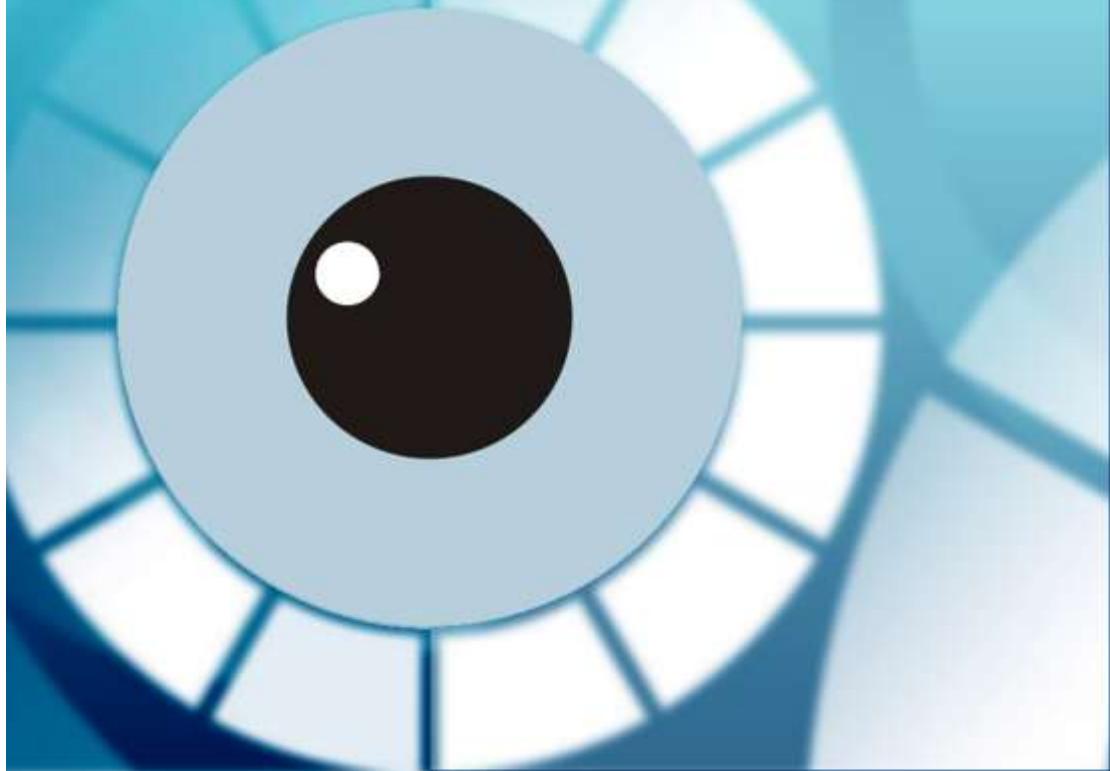

Република Македонија

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

2010

Извештај

за состојбите во капитално финансираното
пензиско осигурување

Содржина

Вовед.....	3
1. Структура на капитално финансираното пензиско осигурување	5
1.1. Опис на пензискиот систем во Република Македонија.....	5
1.2. Улогата на капитално финансираното пензиско осигурување во пензискиот систем.....	7
1.3. Институционална инфраструктура на капитално финансираното пензиско осигурување	9
2. Најзначајни измени и дополнувања на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување.....	14
3. Податоци за финансиското работење на пензиските друштва.....	17
3.1. Приходи на пензиските друштва за 2010 г.	17
3.2. Трошоци на пензиските друштвата за 2010 г.*	17
3.3. Финансиски резултат на пензиските друштва.....	18
3.4. Главнина, основна главнина и сопствени средства на пензиските друштва.....	19
3.5. Индикатори	20
4. Информации за задолжителните пензиски фондови	21
4.1. Членство во задолжителните пензиски фондови	21
4.2. Премин на член од еден во друг задолжителен пензиски фонд	26
4.3. Придонеси во задолжителните пензиски фондови.....	26
4.4. Инвестирање и структура на портфолиото на задолжителните пензиски фондови	29
4.5. Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на задолжителните пензиски фондови.....	35
4.6. Надоместоци кај задолжителните пензиски фондови.....	42
4.8. Исплата на пензии од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување	45
5. Информации за доброволните пензиски фондови.....	48
5.1. Членство во доброволните пензиски фондови	50
5.2. Премин на член од една на друга сметка во ист или друг доброволен пензиски фонд	52
5.3. Придонеси во доброволните пензиски фондови	52
5.4. Инвестирање и структура на портфолиото на доброволните пензиски фондови	53
5.5. Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на доброволните пензиски фондови.....	58
5.6. Надоместоци кај доброволните пензиски фондови	60
5.7. Исплата на пензиски надоместоци од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување	62
6. Маркетинг и агенти на пензиските друштва	64
7. Почитување на законите и подзаконските акти.....	67
8. Краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување	70
9. Резиме за 2010 година и планирани активности во 2011 година	72
9.1. Резиме за 2010 година	72
9.2. Планирани активности во 2011 година	73
Прилог - Статистички податоци.....	74

Вовед

Ова е петти годишен извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување. Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување (МАПАС) има обврска еднаш годишно да изготви и објави извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во Република Македонија. Извештајот се изработува во Секторот за истражување во МАПАС. Тој содржи опис на карактеристиките на капитално финансираното пензиско осигурување, податоци за капитално финансираното пензиско осигурување, оценка на извршувањето на прописите во областа на капитално финансирано пензиско осигурување и други податоци од значење за ова осигурување. Во овој извештај, кој се однесува на 2010 година, детално се описаны состојбите во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. втор столб), кое постои повеќе од пет години и во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. трет столб), кое постои нешто повеќе од една година.

Зачленувањето на членовите во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување продолжи на редовна основа во текот на 2010 година и бројот на членови достигна бројка од околу 270.000 членови. Тековно се вршеше инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови, чиј износ достигна висина од околу 12,5 милијарди денари (или над 200 милиони евра). Инвестициското портфолио на задолжителните пензиски фондови се состои од домашни државни хартии од вредност, депозити и акции, а во 2010 година се зголемија и инвестициите во странство. На крајот на 2010 година, како резултат работењето на задолжителните пензиски фондови во периодот од претходните три години (2008 - 2010) беше остварен просечен принос на задолжителните пензиски фондови од околу 3,3%, сведен на годишно ниво.

До крајот на 2010 година во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување се зачленија околу 7.000 членови (како индивидуални членови или како учесници во професионални пензиски шеми), со значително поголем број членови како учесници во професионални пензиски шеми. Инвестициското портфолио на доброволните пензиски фондови е се состои од домашни државни хартии од вредност, депозити и акции, а има и мал дел инвестиции во странство. На крајот на 2010 година средствата на доброволните пензиски фондови изнесуваат приближно 43 милиони денари (или околу 713 илјади евра). На крајот на 2010 година како резултат на работењето на доброволните пензиски фондови за претходните 12 месеци беше остварен просечен принос на доброволните пензиски фондови од околу 5,5% сведен на годишно ниво.

Светската економска криза имаше свое влијание и врз македонските пензиски фондови, кое беше најизразено во текот на 2008 година. Но, во наредните години пензиските фондови, и кај нас и во светот, бележат тренд на закрепнување од загубите и пораст на вредностите на нивните сметководствени единици.

Мора да се истакне дека пензиското штедење е штедење на многу долг рок (ако се има предвид дека едно лице работи 30 до 40 години), па така треба и да се ценат остварените резултати на пензиските фондови. Во секој случај континуирано мора да се следат состојбите во пензиската област и да се преземаат мерки за унапредување, со цел заштита на интересите на членовите и остварување сигурна пензија во старост.

1. Структура на капитално финансираното пензиско осигурување

1.1. Опис на пензискиот систем во Република Македонија

Македонскиот пензиски систем е дел од социјалното осигурување на Република Македонија и ја има следната структура:

- Осигурување врз основа на генерациска солидарност (т.н. прв столб)
- Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. втор столб)
- Доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. трет столб)

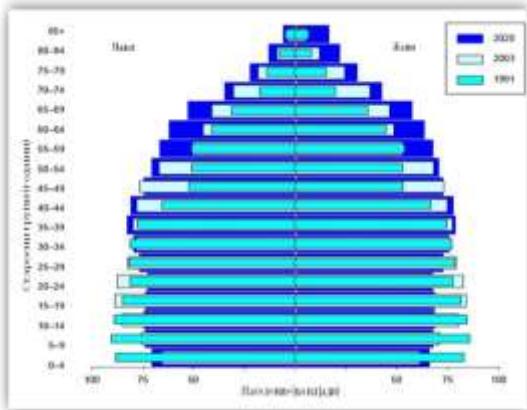
Оваа структура е резултат на темелната реформа на пензискиот систем, која беше подготвувана повеќе години, а нејзината законска рамка е воспоставена во 2000 година. Постојат три закони и поголем број подзаконски акти кои го уредуваат пензискиот систем во Република Македонија. Тоа се Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/1993, 3/1994, 14/1995, 71/1996, 32/1997, 24/2000, 96/2000, 50/2001, 85/2003, 50/2004, 4/2005, 84/2005, 101/2005, 70/2006, 153/2007, 152/2008, 161/2008, 81/2009, 156/2009, 83/2010, 156/2010 и 24/2011), Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 81/2009, 50/2010, 171/2010 и 36/2011), Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/2008, 124/2010 и 17/2011) и подзаконските акти кои ја доразработуваат соодветната област.

Пензискиот систем во Република Македонија има историја на долгогодишно постоење, голема опфатеност на работната сила и обезбедување пензии за осигурените лица. Но, социоекономските промени во Република Македонија на почетокот на 90-тите години имаа влијание врз пензискиот систем, кој се соочи со финансиски потешкотии во своето работење. Тие беа предизвикани од неповолните движења во стопанството кои влијаја на намалување на бројот на активните осигуреници и намалена наплата на придонеси од една страна, и зголемување на бројот на пензионерите, од друга страна. Трошоците за пензии бележеа континуиран раст.

Друг фактор кој има силно влијание врз пензискиот систем е демографскиот фактор. Имено, стареењето на населението кое е светски тренд значи дека луѓето живеат се подолго заради подобрите услови за живот и подобрите здравствени услуги, а едновремено се намалува бројот на новороденчиња т.е. млади лица, поради што како резултат има се поголемо учество на старите лица во вкупното население. Еден сликовит приказ за стареењето на населението е преку т.н. пирамиди на населението. Прикажаните пирамиди на населението ја илустрираат промената на структурата на населението од година во година (1991, 2003 и проекции за 2020 година)¹. Од прикажаните проекции може да се забелжи дека младото

¹Извор: Светска здравствена организација – Регионална канцеларија за Европа (2005) и Обединети Нации (2005)

население во Република Македонија во 2020 година ќе се намали во споредба со 1991 година, додека старото население во истиот период бележи пораст.

Исто така и проекциите на Актуарската единица на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија покажуваат дека овој тренд ќе продолжи и во иднина. Како вообичаен индикатор за стареењето на населението се користи соодносот на старото население (на возраст над 65 години) со работоспособното население (на возраст од 18 до 64 години). На следниот графикон² прикажан е бројот на овие две групи население и соодносот меѓу нив.

Може да се забележи дека се очекува соодносот на овие две групи население да порасне од сегашните 17,47% на 42,91% во 2061 година и да опаѓа до 35,42% во

2080 година, што значи дека на долг рок околу една третина од населението над 18 години ќе биде старо население.

Ваквите демографски движења во пензискиот систем предизвикуваат појава на зголемен број на пензионери и подолготрајно користење на пензијата, а намалување на бројот на осигуреници. Актуарските проекции изработени при подготовката на реформата на пензискиот систем покажаа дека може да се очекува овие фактори да имаат големо негативно влијание врз солвентноста на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија на долг рок, односно без реформи системот би функционирал со изразен дефицит кој брзо и значително ќе се зголемува.

Со цел пресретнување на овие очекувани состојби беше спроведена темелна реформа на пензиското и инвалидското осигурување во нашата држава со која се воведе тростолбен пензиски систем, со комбиниран начин на финансирање на идните пензии и диверсификација на демографските и економските ризици, со цел обезбедување сигурна пензија за сегашните и идни генерации пензионери и долгорочна финансиска стабилност на пензискиот систем.

Првиот столб се финансира на тековна основа (PAYG), што значи дека со придонесите од постојните осигуреници се исплаќаат пензиите на сегашните пензионери. Овој столб функционира на принцип на т.н. дефинирани пензии односно преку него се обезбедуваат пензии според однапред утврдена формула за пресметка на пензијата. Од првиот столб се исплаќа дел од старосната пензија, инвалидска пензија, семејна пензија, како и најнизок износ

² Извор: ФПИОМ-Извештај за пензискиот систем во Република Македонија со актуарски проекции (мај 2010 година)

на пензија. Вториот и третиот столб се новина во системот и значат воспоставување на капитално финансирано пензиско осигурување во кое се врши капитализација на уплатените придонеси на име и за сметка на членот. Овие два столба функционираат на принцип на т.н. дефинирани придонеси, односно кај нив однапред е определено нивото на придонес кој се уплаќа, додека пензијата се утврдува отпосле зависно од акумулираниот износ. Од вториот столб се исплаќа дел од старосна пензија. Од третиот столб се обезбедува заштита од старост, инвалидност и смрт.

Со реформата на пензискиот систем и воспоставувањето на повеќестолбен пензиски систем како комбиниран систем од јавно, тековно финансирано и приватно, капитално финансирано пензиско осигурување во Република Македонија, се очекува да се обезбеди долгочна стабилност на системот и

сигурност во остварувањето на правата од пензиското и инвалидското осигурување преку остварување долгочни придобивки за индивидуалните лица кои учествуваат во пензискиот систем, за самиот пензиски систем, како и дополнителни ефекти врз економијата. Имено, од аспект на индивидуалните лица се обезбедува поголема сигурноста во остварувањето на пензијата која ќе се финансира од повеќе извори со што се врши поделба на ризиците. Едновремено со реформата се постигнува поголема транспарентност и информираност на членовите на пензиските фондови. Со реформата се очекува воспоставување солвентен пензиски систем, како и зголемување на заштедите и поттикнување на инвестирањето на населението и поттик на економскиот раст.

1.2. Улогата на капитално финансираното пензиско осигурување во пензискиот систем

Капитално финансираното пензиско осигурување радикално се разликува од претходно постојното тековно финансирано пензиско осигурување и во поглед на третманот и евидентијата на уплатените придонеси и во поглед на утврдување и исплатата на пензијата. Во ова осигурување секој член има индивидуална сметка на која се евидентираат неговите средства и се обезбедува тесна поврзаност и зависност помеѓу обемот на платените придонеси и идните пензии што ќе ги остварува секое лице. Овој начин на

осигурување е заснован врз принцип на акумулирање на средства од придонеси на индивидуални сметки, кои средства понатаму се инвестираат и остварениот принос од инвестициите, намален за трошоците на работењето на системот, во целост се додава на средствата акумулирани на индивидуалните сметки. Идната пензија зависи од акумулираните средства на индивидуалната сметка и од очекуваното траење на животот при пензионирање, односно очекуваниот период на користење на пензијата.

Значајно е да се истакне дека ова пензиско штедење е долгорочно штедење, во чиј тек се случува постепено, но континуирано зголемување на заштедите, поради што на почетокот, додека осигуреникот е млад заштедите се мали, но во иднина, кога осигуреникот ќе ја достигне возраста на пензионирање, заштедите стануваат значително поголеми.

Карактеристично за ова осигурување е што средствата во него се приватно и конкурентно управувани, така што уплатените придонеси се инвестираат од страна на специјализирани лиценцирани пензиски друштва кои управуваат со пензиски фондови. На овој начин се обезбедува економските цели да ја одредат инвестициската стратегија, создавајќи можност за максимизирање на целокупниот принос во интерес на членовите. Диверсификацијата на ризиците на инвестициите (вклучувајќи и меѓународна диверсификација) е една од поважните карактеристики на овој систем.

Понатаму, важно обележје на капитално финансираното пензиско осигурување е правото на личен избор и иницијатива на индивидуалното лице. На сите вработени пред 1 јануари 2003 година им беше дадена можност да одлучат дали ќе се вклучат во вториот столб на пензискиот систем и да одберат во кој задолжителен пензиски фонд сакаат да членуваат, додека сите нововработени имаат можност да одберат задолжителен пензиски фонд по сопствен избор. Исто така, во доброволните пензиски фондови членството е по сопствен избор на индивидуалното лице или преку учество во професионална пензиска шема.

финансирана од страна на работодавач или здружение на граѓани.

Портабилноста (преносливоста) на средствата е исто така значајно право во систем на капитално финансирано пензиско осигурување. Сите членови на задолжителен или доброволен пензиски фонд имаат право на премин од еден во друг пензиски фонд при што се пренесуваат и нивните заштедени средства. И во случај на учество во професионална пензиска шема, лицето има право при премин кај друг осигурител да ги пренесе заштедените средства или во друга професионална пензиска шема или на доброволна индивидуална сметка.

Капитално финансираното пензиско осигурување обезбедува висок степен на транспарентност, што претставува една од неговите најважни карактеристики и корисна новина во пензискиот систем. Друштвата имаат законска обврска, редовно да ги информираат во писмена форма членовите на пензискиот фонд за состојбата на средствата на нивните индивидуални сметки, за датумите на уплата на придонесите и на преносот на средствата за членот во текот на односниот период, за наплатените надоместоци, за претворањето на придонесите и пренесените средства во сметководствени единици и салдото на индивидуалната сметка. Најмалку еднаш годишно, друштвата им доставуваат на членовите податоци за вредноста и учеството на средствата на пензискиот фонд инвестиирани во одделен вид на средства, вклучувајќи и податоци за издавачите, и податоци за трансакционите провизии. Друштвата исто така, еднаш годишно, објавуваат информативен проспект кој содржи податоци во врска со фондот и

друштвото, кои меѓу другото содржат податоци за надзорниот и управниот одбор на друштвото, основни принципи на инвестирање, надоместоци кои се наплатуваат, инвестиции, нето средства

на пензискиот фонд, остварен принос, итн.

1.3. Институционална инфраструктура на капитално финансираното пензиско осигурување

Институции кои учествуваат во реформираниот пензиски систем се:

- Министерство за труд и социјална политика - надлежно за креирање и водење на политиката на пензиското и инвалидското осигурување и вршење надзор во спроведувањето на законитоста на ова осигурување.
- Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) - регуляторна и супервизорска институција која ги штити интересите на членовите на пензиските фондови, ја јакне свеста на јавноста за карактеристиките на ова осигурување и го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. За својата работа одговара пред Владата на Република Македонија. МАПАС наплатува надоместок од пензиските друштва, пресметан како процент од придонесите уплатени во пензиските фондови. За 2010 година овој процент изнесуваше 0,8%.
- Пензиско друштво – акционерско друштво основано од финансиски институции со голем капитал и искуство, чија единствена дејност е

управување со средствата на пензиските фондови. Во реформираниот пензиски систем има можност за основање на три вида на друштва:

- Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови
  - Друштво за управување со доброволни пензиски фондови
  - Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови
- Чувар на средствата на пензиски фонд – безбедно ги чува средствата на пензискиот фонд на посебна сметка, издвоени од средствата на друштвото.
  - Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија (ФПИОМ) и Управа за јавни приходи (УЈП) – УЈП врши централизирана наплата на придонесите, додека Фондот на ПИОМ врши распределба на задолжителните придонеси и соодветните податоци за членовите во избраните задолжителни пензиски фондови (за доброволните пензиски фондови нема централизирана наплата на придонесите). Фондот на ПИОМ наплатува надоместок од пензиските

друштва, пресметан како процент од придонесите уплатени во задолжителните пензиски фондови. За 2010 година овој процент изнесуваше 0,2%.

Пензиско друштво е акционерско друштво, кое се основа и работи согласно Законот за трговски друштва и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување или Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување. Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови се основа и управува само со задолжителни пензиски фондови, друштво за управување со доброволни пензиски фондови се основа и управува само со доброволни пензиски фондови, а друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови се основа и управува со задолжителни и со доброволни пензиски фондови. Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови треба да има основна главнина во висина од најмалку 1,8 милиони евра во денарска противвредност според средниот курс на Народна банка на Република Македонија, друштво за управување со задолжителни пензиски фондови основна главнина од 1,5 милиони евра и друштво за управување со доброволни пензиски фондови основна главнина од 500.000 евра. Во случај на зголемување на средствата на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд со кој управува пензиското друштво, друштвото е должно да ја зголеми главнината согласно законските одредби. Единствена дејност на пензиското друштво е управување со пензиски фондови, нивно претставување пред трети лица и

активности кои директно произлегуваат од вршењето на работата на управување со пензиски фондови. Пензиските друштва работат и согласно со правилата за добро корпоративно управување на друштвата.

Пензиски фонд (задолжителен или доброволен) претставува отворен инвестициски фонд, што се основа и работи согласно со Законот за инвестициски фондови доколку со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување или Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување поинаку не е уредено. Задолжителниот пензиски фонд го сочинуваат средствата од придонесите на членовите на тој фонд, намалени за наплатените надоместоци, и приносите од инвестираните придонеси. Доброволниот пензиски фонд го сочинуваат средствата од доброволните придонеси уплатени во име и за сметка на членовите на тој фонд, намалени за наплатените надоместоци, и приносите од инвестираните придонеси. Сопственици на пензискиот фонд се неговите членови, а нивните поединечни сопственички права се определени од износот на средствата на нивните сметки. Средствата на пензискиот фонд не можат да бидат предмет на побарувања, ниту врз тие средства може да биде спроведено извршување од страна на, или од името на доверителите на пензиското друштво кое управува со тој пензиски фонд.

Во почетниот период од функционирањето на капитално финансираното пензиско осигурување, пензиското друштво може да основа и да управува само со еден пензиски фонд, задолжителен или доброволен, односно

доколку се работи за друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови само со еден задолжителен и со еден доброволен пензиски фонд. Ова ограничување е предвидено само во почетната фаза од заживувањето на системот, а во иднина се планира да се овозможи едно пензиско друштво да управува со поголем број на различни видови на пензиски фондови според инвестициското портофлио.

На почетокот поради големината на финансискиот сектор и големината на очекуваниот број на членови во новиот пензиски систем на Република Македонија бројот на учесниците на пензискиот пазар беше ограничен и МАПАС издаде дозволи за основање на само две друштва по пат на меѓународен јавен тендер. Но, во 2008 година, следејќи го развојот на пензискиот пазар и пазарот на капитал беше оценето дека се создадени услови за влез на нови пензиски друштва. Со цел намалување на трошоците на системот и зголемување на очекуваните пензии на

Двете пензиски друштва имаат комбинација на домашни (49% учество) и

членовите, се оцени дека треба да се поттикне на повисоко ниво конкуренцијата во пензискиот пазар, преку овозможување на влез на нови друштва, покрај постојните две избрани на тендер. Едновремено, во корелација со почетокот на доброволното пензиско осигурување, се овозможи создавање на нови пензиски друштва кои ќе управуваат и со задолжителни и со доброволни пензиски фондови. Во 2005 година беа доделени две дозволи и беа основани две друштва за управување со пензиски фондови, а во 2009 година МАПАС, на постојните две друштва за управување со задолжителни пензиски фондови, им издаде дозволи за вршење на дејност управување со доброволен пензиски фонд и одобренија за управување со доброволен пензиски фонд.

Оттаму, моментално во Република Македонија постојат две пензиски друштва кои управуваат со по еден задолжителен и со по еден доброволен пензиски фонд и тоа:

странски (51% учество) акционери, како што е прикажано на следниот график.

Средствата на пензискиот фонд се целосно одвоени од средствата на друштвото кое управува со тој фонд и се чуваат кај банка-чувар на имот. Оваа сегрегација на средствата е од исклучителна важност со цел да се постигне висок степен на сигурност на средствата и дополнителна контрола на трансакциите со средствата на пензискиот фонд. Во почетните неколку години, како преодно решение, чувар на

имот за задолжителните пензиски фондови беше Народната банка на Република Македонија. Од крајот на 2009 година функцијата чувар на имот и за задолжителните и за доброволните пензиски фондови ја вршат деловни банки кои ги исполнуваат законските услови и со кои друштвото има склучено договори за чување на имотот на пензиските фондови.

Во следната табела е даден преглед на надоместоците кои ги наплаќаат чуварите на имот од пензиските друштва за чување на имотот на

задолжителните и доброволните пензиски фондови. Надоместоците се пресметуваат како процент од средствата на пензиските фондови.

За задолжителни пензиски фондови		За вредност на средствата
	0,074%	до 100 милиони евра
	0,069%	над 100 милиони евра до 200 милиони евра
	0,064%	над 200 милиони евра до 300 милиони евра
	0,060%	над 300 милиони евра до 400 милиони евра
	0,054%	над 400 милиони евра до 500 милиони евра
	0,050%	над 500 милиони евра до 600 милиони евра
	0,048%	над 600 милиони евра

Комерцијална банка АД Скопје, како чувар на имот на „Отворен задолжителен пензиски фонд НЛБ ПЕНЗИСКИ ФОНД“	0,084%	до 100 милиони евра
	0,079%	над 100 милиони евра до 200 милиони евра
	0,074%	над 200 милиони евра до 300 милиони евра
	0,070%	над 300 милиони евра до 400 милиони евра
	0,064%	над 400 милиони евра до 500 милиони евра
	0,060%	над 500 милиони евра до 600 милиони евра
	0,058%	над 600 милиони евра
За доброволни пензиски фондови		За вредност на средствата
НЛБ Тутунска банка АД Скопје, како чувар на имот на „КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд- Скопје“	0,25%	вредност на средствата на пензискиот фонд помала од 50 милиони евра
	0,20%	вредност на средствата на пензискиот фонд поголема од 50 милиони евра
Комерцијална банка АД Скопје како чувар на имот на отворен доброволен пензиски фонд - „НЛБ пензија плус“ Скопје	0,25%	вредност на средствата на пензискиот фонд помала од 50 милиони евра
	0,20%	вредност на средствата на пензискиот фонд поголема од 50 милиони евра

2. Најзначајни измени и дополнувања на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување

Во текот на 2010 година донесени се вкупно три измени на двата закони кои го уредуваат капитално финансираното пензиско осигурување: Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, чиј предлагач е Министерството за труд и социјална политика. Исто така, во текот на 2010 година Управниот одбор на МАПАС донесе девет правилници односно измени на правилници и две одлуки кои се однесуваат на задолжителното и на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување.

Со законските измени се воспоставуваат основи за буџетска независност на МАПАС. Друга посуштинска измена е извршена заради спроведување на мерките на регулаторна гилотина на Владата на Република Македонија во насока на завршување со праксата на претходно одобрување на маркетинг материјалите на друштвото и пензискиот фонд од страна на МАПАС, со задржување на контролната функција на МАПАС. Понатаму беа прецизирани, изменети или дополнети одредени законски одредби, наметнати од развојот на капитално финансираното пензиско осигурување, со цел да се овозможи успешна оперативност на капитално финансираното пензиско осигурување кои вклучуваат: проширување и доразработување на критериумите за избор на органи за управување и надзор на пензиските друштва и намалување на нивниот број заради обезбедување на ефикасен и

успешен менаџмент на друштвата преку зајакнување на квалитетот на органот на управување и намалување на трошоците на друштвата, прецизирање на обврските на внатрешната ревизија на друштвата, воведување на правилата на корпоративно управување кои друштвата треба да ги применуваат со цел обезбедување примена на добрите практики на корпоративното управување на друштвата и поефикасен начин за исполнување на пропишаните законски обврски, намалување на надоместоците на вклучените институции во системот и на пензиските друштва, прилагодување на одредбите поврзани со измените во надлежностите на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, измени поради воспоставување на системското решение за чувар на имот, воведување на Регистер на задолжителни и доброволни пензиски фондови, прецизирање и дополнување на содржината на информативниот проспект на пензиските фондови, измени во делот на инвестирање, во делот за прекршоци, итн. Исто така беа направени одредени измени со цел усогласување на одредени дефиниции и постапки меѓу законите кои ги уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување. Понатаму, друга значајна причина поради која се направени одредени законски измени е усогласувањето со други закони релевантни за работењето на капитално финансирано пензиско осигурување.

Врз основа на овие законски измени МАПАС изготви и донесе измени и на постојните подзаконски акти или нови акти кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување.

Во 2010 година донесени се следните акти:

- Правилник за измена на правилникот за критериумот за рангирање на суб-чуварот на имот;
- Правилник за измена на Правилникот за надоместоци кои се однесуваат на задолжителните пензиски фондови и начинот и времето на плаќање на надоместоците на Фондот на ПИОМ;
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за начинот на членство во доброволен пензиски фонд;
- Правилник за техничките и организациските мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци;
- Одлука за утврдување на процентот на ликвидни средства на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови;
- Одлука за висината на месечен надомест кој Агенцијата го наплатува од пензиските друштва;
- Правилник за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови;
- Правилникот за начинот и постапката за избор на член на управен и на надзорен одбор на пензиско друштво;
- Правилникот за измена и дополнување на Правилникот за поблиските услови за основање на пензиски друштва;
- Правилник за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови;
- Правилник за измена на Правилникот за постапката за повлекување или укинување на одобрение за управување со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд и
- Кодекс за добро корпоративно управување на пензиските друштва.

Најголем дел од измените во правилниците беа извршени заради усогласување со законските измени, како и заради прецизирање на одредени постапки (доставување податоци за членови на доброволни пензиски фондови до МАПАС од страна на друштвата, исплата на наследство, технички и организациски мерки заради обезбедување на тајност и заштита на обработката на личните податоци, итн.). Со измените на подзаконските акти се предвидува намалување на минималниот рејтинг кој треба да го има една странска банка за да може да биде избрана како суб-чувар на имот на пензиските фондови, со цел да се прошири можноста за избор на суб-чувар на имот, бидејќи заради светската финансиска криза глобално се намалени рејтинзите на голем број банки во светот. Со Кодексот за добро корпоративно управување на пензиските друштва се уредуваат правилата и структура на корпоративно управување на пензиско друштво кои пензиските друштва треба да ги донесат, воспостават и почитуваат со цел обезбедување одговорност и

Најзначајни измени и дополнувања на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување

транспарентност во работењето на пензиското друштво, создавање доверба меѓу органите на надзор и управување и заинтересираните субјекти особено членовите на пензискиот фонд и подобрување на ефикасноста на работењето на пензиското друштво и пензискиот фонд.

3. Податоци за финансиското работење на пензиските друштва³

3.1. Приходи на пензиските друштва за 2010 г.

Основ	Акционерско друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД Скопје	КБ Прво друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови АД Скопје
Приходи од управување со задолжителниот пензиски фонд		
Надоместок од придонеси	80.206.245,00	64,85%
Надоместок од средства	28.893.816,50	23,36%
Надоместок од премин	0,00	0,00%
Вкупно приходи од управување со задолжителниот пензиски фонд	109.100.061,50	88,22%
Приходи од управување со доброволниот пензиски фонд		
Надоместок од придонеси	1.176.714,00	0,95%
Надоместок од средства	297.797,00	0,24%
Надоместок од премин	0,00	0,00%
Вкупно приходи од управување со доброволниот пензиски фонд	1.474.511,00	1,19%
Приходи од учество на вложувања и приходи од останатите вложувања	12.555.753,50	10,15%
Останати приходи на друштвото	555.670,00	0,45%
Вкупно приходи	123.685.996,00	100,00%

3.2. Трошоци на пензиските друштвата за 2010 г. *

Основ	НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
Трошоци за управување со задолжителниот пензиски фонд		
Трошоци за агенти на друштвото	6.499.724,00	6,86%
Трошоци за маркетинг	3.217.886,00	3,40%
Трошоци за трансакции	660.447,00	0,70%
Трошоци за МАПАС	11.674.447,50	12,32%
Трошоци за чувар на имот	4.069.211,50	4,29%
Трошоци за Фондот на ПИОМ	2.984.808,50	3,15%
Останати трошоци од управување со фондот	84.977,50	0,09%
Вкупно трошоци за управување со задолжителниот пензиски фонд	29.191.502,00	30,80%
Трошоци за управување со доброволниот пензиски фонд		
Трошоци за агенти на друштвото	328.154,50	0,35%
Трошоци за маркетинг	1.591.008,00	1,68%

³ Извор: Ревидирани финансиски извештаи на пензиските друштва

Податоци за финансиското работење на пензиските друштва

Трошоци за трансакции	41.228,50	0,04%	0,00	0,00%
Трошоци за МАПАС	218.637,50	0,23%	99.631,00	0,11%
Трошоци како чувар на имот	42.208,50	0,04%	11.263,00	0,01%
Останати трошоци од управување со фондот	0,00	0,00%	271.168,00	0,29%
Вкупно трошоци за управување со доброволниот пензиски фонд	2.221.237,00	2,34%	2.991.359,00	3,19%
Трошоци од управување со друштвото				
Плати и надоместоци за вработените	32.027.734,00	33,79%	25.289.000,00	26,98%
Нематеријални трошоци од работењето	8.315.109,50	8,77%	19.158.000,00	20,44%
Материјални трошоци од работењето	18.933.060,50	19,98%	9.092.999,00	9,70%
Амортизација	3.917.221,00	4,13%	4.065.005,00	4,34%
Расходи по основ на камати, курсни разлики и слични расходи	129.599,50	0,14%	320.922,00	0,34%
Останати трошоци од работењето	0,00	0,00%	4.877,00	0,01%
Резервирања за трошоци и ризици	44.141,50	0,05%	0,00	0,00%
Вкупно трошоци од управување со друштвото	63.366.866,00	66,86%	57.930.803,00	61,80%
Вкупно трошоци	94.779.605,00	100,00%	93.734.594,00	100,00%

*За податоците кои не можат да се одделат, пензиското друштво како пондер за одделување го употребува бројот на членови во задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд

3.3. Финансиски резултат на пензиските друштва

Опис	НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
Добивка (за 2010 г.)	28.906.391,00	46.977.189,00
Добивка по оданочување (за 2010 г.)	28.429.578,00	46.686.519,00
Вонредни расходи	0,00	0,00
Нето добивка (за 2010 г.)	28.429.578,00	46.686.519,00
Друга сеопфатна добивка	530.000,00	0,00
Вкупна сеопфатна добивка	28.959.578,00	46.686.519,00
Акумулирана добивка (заклучно со 31.12.2010 г.)	35.062.211,00	81.946.070,00

Двете пензиски друштва ја завршија 2010 година со добивка и остварија и нето добивка и вкупна сеопфатна добивка во 2010 година, како и акумулирана добивка. Разликата во нето добивката меѓу друштвата се должи на фактот дека КБ Прво пензиско друштво АД Скопје има повисоки приходи од НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје, додека

трошоците на двете друштва се скоро еднакви. Во споредба со 2009 година, нето добивката на НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје бележи раст од 32%, додека кај КБ Прво пензиско друштво АД Скопје раст од 13%.

Најголем дел од приходите на пензиските друштва потекнуваат од надоместоците

од придонеси од задолжителните пензиски фондови (околу 65%), потоа од надоместоците од средствата од задолжителните пензиски фондови (околу 25%), а многу помал дел од доброволните пензиски фондови.

Од расходната страна, друштвата имаат најголеми трошоци за работењето на друштвото т.е. за плати (околу 30%) и материјални и нематеријални трошоци од работењето (околу 28%). Трошоците за маркетинг и агенти изнесуваат околу 11%. Околу 20% од трошоците припаѓаат на надоместоците за МАПАС, Фондот на ПИОМ и чуварите на имот.

3.4. Главнина, основна главнина и сопствени средства на пензиските друштва

Опис	НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
Главнина	161.499.566,00	202.966.122,00
Основна главнина	122.615.000,00	110.459.023,00
Вишок главнина над законски утврден минимум	45,88%	17,86%
Сопствени средства*	152.911.182,50	182.479.418,00
Вишок (excess) сопствени средства над законскиот минимум	176,24%	111,92%

*Сопствени средства се пресметуваат во согласност со Правилник за методологијата за пресметка на сопствените средства на пензиско друштво

Од октомври 2010 година, согласно законската обврска, КБ Прво пензиско друштво АД Скопје е должно да одржува зголемена главнина заради надминување

Во однос на 2009 година друштвата остварија поголеми приходи, а имаа помали трошоци. На приходната страна најмногу се зголемени приходите од надоместокот од средства, а на расходната страна има намалување на трошоците за маркетинг и за агенти, на трошоците за надоместоци на МАПАС, Фондот на ПИОМ и чуварите на имот, а има зголемување на трошоците за плати и материјални и нематеријални трошоци од работењето на друштвата.

на средствата на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд над 100 милиони евра.

3.5. Индикатори

Опис	НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
<i>Индикатори за приходи и расходи по член</i>		
Просечни приходи по член	959,16	970,93
Просечни расходи по член	734,99	646,78
Друга сеопфатна добивка по член	4,11	0,00
Добивка по член	228,27	324,15
<i>Индикатори за ефикасност</i>		
Коефициент за ефикасност (вкупно трошоци / вкупно приходи)	76,63%	66,61%

Индикатори за профитабилност				
	НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје		
Опис	ROA (нето добивка / вкупно средства)	ROE (нето добивка / капитал)	ROA (нето добивка /вкупно средства)	ROE (нето добивка / капитал)
2006	-0,60%	0,00%	-2,69%	-4,45%
2007	4,97%	5,57%	7,19%	10,19%
2008	18,66%	20,55%	21,30%	28,53%
2009	15,09%	16,26%	21,80%	26,54%
2010	16,66%	17,60%	20,24%	23,00%

4. Информации за задолжителните пензиски фондови

4.1. Членство во задолжителните пензиски фондови

Осигуреник може да стекне членство во задолжителен пензиски фонд на два начини:

- 1) со потпишување на договор за членство во задолжителен пензиски фонд и со регистрација во Регистерот на членови кој го води МАПАС
- 2) со распределба во задолжителен пензиски фонд по случаен избор од страна на МАПАС т.е. Фондот на ПИОМ во случај кога осигуреникот кој е должен да стане член на задолжителен пензиски фонд не потпишал договор за членство во периодот за избор на задолжителен пензиски фонд и со регистрација во Регистерот на членови кој го води МАПАС.

Постојат две глобални категории на осигуреници за зачленување во вториот столб:

- Задолжителни членови - осигурениците кои се вработиле, односно пристапиле во задолжително пензиско и инвалидско осигурување, прв пат по 1 јануари 2003 година
- Доброволни членови - осигурениците кои се вработиле прв пат пред 1 јануари 2003 години

Осигурениците кои припаѓаат во Главата IV – Стекнување и остварување на правата на определени категории осигуреници под посебни услови од Законот за пензиското и инвалидското осигурување (вработени со бенефициран стаж во МВР, казнено - поправни домови, АРМ и слично) и индивидуалните земјоделци не може да бидат членови на вториот столб. По исклучок, доколку лицата кои припаѓале на горенаведените категории го

променат статусот на осигуреник од глава IV или статусот на индивидуален земјоделец, може во рок од три месеци од промената да се зачленат во вториот столб по сопствен избор. Исто така, лицата кои веќе се вклучиле во вториот столб, а потоа го менуваат статусот и стануваат припадници на горенаведените категории имаат право да се вратат во едностолбниот систем во рок од три месеци од промената на статусот.

Во законот, особено внимание е посветено на категоријата постари лица (жени над 45 години возраст и мажи над 50 години возраст) кои немаат доволно години до пензионирање за соодветно акумулирање на средствата во вториот столб, поради што и законски е уредено дека во случај на зачленување на овие лица во задолжителен пензиски фонд, потребно е друштвото да докаже дека во времето на потпишување на договорот не можело разумно да се претпостави дека членувањето на тоа лице е во спротивност со неговите интереси, односно дека тоа лице не е доведено во заблуда при склучување на договорот за членство.

Зачленувањето во вториот столб започна на 20 септември 2005 година. Доброволните членови можеа својот избор да го направат до 31 декември 2005 година. Задолжителните членови се должни да се зачленат во задолжителен пензиски фонд во рок од три месеци сметано од датумот на прво вработување. МАПАС односно Фондот на ПИОМ времено ги распределуваат овие осигуреници во задолжителни

пензиски фондови по случаен избор од моментот на нивно вработување со цел нивните средства да се инвестираат веднаш по вработувањето. Доколку во законскиот рок не потпишат договор за членство со ниту едно друштво, овие осигуреници остануваат членови на задолжителниот пензиски фонд во кој биле претходно времено распределени.

Пондерот, според кој се врши времена распределба на осигурениците во задолжителни пензиски фондови по случаен избор, се утврдува од страна на МАПАС за секој задолжителен пензиски фонд на првиот работен ден од секој месец, со користење на следнава формула:

$$P_i = 0.7 * \frac{1}{\sum_{j=1}^n \frac{1}{N_j}} + 0.3 * \frac{R_i}{\sum_{j=1}^n R_j}, \text{ во случај}$$

кога сите $R_i > 0$,

односно

$$P_i = 0.7 * \frac{1}{\sum_{j=1}^n \frac{1}{N_{ji}}} + 0.3 * \frac{R_i + |R_{\min}| + 0,01}{\sum_{j=1}^n (R_j + |R_{\min}| + 0,01)}$$

во случај кога постои $R_i \leq 0$

каде $i = 1, \dots, n$

P_i е пондер за задолжителниот пензиски фонд i

n е број на задолжителни пензиски фондови

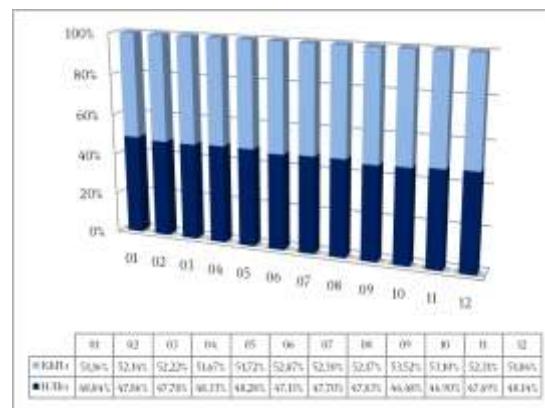
N_i е надомест од придонеси наплатуван од друштвото што управува со задолжителниот пензиски фонд i во текот на претходниот месец

R_i е остварен принос на задолжителниот пензискиот фонд i со состојба на последниот ден од

претходниот месец за претходните 36 месеци, сведен на годишно ниво. Доколку фондот i работи помалку од 36, а повеќе од 12 месеци, приносот се пресметува за сите месеци за кои фондот работи, сведен на годишно ниво. Доколку фондот i работи помалку од 12 месеци, тогаш како вредност за R_i се зема просекот од приносите на постојните задолжителните пензиски фондови.

$R_{\min}$ е минималниот остварен принос од сите задолжителни пензиски фондови ($R_{\min} = \min(R_i)$).

Пондерите кои се користени за распределба на осигурениците во задолжителни пензиски фондови⁴ во текот на 2010 година се прикажани во следниот преглед.

Во текот на 2010 нема позначајни скокови на вредностите на пондерите бидејќи нема значителни промени на висината на надоместоците и приносите во текот на годината. Распределбата на

⁴ Во понатамошниот текст, во табеларните и графички прикази, за имињата на задолжителните пензиските фондови ќе се користат скратени називи, т.е. НЛБз за Отворен задолжителен пензиски фонд - „НЛБ пензиски фонд“ Скопје и КБПз за КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд - Скопје

членовите помеѓу двата задолжителни пензиски фондови е приближно иста. Вредностите за пондерот за КБПз се движат околу 52% додека на НЛБз околу 48%. Тоа се должи на истите вредности на надоместоците од придонеси кои ги наплаќаат и разликата во остварените приноси.

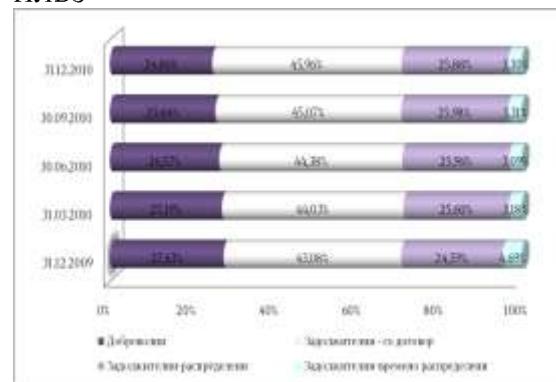
Вкупниот број на членови и времено распределени осигуреници во задолжителните пензиски фондови заклучно со 31 декември 2010 година изнесува 266.970, што значи зголемување на бројот на членовите на вториот столб за околу 29.946 или 13% во споредба со 2009 година. Ова значи дека над 50% од вкупниот број на осигуреници во Фондот на ПИОМ се членови на двостолбниот пензиски систем. Во однос на учеството на членовите и времено распределените осигуреници по задолжителни пензиски фондови, со состојба 31.12.2010 година, 53% од членовите и времено распределените осигуреници се во КБПз, додека 47% се во НЛБз. Оваа процентуална распределба меѓу пензиските фондови е потполно иста како и во минатата година.

Од вкупниот број на членови на вториот столб 68.609 или 25,70% се доброволни членови, додека 198.361 или 74,30% се задолжителни членови. Од вкупниот број на задолжителни членови, 119.331 члена потпишале договор за членство, 69.966 не потпишале договор и се трајно распределени од страна на МАПАС и 9.064 осигуреници се времено распределени од МАПАС и Фондот на ПИОМ. За осигурениците кои имаат право вработување во 2010 година и за кои истекол рокот за избор на задолжителен пензиски фонд, може да се забележи дека околу 67% од нив потпишале

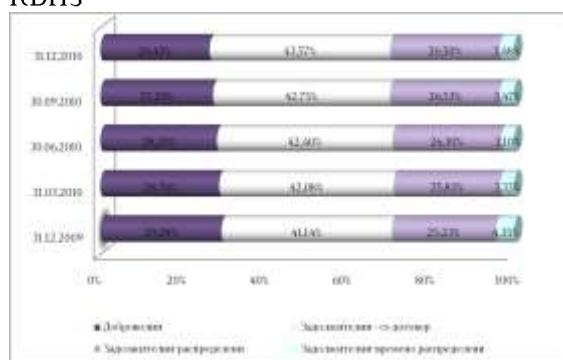
договор за членство, додека останатите околу 33% не потпишале договор и останале во фондот каде биле претходно распределени.

Во однос на структурата на членови и времено распределени осигуреници по задолжителни пензиски фондови и по статус на членство во 2010 година не настапале некои неочекувани и значајни промени. Истата е прикажана на квартално ниво на следните графици и може да се забелжи дека во секој квартал процентуалното учество на доброволни членови се намалува, додека на задолжителни членови се зголемува, што е и очекувано бидејќи секоја година се зголемува приливот на нововработени лица кои се задолжителни членови. Исто така може да се забелжи дека процентуалното учество на задолжителни членови кои потпишале договор за членство постепено се зголемува од квартал во квартал.

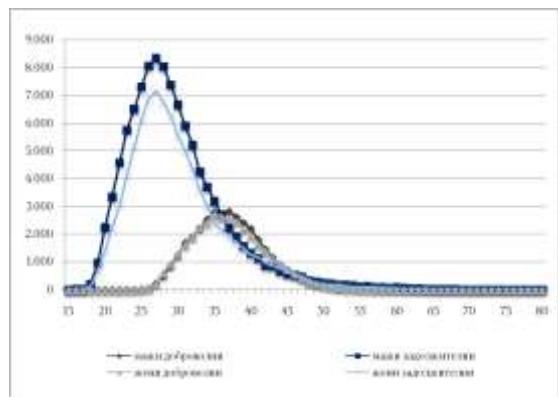
НЛБз

КБПЗ

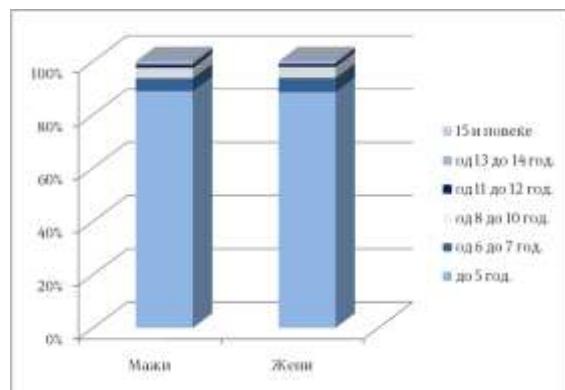

Анализата на структурата на членовите по возраст покажува дека членовите во најголем број се млади лица, за кои и е најповолен двостолбниот систем. Задолжителните членови се млади лица, при што има најголем број членови на возраст од 27 години (мажи и жени). Доброволните членови се исто така релативно млади лица и најголем број од нив се на возраст 37 години (мажи), односно 35 години (жени). Просечната возраст на задолжителните членови е 30 години (мажии жени), на доброволните членови е 37 години (мажи и жени), а на сите членови вкупно е 32 години. Структурата на членовите на двостолбниот пензиски систем, по возраст, пол и категорија на зачленување е прикажана на следниот графикон:

Структурата на членовите во вториот столб според стажот кој го имале

членовите во моментот на нивното зачленување во втор столб е дадена на следниот график.

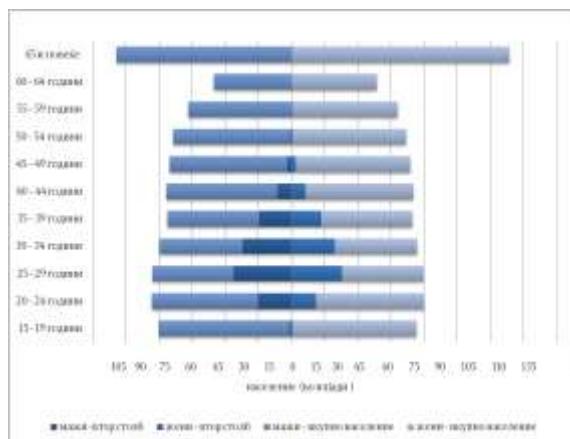

Од графикот се гледа дека во втор столб има најмногу членови со вкупен стаж до пет години во моментот на зачленувањето (88,66%), потоа како што се зголемуваат годините на стаж така бројот на членови опаѓа при што најмал процент припаѓа на членовите со стаж поголем од 15 години (0,36%).

Според проценките на Државниот завод за статистика на крајот на 2009 година вкупното население во Република Македонија се проценува на 2.052.772 жители.⁵ Од нив 237.024 жители со состојба на крај на 2009 година се членови на двостолбниот пензиски систем, што претставува 11,55% од вкупното население во Република Македонија. Структура на членови во двостолбниот пензиски систем во вкупното население во Република Македонија, по возрасни групи и пол со состојба 30.06.2009 година е прикажана на следниот график.⁶

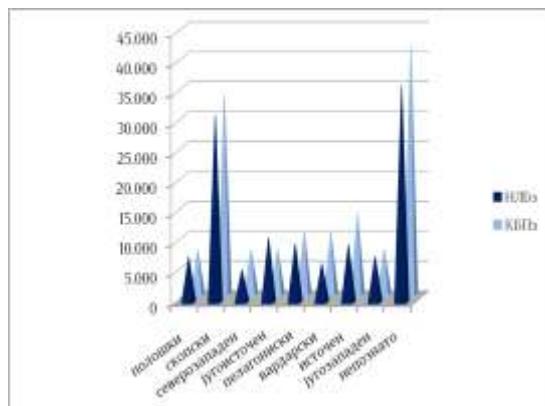
⁵ Извор за население: Државен завод за статистика

⁶ Податоците за вкупното население во Република Македонија користени за овој график се земени од Витална статистика – Процена на населението (30.06.2009 година) од Статистичкиот годишник на Република Македонија, 2010 на Државниот завод за статистика.

Од овој графички приказ може да се забележи дека се уште мал процент од вкупното население во нашата земја е вклучено во двостолбниот пензиски систем и секако најмногу членови се млади лица и тоа на возраст од 25 -29 години. Ова се должи на тоа што реформираниот пензиски систем функционира пет години и се уште е релативно млад.

Структурата на членовите во задолжителните пензиски фондови по региони во Република Македонија е дадена на следниот график.

4.2. Премин на член од еден во друг задолжителен пензиски фонд

Секој член на задолжителен пензиски фонд има право да премине во друг задолжителен пензиски фонд ако не е задоволен од задолжителниот пензиски фонд каде што членува т.е. друштвото кое управува со него. Доколку лицето членувало во задолжителниот пензиски фонд пократко од 24 месеци при премин тоа е должно да плати надоместок за премин, инаку преминот е бесплатен. При премин се пренесуваат и вкупните средства од сметката на членот.

Во текот на 2010 година вкупниот број на членови во задолжителни пензиски

фондови кои преминаа од еден во друг задолжителен пензиски фонд не се разликува многу во однос на 2009 година и е многу мал. Може да се забележи дека е бројот на членови кои преминале од НЛБз во КБПз е скоро ист со бројот на членови кои преминале од КБПз во НЛБз. Во следната табела се дадени податоци за бројот на членови кои преминале од еден во друг задолжителен пензиски фонд и пренесените средства од еден во друг задолжителен пензиски фонд по тој основ за 2010 година:

2010	Членови кои преминале ОД задолжителен пензиски фонд	Средства кои се пренесени ОД задолжителен пензиски фонд	Членови кои преминале ВО задолжителен пензиски фонд	Средства кои се пренесени ВО задолжителен пензиски фонд
НЛБз	80	7.314.630	82	6.069.605
КБПз	82	6.069.605	80	7.314.630

Во текот на 2010 година 80 членови преминале од НЛБз во КБПз, додека 82 членови преминале од КБПз во НЛБз. При преминот, вкупно 7.314.630 денари

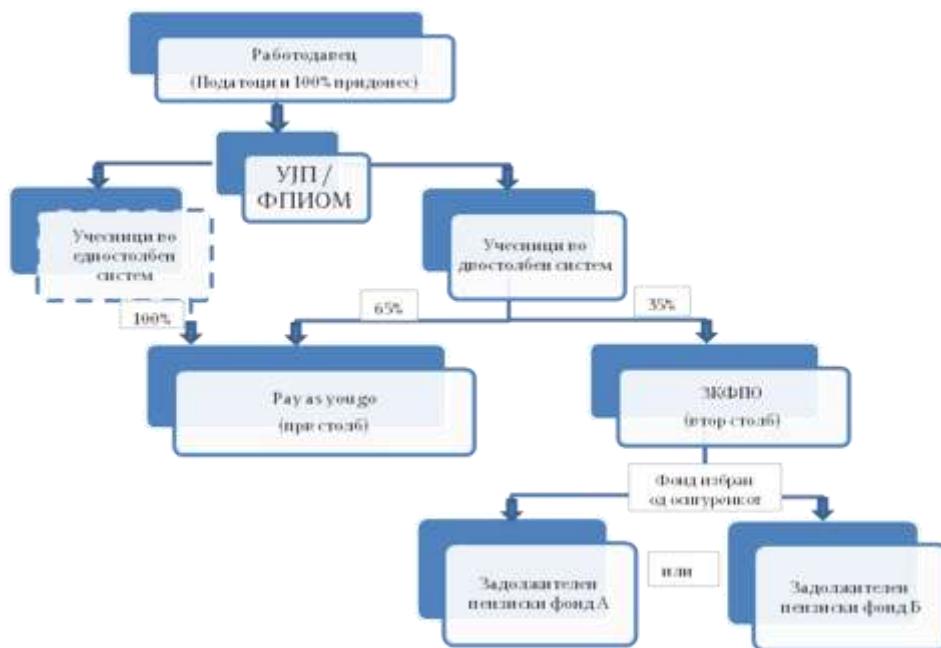
се пренесени од НЛБз во КБПз, додека од КБПз во НЛБз се пренесени вкупно 6.069.605 денари.

4.3. Придонеси во задолжителните пензиски фондови

Уплатата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување ја врши обврзникот за плаќање на придонес, односно работодавецот во име на вработениот. Управата за јавни приходи врши интегрирана наплата на придонесите од задолжително социјално осигурување (придонес за пензиско и инвалидско осигурување, придонес за здравствено осигурување и придонес за

вработување во случај на невработеност) и персонален данок на доход.

Шематски приказ на уплатата и распределбата на придонесите

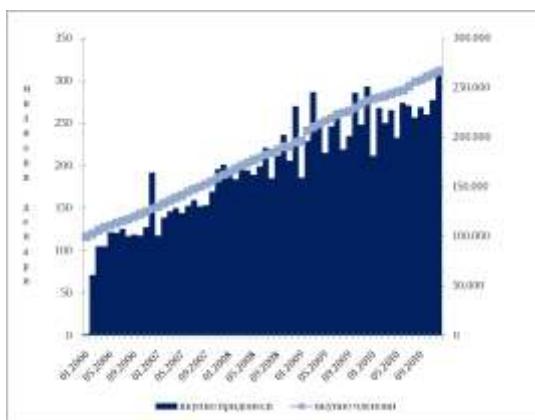
За осигурениците кои ќе останат во системот со еден столб, вкупно уплатениот придонес останува во Фондот на ПИОМ. За осигурениците кои ќе се вклучат во системот со два столба, Фондот на ПИОМ врши распределба на уплатениот придонес, така што 65% од уплатениот придонес (односно 11,70% од бруто плата во 2010 година) остануваат во Фондот на ПИОМ, а 35% од уплатениот придонес (односно 6,30% од бруто плата во 2010 година) се пренесуваат во задолжителен пензиски фонд по избор на членот.

Фондот на ПИОМ ги пренесува придонесите на членовите на задолжителните пензиски фондови на

индивидуалните сметки во избраните задолжителни пензиски фондови, веднаш, а најдоцна во рок од пет работни дена од приемот на придонесите, под услов во истиот рок да биле примени и соодветни податоци согласно со закон, кои му овозможуваат на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија да ја изврши таа обврска.

Во текот на 2010 година во задолжителните пензиски фондови се пренесени околу 3,1 милијарди денари, или по месеци (во милиони денари), како што е прикажано во следната табела:

	<i>Вкупно 2009</i>	<i>Јан.</i>	<i>Фев.</i>	<i>Мар.</i>	<i>Апр.</i>	<i>Мај</i>	<i>Јун.</i>	<i>Јул.</i>	<i>Авг.</i>	<i>Сеп.</i>	<i>Окт.</i>	<i>Ное.</i>	<i>Дек.</i>	<i>Вкупно 2010</i>
НЛБз	1.363	97	123	116	124	107	127	126	120	125	121	129	144	1.459
КБПз	1.596	115	145	134	142	126	147	145	137	144	139	149	164	1.685
Вкупно	2.959	212	268	250	265	233	274	271	257	269	260	277	307	3.143

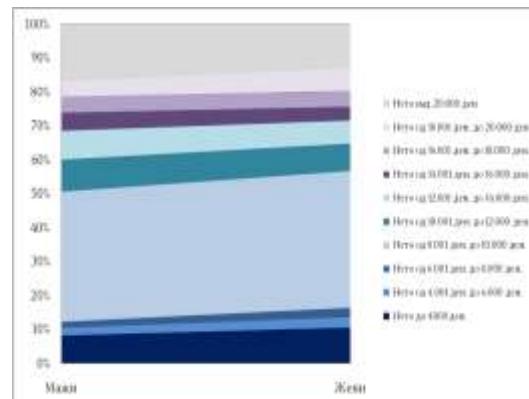

На горниот график се прикажани вкупно придонесите (во милиони денари) кои се уплаќаат во вториот столб секој месец од почетокот на системот до 31.12.2010 година и вкупниот број на членови исто така месечно. Може да се забележи дека генерално во текот на месеците, со порастот на бројот на членови растат и уплатените придонеси во задолжителните пензиски фондови (иако трендот на уплати не е потполно линеарен, туку има и известни падови и порасти во одредени месеци).

Од извршените уплати на придонеси во текот на 2010 година може да се воочи редовно плаќање на придонесите од страна на работодавците така што многу голем дел од уплатите на придонесот за одреден месец (околу 87%) се направени во текот на наредниот месец, додека преостанатиот дел од придонесите се плаќа со известни доцнења. Со состојба 31.12.2010 година има околу 5.000 индивидуални сметки односно околу 2%

од вкупните индивидуални сметки кои немаат ниту една уплата на придонес.

На следниот график е прикажана распределбата на членовите во вториот столб според висина на месечни примања (нето плата) и по пол.

Од графикот се гледа дека најголемиот дел од членовите во вториот столб примаат нето плата од 8.001 денари до 10.000 денари, потоа следуваат членовите кои примаат нето плата над 20.000 денари па членовите кои примаат нето плата до 4.000 денари, и понатака останатите групи. Распределбата по пол е скоро иста за двета пола.

Во текот на 2010 година мал дел од уплатените средства во пензиските фондови, околу 5,8 милиони денари, беа вратени во Фондот на ПИОМ поради неколку причини:

- остварување право на инвалидска или семејна пензија

- раскинување на договори за членство или поништување на погрешна распределба на член поради неажурна евиденција
- вишок уплатени придонеси во втор столб заради технички

грешки или вишок уплати од страна на работодавецот

Структурата на вратени средства во Фондот на ПИОМ, по задолжителни пензиски фондови, е прикажана во следната табела:

Причини	Од кој задолжителен пензиски фонд	
	НЛБз	КБПз
Остварена пензија	2.263.662,00	1.709.809,00
- инвалидска пензија	559.092,00	605.441,00
- семејна пензија	1.704.570,00	1.104.368,00
Раскинување договори и поништување распределби	561.361,00	971.594,00
Вишок уплати на придонес	147.936,50	137.325,50
Вкупно	2.972.959,50	2.818.729,50

4.4. Инвестирање и структура на портфолиото на задолжителните пензиски фондови

Вообичаено, во задолжително капитално финансираните пензиски системи во почетната фаза се користи проактивна контрола и квантитативни и квалитативни ограничувања на инвестициите. Тргнувајќи од тоа, во законот и подзаконските акти се дефинирани инвестициските цели и принципи, видовите на инструменти во кои можат да се вложуваат средствата на задолжителните пензиски фондови, условите што треба да ги исполнуваат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на задолжителните пензиски фондови, квалитетот на инструментите во кои може да се инвестираат средствата на задолжителните пензиски фондови, држави или групи на држави во кои може да се инвестираат

средствата на задолжителните пензиски фондови, инвестициските ограничувања во рамките на инструментите и издавачите, забранетите инвестиции, надминување на инвестициските ограничувања, итн. Основните принципи на инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови, уредени со закон се: сигурност на средствата, диверсификација на ризикот од инвестициите и одржување на адекватна ликвидност, а со цел остварување највисок принос единствено во полза на членовите.

Во законот и подзаконските акти е регулирано дека средствата може да се инвестираат во банкарски депозити и сертификати за депозити, обврзници и други должнички хартии од вредност,

акции и комерцијални записи издадени од издавачи со седиште во Република Македонија и странство во државите членки на Европската Унија или ОЕЦД. Имајќи во предвид дека е неопходно е да се постигне соодветна диверсификација помеѓу различните видови на инвестиции предвидени се максимални ограничувања за инвестирање во одредена компанија и максимални ограничувања на износите кои можат да бидат инвестиирани во одредени видови на инструменти. Со цел спречување на инвестиции во инструменти кои не се погодни за инвестирање на задолжителните пензиски фондови законски се забрануваат инвестиции во акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува, инструменти со кои не може правно да се располага, инструменти кои не може веднаш да бидат проценети, повеќето форми на имот кои не можат веднаш да бидат проценети и ставки од несигурна

вредност, на пример антиквитети или уметнички дела, итн.

Со оглед на тоа што средствата на задолжителните пензиски фондови се во постојан раст, нивното зголемување е проследено со можност за излез на поголем број пазари на капитал и во поголем обем бидејќи домашниот пазар станува мал во однос на потребите за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови, како и со цел овозможување поголема диферсификација на средствата при нивното инвестирање и поголем избор на компании за инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови од страна на друштвата. Следствено на тоа, со измените на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување во 2010 година се зголеми максималното ограничување за инвестиции во странство од 30% на 50% од средствата на задолжителните пензиски фондови.

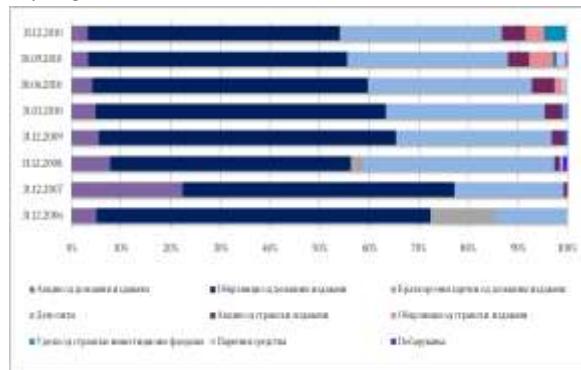
Максимални инвестициски ограничувања*

Инвестиции во странство (ЕУ и ОЕЦД)	50%
- хартии од вредност издадени од недржавни странски компании, банки или инвестициони фондови	30%
Хартии од вредност издадени или гарантирани од РМ или НБРМ	80%
Банкарски депозити, сертификати за депозит, обврзници, хартии од вредност врз основа на хипотека и други хартии од вредност издадени од домашни банки	60%
- банкарски депозити	30%
Обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашни акционерски друштва кои не се банки и комерцијални записи од домашни акционерски друштва, кои не се банки	40%
-обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа	10%
Акции издадени од домашни акционерски друштва	30%
Документи за удел и акции на отворени, затворени и приватни инвестициони фондови во РМ	5%
-документи за удел на приватни инвестициски фондови	1,5%

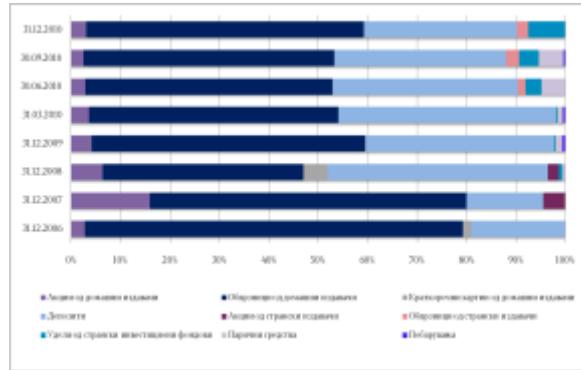
*Табелата ги вклучува тековно важечките лимити и инструменти (2011г.)

Структурата на инвестициите на задолжителните пензиски фондови, од почетокот на системот (за 2006, 2007, 2008 и 2009 година на годишно ниво, а за 2010 година на квартално ниво) е прикажана во следните графикони:

НЛБз

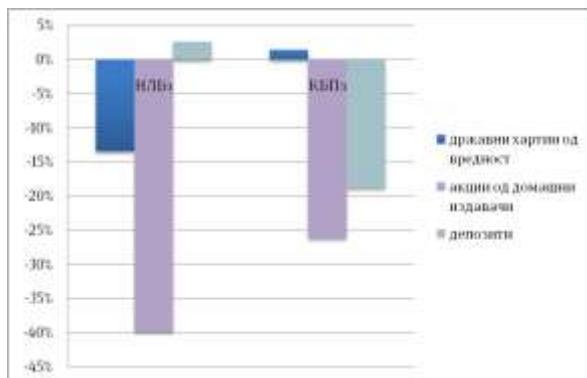
КБПз

Во првата година од функционирањето на системот (2006), најголем дел од средствата на задолжителните пензиски фондови беа инвестиирани во државни хартии од вредност, потоа во депозити и мал дел во акции. Во 2007 година имаше зголемување на учеството на акциите, а намалување на учеството на депозитите, а започна и инвестирањето во странство. Но, во текот на следните години (2008 и 2009) друштвата преминуваа кон поконзервативна политика на инвестирање и повторно го зголемија учеството на депозитите и државите

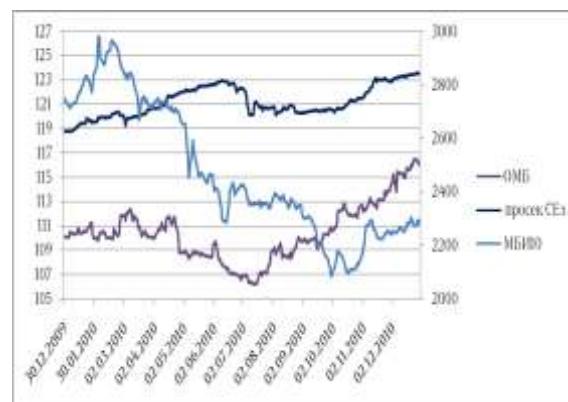
хартии од вредност. Во 2010 година пензиските фондови постепено го зголемија своето учество во странските инвестиции. Иако учеството на домашните државни хартии од вредност и банкарските депозити е намалено во однос на претходната година, сепак и во 2010 година најголем дел од портфолиот им припаѓа токму ним, на државните хартии од вредност (53,91%) и банкарските депозити (31,57%). На домашните акции им припаѓа мал дел од портфолиото (3,20%), а потоа следат паричните средства (0,25%) и побарувањата (0,02%). Во 2010 година пензиските фондови ги зголемија своите инвестиции во странство на 11,05%. Оваа година за прв пат се инвестираше во странски државни обврзници (2,98%), а се зголемија и инвестициите во акции од странски издавачи (2,14%) и во уеди на странски инвестициски фондови во висина (5,92%).

Промената на процентуалното учество на инвестициите по тип на инвестиции и фонд во 2010 година во однос на 2009 година е прикажана на следниот график. Од него можеме да забележиме дека кај двета задолжителни пензиски фондови има значително намалување на процентуалното учество на инвестициите во акции од домашни издавачи и тоа за 40% кај НЛБз и 26% кај КБПз. Кај НЛБз има намалување и на процентуалното учество на државни хартии од вредност за 13%, а кај КБПз има минимално зголемување од 1%. Кај КБПз се намалило и процентуалното учество на инвестициите во депозити за 19%, додека кај НЛБз се зголемило за 3%. Важно е да се забележи дека има значително зголемување на процентуалното учество на инвестициите во странство.

Иако и претходно пензиски друштва немаа вложено голем процент од средствата на задолжителните пензиски фондови во акции од домашни издавачи, во 2010 година ја намалија изложеноста во акции во однос на 2009 година. Оттука, може да се каже дека промените на македонскиот берзански индекс МБИ10 не влијае многу на движењето на просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови. МБИ10 во текот на 2010 година забележа пад од околу 17%. За споредба, просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови⁸ во 2010 година забележа пораст од околу 7%. За разлика од МБИ10, вредноста на индексот на обврзници на Македонската Берза, ОМБ има поголемо влијание врз просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови со оглед на тоа дека скоро 10% од средствата се вложени во домашни државни обврзници со кои се тругува на Македонска берза. Останатиот дел од портфолиот кој што е вложен во

домашни обврзници припаѓа на еврообврзниците. ОМБ во текот на 2010 година забележа пораст од околу 6%. Споредбено движењето на вредноста на МБИ10, ОМБ и просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови е дадена на следниот график во текот на 2010 година е прикажан на следниот график:

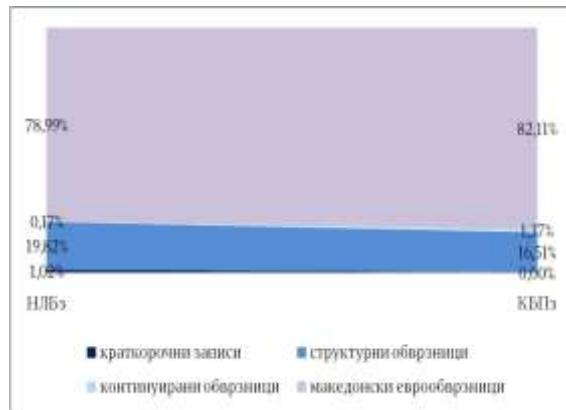

Како што беше наведено погоре најголем дел од средствата на задолжителните пензиски фондови во 2010 година се вложени во домашни државни хартии од вредност. Во однос на структурата на инвестициите на задолжителните пензиски фондови вложени во домашни државни хартии од вредност, таа вклучува најмногу македонски еврообврзници, потоа структурни обврзници и со помало учество континуирани обврзници и краткорочни записи. Имено, НЛБз има 51,28 % од вкупните средства во домашни државни хартии од вредност, од кои 98,98% се долгочни обврзници (19,82% се структурни обврзници, 0,17% се континуирани и 78,99% се македонски еврообврзници) и 1,02% се краткорочни записи (тримесечни). КБПз има 56,14% од вкупните средства во домашни државни хартии од вредност, но за разлика од НЛБз има само долгочни обврзници

⁷ Извор: Македонска Берза АД Скопје- Годишен статистички билтен 2010

⁸ Просечната вредност е пресметана како обичен просек од сметководствените единици на двата задолжителни пензиски фонда

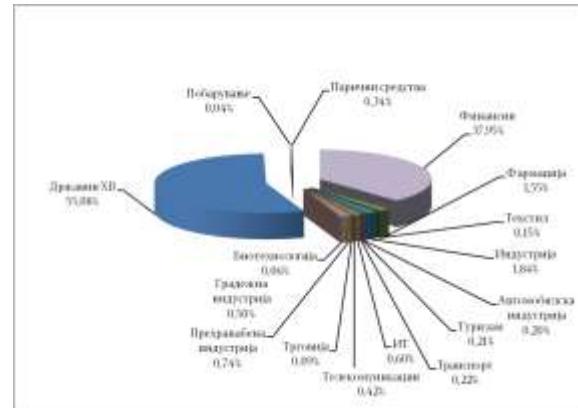
(16,51% се структурни, 1,37% континуирани и 82,11% македонски еврообврзници). На следниот график е прикажана распределбата на домашните државните хартии од вредност кои ги поседуваат задолжителните пензиски фондови по вид:

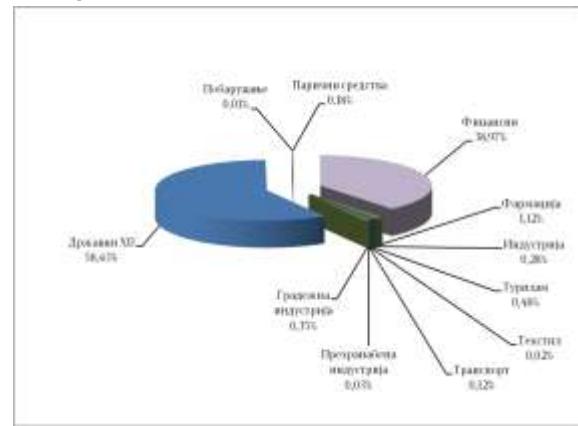
Гледано секторски, следни по големина, по државните хартии од вредност, се вложувања во инструменти од издавачи/акционерски друштва од финансиски сектор и тоа изразено во проценти изнесува 37,95% кај НЛБз и 38,97% кај КБПз од вкупните средства на фондот. Во рамките на овој сектор најголемо е учеството на домашните банкарски депозити (84,84% на НЛБз и 79,64% на КБПз), иако во споредба со минатата година нивното учество е намалено. Потоа следуваат удели во странски инвестициони фондови (11,57% на НЛБз и 18,51% на КБПз), акции во домашни и странски банки (2,12% на НЛБз и 1,85% на КБПз) и финансиски услуги (1,47% кај НЛБз). Покрај горенаведените, задолжителните пензиски фондови инвестираат и во други сектори: фармаџија, прехранбена индустрија, транспорт, туризам, текстил, информатичка технологија, телекомуникации, биотехнологија, трговија, градежна индустрија,

автомобилска индустрија и други индустрии, но со многу помало учество (од 0,02% до 1,84%).

НЛБз

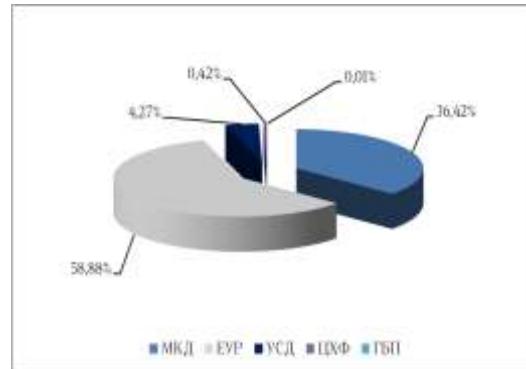
КБПз

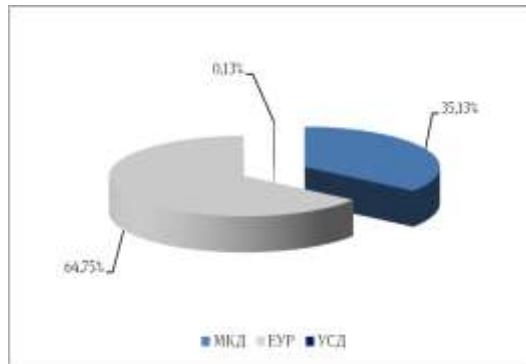
Според валутната структура на средствата на задолжителните пензиски фондови, која е прикажана на следниот график, можеме да забележиме дека нешто повеќе од една третина од средствата на задолжителните пензиски фондови (36,42% кај НЛБз и 35,13% кај КБПз) се инвестиирани во инструменти во домашната валута (денари), што значи намалување на учеството во инструменти во домашна валута во однос на минатата година. Најголем дел од средствата на задолжителните пензиски фондови се вложени во инструменти во евра (58,88% кај НЛБз и

64,75% кај КБПз) и мал дел во американски долари (4,27% кај НЛБз и 0,13% кај КБПз). Многу мал дел од средствата на НЛБз се инвестиирани и во швајцарски франци (0,42%) и во фунти (0,01%).

НЛБз

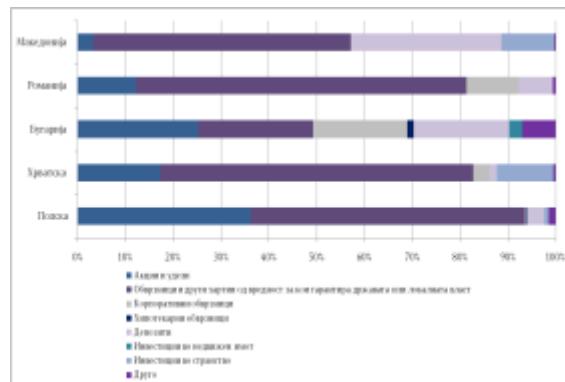

КБПз

Доколку се направи споредба со светските искуства односно со земјите кои имаат слични пензиски системи со нашиот може да видиме сличности, но и значителни разлики во инвестициските протфолија на задолжителните пензиски фондови. На следниот график се прикажани портфолија на пензиските фондови (кои соодветствуваат на задолжителните пензиски фондови во Македонија) во неколку земји и Македонија на 31.12.2010 година⁹.

⁹ Извори: www.hanfa.hr; www.knf.gov.pl; www.fsc.bg; www.csspro.ro и сопствени пресметки

*Во Романија околу 14% од вкупните инвестиции се во странство, а во Бугарија околу 40% (не е прикажано во графикот, бидејќи сите инвестиции во странство се вклучени во структурата по инструменти соодветно). За разлика од нив, во Полска ставката инвестиции во странство ги опфаќа само инвестициите во држави кои не се членки на ЕУ.

Во Бугарија пензиските фондови имаат поразлична инвестиционна политика отколку останатите земји, во смисла на тоа дека имаат скоро еднаква распределба на инвестиции по видови (25% во акции и удели, 24% во обрвници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт, 20% во корпоративни обрвници и 20% во депозити). За разлика од пензиските фондови во Бугарија, пензиските фондови во останатите земји повеќе од половина од средствата ги инвестирале во обрвници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт (Полска 57%, Хрватска 67%, Романија 69% и Македонија 57%). Овде се вклучени и домашните и странските инвестиции. Сепак преостанатиот дел од средства се вложени на различни начини. Најмногу вложувања во депозити имаат пензиските фондови во Македонија (32%), по што следуваат пензиските фондови во Бугарија (20%), додека пензиските фондови во останатите

земји имаат помалку од 7% од средствата вложено во депозити. Најмногу во акции и удели се вложува во Полска (37%), па потоа следуваат Хрватска (28%), Бугарија (25%), Романија (12%) и Македонија (11%). Од вкупните инвестиции на задолжителните пензиски фондови во странство најмногу имаат пензиските фондови од Бугарија (40%), потоа

Романија (14%), Хрватска (12%) и Македонија (11%).

4.5. Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на задолжителните пензиски фондови

Придонесите уплатени во задолжителните пензиски фондови, намалени за надоместокот од придонеси, веднаш се инвестираат. Вкупниот остварен принос се припишува на задолжителниот пензиски фонд, односно на индивидуалните сметки на членовите. Еднаш месечно друштвата наплатуваат и надомест за управување, кој се пресметува дневно како процент од нето средствата на задолжителниот пензиски фонд. Дополнително, при секоја трансакција со средствата на задолжителниот пензиски фонд се наплатуваат трансакционите провизии од самиот задолжителен пензиски фонд. Секојдневно се врши проценка на вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд. Таа се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое поединечно средство или врз основа на амортизираната вредност на средството доколку инструментот се чува до достасување или доколку не може да се процени пазарната вредност на истиот.

Промените на средствата на задолжителните пензиски фондови од почетокот до крајот на годината се случуваат заради:

- прилив на придонеси,
- намалување на надоместоци и трансакциони провизии,
- прилив заради премин од другиот задолжителен пензиски фонд (за лица кои претходно биле времено распределени во друг фонд, а потоа потпишале договор со тековниот фонд и за лица кои членувале во друг фонд, а потоа преминале во тековниот фонд),
- одлив заради премин во другиот задолжителен пензиски фонд (за лица кои биле времено распределени во односниот фонд, но потоа потпишале договор со другиот фонд и лица кои членувале во односниот фонд, а потоа преминале во другиот фонд),
- одлив за лица кои ги раскинале договорите за членство, заради вишок уплатен придонес или заради остварување право на инвалидска или семејна пензија,
- одлив заради исплата на наследство,
- (не)реализирани добивки или загуби од инвестиции.

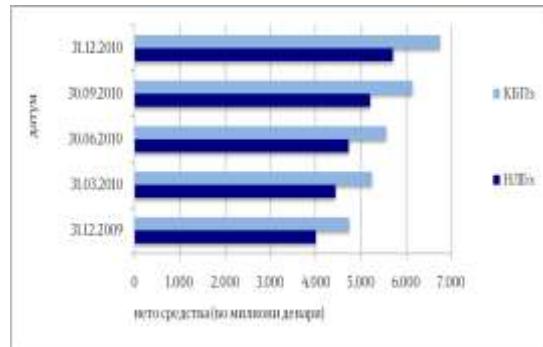
Тргнувајќи од вредноста на нето средствата на крајот на претходната

година и имајќи ги предвид сите горенаведени промени, се доаѓа до вредноста на нето средствата на крајот на годината (што е прикажано во следната табела):

	(во милиони денари)	
	НЛБз	КБПз
Нето средства на 31.12.2009г.	4001,80	4737,26
Придонеси	1458,51	1684,74
Надоместоци од придонеси	80,21	92,65
Придонеси намалени за надоместоците од придонеси	1378,30	1592,09
Надоместоци од средства	28,89	34,10
Расходи за посреднички провизии	1,53	0,76
Пренос од другиот фонд	9,37	11,69
Пренос во другиот фонд	11,69	9,37
Пренос од Фондот на ПИОМ- корекција	2,97	2,82
Пренос заради раскинување на договор, поврат на придонес и пензионирање	0,31	0,79
Исплата на наследство	0,06	0,00
Бруто добивка од инвестиции	356,87	447,55
Нето добивка од инвестиции	326,45	412,69
Нето средства на 31.12.2010 г.	5700,89	6740,75

Вкупните нето средства во задолжителните пензиски фондови, со состојба на 31.12.2010 година, изнесуваат околу 12,5 милијарди денари или околу 202 милиони Евра, што претставува околу 2,94% од БДП.¹⁰

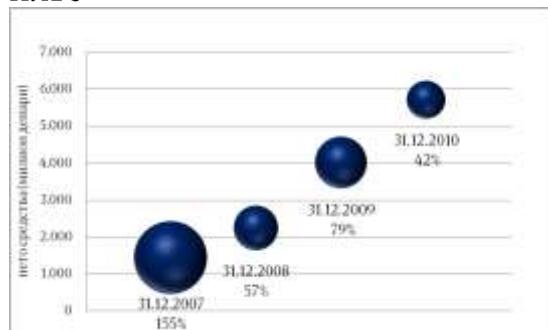
Движењето на вредноста на нето средствата на задолжителните пензиски фондови, квартално, е дадено на следниот графикон:

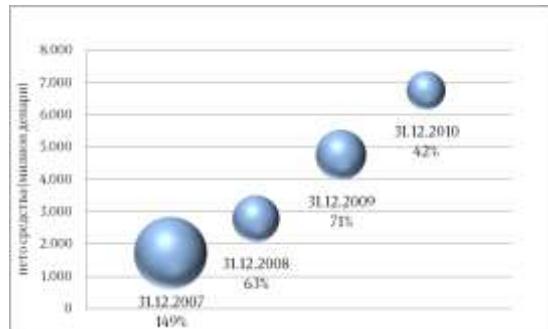
На следните графици се прикажани вредностите на нето средствата на крајот на сите години и нивниот пораст во проценти во однос на нето средствата во однос на претходната година. При тоа можеме да забележиме дека нето средствата на двата задолжителни пензиски фондови растат со слично темпо. Најголем пораст имало во 2007 година во однос на 2006.

¹⁰ Извор за БДП: Државен завод за статистика (Претходни податоци)

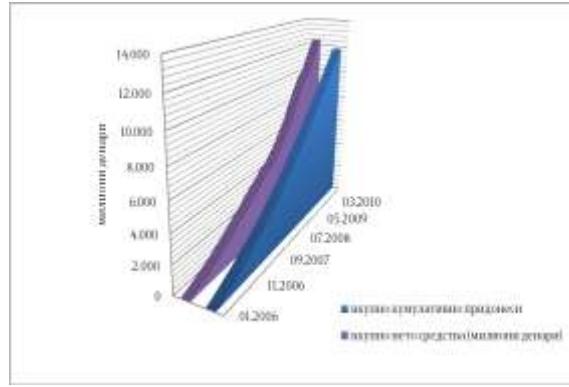
НЛБз

КБПз

На следниот график е прикажан порастот на вкупните придонеси и на нето средствата на двета задолжителни пензиски фондови од почетокот на системот (т.е. од датумот на прва уплата 01.01.2006 година до 31.12.2010 година) месечно. Може да се забележи дека вкупните нето средства растат пропорционално со вкупните придонеси и тоа со коефициент на пропорционалност околу еден.

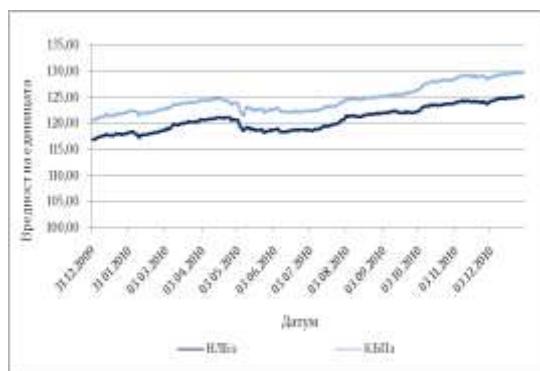
За евиденција на средствата на задолжителните пензиски фондови се користат сметководствени единици. Една сметководствена единица претставува пропорционален дел од вкупните нето средства на задолжителниот пензиски фонд. Вредноста на сметководствената единица е еднаква на вредноста на нето средства поделена со вкупниот број на сметководствени единици на сите индивидуални сметки и потсметки. Почетната вредност на сметководствената единица беше 100 денари. Пензиските фондови, вклучително и македонските, подлежат на циклични појави и движења, што подразбираат пораст или пад на вредностите на нивните сметководствени единици, зависно од инвестирањето на средствата и движењето на вредноста на инструментите во кои се вложени средствата на пензиските фондови, како и наплатата на надоместоците и провизиите.

Движењето на вредноста на сметководствените единици на задолжителните пензиски фондови во текот на 2010 година е дадено во следниот преглед:

Датум	Вредност на сметковод. единица	
	НЛБз	КБПз
31.12.2006	105,929336	106,265900
31.12.2007	115,511364	115,303221
31.12.2008	100,155213	107,116421
31.12.2009*	116,874672	120,667142
31.03.2010	120,249739	124,078369
30.06.2010	118,854904	122,411707
30.09.2010	122,058674	126,127838
31.12.2010	125,009646	129,590887

* Во втората половина на 2009 година двете друштва донесоа одлуки за рекласификација на

финансиските инструменти кои се чуваат до достасување во категорија на финансиски инструменти расположливи за продажба и во оваа постапка друштвата извршила повторна проценка на вредноста на финансиските инструменти со примена на објективна, фер вредност и ја утврдила вредноста на средствата, нето средства, вредноста на сметководствените единици и бројот на сметководствени единици што предизвика релативно висока корекција на вредноста на сметководствените единици.

Во текот на 2010 година може да се забелжи стабилен пораст на сметководствените единици на задолжителните пензиски фондови.

Вообичаено за пензиски фондови приносот се пресметува за последните неколку години, сведен на годишно ниво. Така и во нашиот пензиски систем законски е уредено приносот да се пресметува за тригодишен период (пресметковен период). Приносот на задолжителен пензиски фонд

представува промена (пораст) во проценти помеѓу вредноста на сметководствената единица на последниот ден во месецот и вредноста на единицата на последниот ден во месецот кој претходи на 12, 24, или 36 месечен период, во зависност од конкретниот случај. Стапката на принос за 36, 24 или 12 месечен период (пресметковен период), конвертирана во еквивалентна годишна стапка на принос се пресметува по следната формула:

$$R = \left(\frac{SE_t}{SE_0} \right)^{\left(\frac{365}{t} \right)} - 1$$

каде, R е принос за пресметковниот период,

SE_t е вредноста на сметководствената единица на последниот ден од пресметковниот период

SE_0 е вредноста на сметководствената единица на последниот ден од месецот кој претходи на првиот месец во пресметковниот период

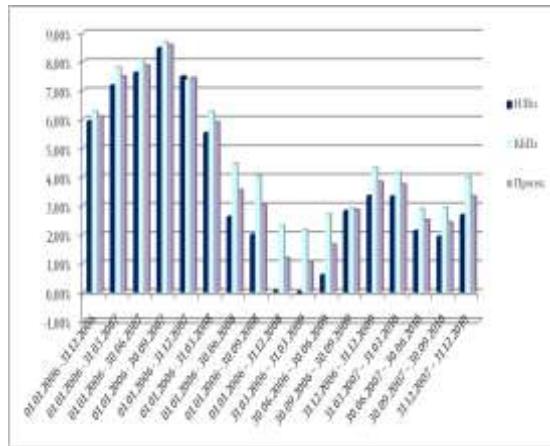
t е бројот на денови во пресметковниот период.

Приносот на задолжителните пензиски фондови по периоди сведен на годишно ниво изнесува:

Период	НЛБз	КБПз
01.01.2006 - 31.12.2008	0,05%	2,32%
31.12.2006 – 31.12.2009	3,33%	4,32%
31.03.2007 – 31.03.2010	3,32%	4,15%
30.06.2007 – 30.06.2010	2,12%	2,89%
30.09.2007 – 30.09.2010	1,92%	2,92%
31.12.2007 – 31.12.2010	2,67%	3,97%
Почеток -31.12.2010	4,57%	5,32%

Приносот на индивидуалната сметка е променлив и зависи од приносот на задолжителниот пензиски фонд и од надоместоците наплатени од друштвото. Приносот односно добивката е параметар кој реално не може да се предвиди, бидејќи зависи од условите на пазарот на капитал и целокупната економија.

Движењето на приносот во текот на петте години на постоење на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување може да се види на следниот график, каде се прикажани приносите по периоди од почетокот на системот до 31.12.2010 година, по фондови и просечни вредности. Во 2007 година се забележани највисоките приноси, додека во текот на 2008 година и почетокот на 2009 година има најмали приноси, како резултат на негативните случувања на домашните и странските финансиски пазари. Понатака следува постепено закрепнување од кризата и зголемување на приносите до крајот на 2009, по што во вториот и третиот квартал се забележува повторно мало намалување, заради споредбата со високи вредности во 2007 година и повторно зголемување на крајот на 2010 година.

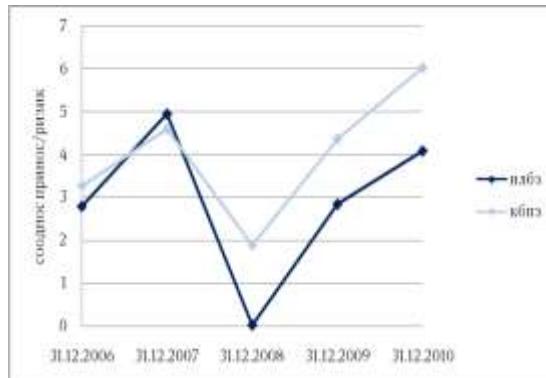
Со оглед на долгорочната природа на пензиското осигурување, добро е да се пресмета и приносот на задолжителните пензиски фондови од почетокот на системот (пет години) и тој во просек изнесува 5%.

Доколку се направи споредба на остварениот и објавен принос на крајот на 2010 година со реперите поставени во инвестиционите стратегии на задолжителните пензиски фондови за 2010 година може да се забелжи реализација на повисок принос во однос на поставените репери, ако во реперот се земе инфлацијата во 2010 година. Но, ако се земе просечната инфлација во претходните три години (бидејќи и приносот се пресметува како просек од последните три години) може да се забелжи понизок принос во однос на поставените репери. Имено, според Информативниот проспект на НЛБз стапката на инфлација во Република Македонија зголемена за еден процентен поен претставува примарен репер за остварен задоволителен принос од инвестирање на средствата. Оттука, остварениот годишен принос за претходните три години е 0,07 процентни поени над поставениот репер за 2010 г., односно 1,36 процентни поени под поставениот репер, ако во реперот се земе просечната инфлација за претходните три години. Според Информативниот проспект на КБПз репер за успешноста е да се постигне нивото од два процентни поени над инфлација, што значи дека остварениот годишен принос за претходните три години е 0,37 процентни поени над реперот за 2010 г., односно 1,06 процентни поени под поставениот репер, ако во реперот се земе просечната инфлација во претходните три години.

Задолжителен пензиски фонд	Инфлација во 2010	Репер	Разлика (принос - репер)	Просечна инфлација*	Репер	Разлика (принос - репер)
НЛБз	1,60%	2,60%	0,07%	3,00%	4,00%	-1,36%
КБПз	1,60%	3,60%	0,37%	3,00%	5,00%	-1,06%

*Пресметана како обичен просек од инфлациите во последните три години (2008, 2009 и 2010)

Основната цел на инвестирањето на средствата во задолжителните пензиски фондови е нивниот раст. Приносот преставува мерка за порастот на средствата. Но, едновремено треба да се има во предвид и ризикот од инвестициите. Ризикот преставува неизвесност во поглед на остварувањето на приносот на вложените средства. Соодносот на ризикот со приносот е директен, што значи поголем принос и носи со себе и поголем ризик на некоја инвестиција, односно преземањето на поголем ризик е проследено со поголем очекуван принос кој треба да го компензира преземениот ризик и обратно. Графички соодносот на приносот со ризикот¹¹ (пресметан преку еден од можните методи за пресметка) на задолжителните пензиски фондови од почетните години до денес е прикажан на следниот график:

Колку е поголем соодносот принос/ризик толку се подобри инвестиционите перформанси на фондот и фондот потенцијално ќе оствари поголем принос за дадена единица ризик.

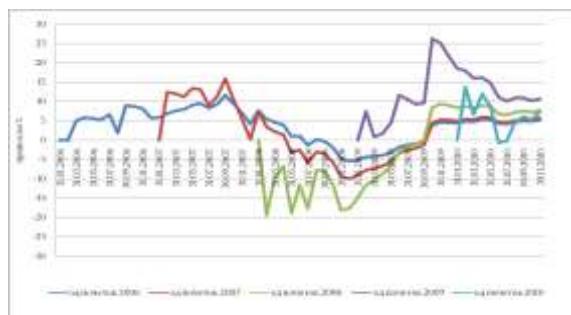
Покрај пресметките на остварените приноси на ниво на фонд, може да се разгледа и принос на индивидуална сметка. Имено, членовите пристапуваат во задолжителните пензиски фондови во различно време и членуваат во различни временски периоди, а на сметката на секој член поединечно се уплаќаат различни вредности на придонес и со различна честота. Со оглед на тоа, гледано индивидуално за секој член приносот на индивидуална сметка ќе прикаже персонализирана слика за приносот кој ќе го добие членот. Се пресметува принос на просечна индивидуална сметка за секој месец¹² за

¹¹ Приносот е пресметан на годишно ниво од почетокот на системот преку порастот на сметководствената единица, а ризикот преставува осцилирање на сметководствената единица и е пресметан како ануелизирана стандардна девијација на приносите на пензиските фондови

¹² За целите на пресметката се конструира просечна индивидуална сметка на која се пресметува принос. Се претпоставува дека членот

членови кои имаат различен почеток на уплаќања во задолжителен пензиски фонд и тоа е прикажано на следните графици:

НЛБз

КБПз

Приносите на просечната индивидуална сметка имаат слични текови и кај двата задолжителни пензиски фондови.

се зачленува на почеток на година и на таа сметка редовно (секој месец) се уплаќа просечен придонес (просечна вредност од вкупните уплатени придонеси за сите членови во тој месец во соодветниот фонд). Просечна индивидуална сметка реално не постои и сите индивидуални сметки се разликуваат од неа. Но, направени се пресметки на приноси на одреден број на реални индивидуални сметки и заклучено е дека не постои значајна разлика помеѓу нивните приноси и приносите на просечната индивидуална сметка. Пресметките се правени до 30.11.2010 година врз основа на формула со која се изедначува збирот од уплатените придонеси зголемени за порастот на сметководствената единица со збирот на уплатените придонеси кои растат со сложена камата еднаква на приносот на индивидуалната сметка.

Значајно е тоа што приносите имаат различни текови во зависност од почетокот на уплаќања во задолжителен пензиски фонд. Иако со различни вредности, кај сите случаи, освен на сметките на кои почнало да се уплаќа на почетокот на 2008 година, имаат позитивни приноси. Приносите опаѓаат во текот на 2008 година како резултат на финансиската криза, но потоа постепено се зголемуваат и во 2010 година кај сите случаи има над 5% годишен принос на просечна индивидуална сметка (за споредба просечниот принос на ниво на фондови за истиот период изнесува 4,8%).

Споредбата на приносот кој се пресметува законски на ниво на фонд со приносот на просечна индивидуална сметка на која почнало да се уплаќа придонес од почетокот на 2006 година и со движењето на сметководствената единица е прикажана на следниот график:

Годишниот законски принос на задолжителните пензиски фондови и приносот на просечна индивидуална сметка имаат сличен тек, со тоа што приносот на просечната индивидуална сметка е “почувствителен” на промените на сметководствената единица затоа што во пресметките се користат вредностите на сметководствените

единици на краевите на сите месеци во пресметковниот период, додека во законски определениот принос се користат само вредностите на сметководствените единици на крајот на месецот кој претходи на првиот месец од

пресметковниот период и на крајот на последниот месец во пресметковниот период.

4.6. Надоместоци кај задолжителните пензиски фондови

За вршење на своите функции за управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд, проценка на средствата, зачленување, водење на индивидуални сметки на членовите и известување на членовите, како и за плаќање на надоместоците за МАПАС, Фондот на ПИОМ и чуварот на имот и покривање на сопствените трошоци, друштвата, согласно Законот, наплатуваат надоместок од придонеси, надоместок од средства и надоместок за премин.

Ваквиот начин на финансирање на пензиските друштва е вообичаен за друштвата кои функционираат во пензиски систем сличен на нашиот. Почетниот или влезен надоместок (процент од придонеси) е најраспространет во практика. Надоместокот за управување со средства

(процент од средствата на пензискиот фонд) е вториот вообичаен вид кој најчесто се наплатува на месечна основа. Третиот вообичаен надоместок е надоместок од успешност. Најзастапена практика во функционирање на ваквите друштва во светот е наплатување на сите овие надоместоци или некаква комбинација. Овие се т.н. тековни надоместоци кои постојано се наплатуваат како процент од горенаведените основи. Исто така, во некои земји постои и наплатување на влезен надоместок како еднократен износ или како процент од придонесите во првата година, како и излезен надоместок при пренос на средства или подигнување на средствата за пензија.

Видовите и висината на надоместоците кои ги наплаќа друштвата кои управуваат со задолжителни пензиски фондови во 2010 година се следните:

Вид на надоместок	НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
Надоместок од придонеси	5,5%*	5,5%*
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд	0,05%	0,05%
Надоместок за премин		
Број на денови**	Износ на надоместок за премин	Износ на надоместок за премин
број на денови $\leq$ 720	15 Евра	15 Евра
број на денови > 720	не се наплаќа надоместок за премин	не се наплаќа надоместок за премин

* Висина на законски определен максимум за 2010 година (претходно беше 6,5% за НЛБз и 6,8% за КБПз)

** Бројот на денови се пресметува од датумот за кој членот се стекнал со статус на член во постојниот задолжителен пензиски фонд (или од први во месецот за кој членот стекнал право на придонес во постојниот задолжителен пензиски фонд, во случај на прво членство) до крајниот рок до кој членот треба да достави до МАПАС формулар и доказ за платен надомест за премин.

Надоместокот кој се наплатува како процент од придонесите, се плаќа еднаш од уплатата на придонесот, а потоа истиот придонес се инвестира се до повлекување на средствата додека надоместокот кој се наплатува од средства се наплатува на крајот на секој месец од вкупните средства кои се управуваат. Надоместоците засновани на придонеси имаат тежина „на почетокот“, односно се релативно големи во почетните години. Надоместоците засновани на средства имаат тежина „на крајот“, бидејќи акумулираните средства се многу поголеми колку се поблиску до пензионирањето¹³. Гледано на долг рок, надоместокот од придонеси нема да има значајно влијание врз висината на пензијата на членот, а надоместокот од

средства кој ќе станува се позначаен со текот на годините е со закон ограничен на ниско ниво. Сепак, на почетокот на функционирање на системот, влијанието на надоместокот од придонеси е забележливо на индивидуалните сметки. Тоа е и очекувано, бидејќи во првите години од воспоставување на системот, средствата во задолжителниот пензиски фонд се од помал обем, а самите друштва имаат трошоци за воспоставување на инфраструктура и за сопственото работење кои ги покриваат од сопствениот капитал и од надоместоците кои ги наплатуваат од членовите. Со текот на развојот на системот, долготочно гледано, средствата на задолжителниот пензиски фонд се повеќе се зголемуваат и може да се очекува се поголема стапка на добивка на индивидуалните сметки. Краткорочните резултати имаат мало значење затоа што системот е дизајниран за заштеди кои се акумулираат во период од 30 или 40 години. Членовите почнуваат да штедат

¹³ *Administrative Charges for Funded Pensions: An International Comparison and Assessment*, Edward Whitehouse, June 2000

млади, а пензијата ја добиваат дури со навршени 64 (мажи) односно 62 (жени) години живот. Оттука фокусот на резултатите и придобивките од ова осигурување треба да е долгорочно насочен.

На почетокот на системот надоместокот од придонеси кој го наплатуваа двете друштва изнесуваше 8,5%. Понатаму, со развојот на системот и намалувањето на надоместоците кои ги наплатуваат државните институции од друштвата, следеше континуирано постепено намалување на овој надоместок. Во јули 2007 година надоместокот беше намален на 7,9%, во февруари 2008 на 6,9% од

страна на НЛБз и на 6,8% на КБПз, а дополнително во мај 2009 година беше намален на 6,5% од страна на НЛБз. Од јануари 2010 година и двете друштва го намалија на надоместокот од придонеси на 5,5%, односно на законски определениот максимум за 2010 година. Надоместокот од средства е определен во закон и изнесува 0,05% од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд.

Наплатата на надоместоците (во милиони денари) од страна на друштвата во текот на 2010 година беше следна:

	Јан.	Фев.	Мар.	Апр.	Мај	Јун.	Јул.	Авг.	Сеп.	Окт.	Ное.	Дек.	Вкупно
НЛБз – вкупно	7,39	8,88	8,56	9,06	8,19	9,32	9,34	9,10	9,43	9,33	9,81	10,70	109,10
Од придонеси	5,35	6,77	6,37	6,80	5,91	6,98	6,94	6,59	6,85	6,67	7,07	7,89	80,21
Од средства	2,04	2,10	2,19	2,26	2,28	2,33	2,40	2,51	2,58	2,66	2,74	2,81	28,89
КБПз – вкупно	8,72	10,45	9,95	10,46	9,61	10,83	10,79	10,46	10,94	10,79	11,43	12,32	126,75
Од придонеси	6,31	7,96	7,36	7,80	6,92	8,08	7,96	7,52	7,92	7,64	8,19	8,99	92,65
Од средства	2,41	2,49	2,59	2,66	2,69	2,75	2,83	2,94	3,02	3,15	3,25	3,33	34,10

Трансакционите провизии во врска со трансакции за стекнување или пренос на средствата на задолжителен пензиски фонд се плаќаат од средствата на задолжителниот пензиски фонд, на избрани правни лица кои вршат услуги со хартии од вредност. Трансакционите провизии се пресметуваат како процент од вредноста на секоја склучена трансакција. Од средствата на задолжителниот пензиски фонд, за

секоја склучена трансакција на Македонската берза на хартии од вредност, се наплатуваат и провизии за Македонската берза на хартии од вредност и Централниот депозитар за хартии од вредност.

Трансакциони провизии кои се наплаќаа од средствата на задолжителните пензиски фондови во текот на 2009 година беа:

НЛБз			КБПз				
Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)	Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)
	Акции	Обврзници			Акции	Обврзници	
Илирика Инвестментс АД Скопје		0,01%	12,74	Илирика Инвестментс АД Скопје	0,01%	0,01%	4,32
Комерцијална банка АД Скопје*			196,20				
С трански пазарни посредници	0,002%-0,55%	0,00% **	402,97	С трански пазарни посредници	0,035%-0,055%	0,00% **	190,86
Останати трансакциони трошоци***			1.096,92	Останати трансакциони трошоци***			568,18
Вкупно			1.527,63	Вкупно			763,35

* за купување државни записи на примарен пазар

** обврзниците се тргувани на ОТСи затоа не е наплатена провизија

*** трошоци за ЦДХВ, домашна берза, институции во странство (странички берзи)

4.8. Исплата на пензии од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

Условите за стекнување право на пензија се исти и за првиот и за вториот столб: возрасна граница од 64 години за мажи, односно 62 години за жени, со минимум 15 години работен стаж.

Од првиот столб се врши исплата на дел од старосната, семејна и инвалидска пензија, како и минимална пензија. Пензијата од првиот столб се пресметува како дефинирана пензија според однапред утврдена формула (одреден процент зависно од годините на стаж помножен со пензиска основа определена од валоризирани плати од целиот работен век).

Од вториот столб се врши исплата на преостанатиот дел од старосната пензија, во вид по избор на членот:

- пензиски ануитет со целиот износ на средства акумулирани на

индивидуалната сметка на членот; ануитетот се исплаќа до крајот на животот од посебна институција овластена за таа цел; или

- програмирани повлекувања обезбедени од друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд каде што осигуреникот бил член на денот на пензионирањето, или

- комбинација на горенаведените методи.

Обезбедувањето пензиски ануитети и програмирани повлекувања ќе биде регулирано со посебен закон. До донесување на законот за исплата на пензија преку ануитети или програмирани повлекувања, кога член на задолжителен пензиски фонд ќе стекне право на старосна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување или нема да стекне право

на старосна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување заради тоа што нема навршено стаж најмалку 15 години, може да го повлече целиот износ од неговата индивидуална сметка.

Доколку осигуреникот кој остварил право на инвалидска пензија е член на вториот столб, вкупниот износ на средствата на сметката на тој член се пренесува во Фондот на ПИОМ и целосната исплата на инвалидската пензија пресметана на горенаведениот начин се исплаќа од Фондот на ПИОМ. По исклучок, доколку акумулираните средства на сметка на членот се повеќе од износот потребен за исплатата на инвалидска пензија согласно Законот на пензиското и инвалидското осигурување, тогаш членот може да избере наместо таа пензија да користи пензиски ануитет или програмирано повлекување. Овој исклучок нема да се применува во текот на првите пет години од имплементацијата на системот односно првите пет години од датумот на почеток на уплата на придонес во вториот столб, што значи до 31.12.2010 година.

Во случај на смрт на член на задолжителен пензиски фонд од вториот столб, чии членови имаат право на семејна пензија, вкупниот износ на средствата на сметката на тој член се пренесува во Фондот на ПИОМ и

целосната исплата на семејната пензија пресметана на горенаведениот начин се исплаќа од Фондот на ПИОМ. По исклучок, доколку акумулираните средства на сметка на членот се повеќе од износот потребен за исплатата на семејна пензија согласно Законот на пензиското и инвалидското осигурување, тогаш корисникот на семејна пензија може да избере наместо таа пензија да користи пензиски ануитет или програмирано повлекување. Овој исклучок нема да се применува во текот на првите пет години од имплементацијата на системот односно првите пет години од датумот на почеток на уплата на придонес во вториот столб, што значи до 31.12.2010 година.

Во 2010 година беа остварени 24 инвалидски пензии и 39 семејни пензии од страна на членови на вториот столб, односно членови на семејство на почнат член, поради што нивните акумулирани средства беа пренесени во Фондот на ПИОМ, кој ја исплаќа инвалидската односно семејната пензија.

Подетален преглед на остварените пензии за членови на втор столб, по задолжителни пензиски фондови е даден во следната tabela:

Вид на пензија/ Задолжителен пензиски фонд	НЛБз	КБПз	Вкупно
Инвалидска пензија	11	13	24
Семејна пензија	21	18	39

Предвидени се и случаи во кои се врши исплата на средства од индивидуалната сметка на членот, а при тоа да нема остварување право на пензија и тоа:

- кога починатиот член на задолжителен пензиски фонд нема

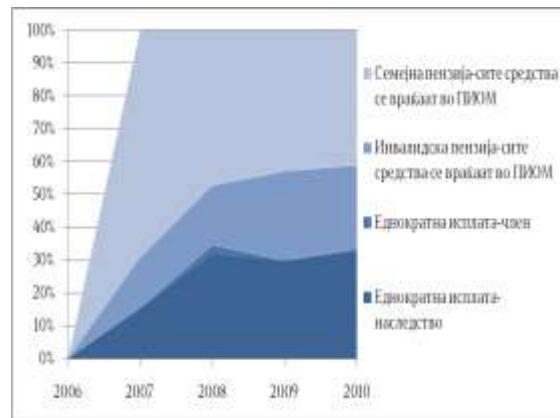
членови на семејството кои имаат право на семејна пензија, тогаш средствата на сметката на тој член стануваат дел на оставинската маса на оставителот и со нив се постапува согласно Законот за наследување.

- кога член на задолжителен пензиски фонд нема да стекне право на старосна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување, заради тоа што нема навршено пензиски стаж најмалку 15 години, може да купи месечен пензиски ануитет доколку износот на ануитетот е еднаков или поголем од 40% од најнискиот износ на пензија, а доколку пресметаниот износ на пензискиот ануитет е помал од 40% од најнискиот износ на пензија, задолжителниот пензиски фонд на членот наеднаш ќе му ги исплати акумулираните средства на неговата сметка. Купување на пензиски ануитет и исплата на вкупните акумулирани средства во овие случаи може да се изврши по навршување на 65 години.

Во 2010 година имаше една еднократна исплата на акумулирани средства на член на НЛБз кој наврши 65 години возраст, а не оствари право на старосна пензија.

Во текот на 2010 година беа исплатени средства како наследство од индивидуалните сметки на 31 починати членови и тоа за 9 члена на НЛБз и 22 члена на КБПз.

На следниот график е прикажана структурата на остварени пензии и исплати од вториот столб во петте години на постоење на вториот столб. Бројот на исплати е многу мал, бидејќи членовите се млади лица. Најголем дел од исплатите се во случаите на смрт на член преку остварена семејна пензија или исплата на наследство, па исплатите по основ на остварена инвалидска пензија, а најмал е бројот на еднократни исплати на членови.

5. Информации за доброволните пензиски фондови

Примарна цел на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување е обезбедување повисок приход по пензионирањето за осигурениците кои се веќе осигурани во едностолбниот и/или двостолбниот пензиски систем, обезбедување пензија на лицата кои не се опфатени со задолжителното пензиско осигурување лично за себе или од други лица и обезбедување предуслови за воспоставување на професионални пензиски шеми во процесот на усогласување на системот на социјално осигурување во Македонија со системите во Европската унија. Основни принципи на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување се: обезбедување дополнителни средства во случај на старост, членување на доброволна основа, капитално финансирање на принцип на дефинирани придонеси, инвестирање на средствата врз основа на сигурност, диверсификација на ризик и одржување адекватна ликвидност, како и транспарентност.

Доброволното пензиско осигурување овозможува опфат на голема група лица од населението на Република Македонија, како и на лица кои не се државјани на Република Македонија. Тоа овозможува дополнително штедење за старост, со што се зголемува материјалната сигурност при старост. Понатаму, согласно вообичаените практики во многу европски земји каде постојат професионални пензиски шеми, преку кои работодавачите или здруженијата на граѓаните организираат и финансираат дополнително пензиско осигурување за своите вработени односно членови, истото е овозможено и

во Република Македонија. Бидејќи европските системи за социјално осигурување се под притисок, кој постојано се зголемува, професионалните пензии во иднина сè повеќе и повеќе ќе имаат улога на дополнување на приходите по пензионирање. Од тие причини треба да се развијат професионалните пензии, дополнително на социјалното осигурување, со цел обезбедување сигурно, трајно и ефикасно социјално осигурување, кое треба да гарантира пристоен животен стандард во старост. Во третиот столб, работодавач или здружение на граѓани (осигурител) може да организира и финансира професионална пензиска шема и да уплаќа придонес во доброволен пензиски фонд за своите вработени и членови. Повеќе работодавачи или повеќе здруженија на граѓани можат заедно да организираат и финансираат професионални пензиски шеми. Осигурителот потпишува договор со друштвото кое го ги избрал да управува со доброволното пензиски фонд во кој ќе биде вклучена професионалната пензиска шема.

Со воведувањето и на доброволно капитално финансирано пензиско осигурување се очекува дополнително значително влијание врз економијата во целина преку зголемување на штедењето на населението, зголемување на моќта на инвестирањето и поттикнување на развојот и продлабочување на пазарот на капитал преку инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови, зголемување на побарувачка за нови инструменти и нови финансиски услуги, итн.

На почетокот на 2008 година беше донесен закон со кој се уредува доброволното капитално финансирано пензиско осигурување (трет столб), а до почетокот на ноември 2008 година беа донесени сите подзаконски акти кои го доуредуваат третиот столб. Доброволното капитално финансирано пензиско осигурување стана оперативно во втората половина на 2009 година со тоа што на постојните друштва им беа доделени дозволи за управување со доброволни пензиски фондови, така што Отворен доброволен пензиски фонд “НЛБ пензија плус” Скопје почна со работа на 15.07.2009 година, додека КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд- Скопје на 21.12.2009 година¹⁴.

¹⁴ Во понатамошниот текст, во табеларните и графички прикази, за имињата на доброволните пензиски фондови ќе се користат скратени називи, т.е. НЛБд за Отворен доброволен пензиски фонд “НЛБ пензија плус” Скопје и КБПд за КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд- Скопје

5.1. Членство во доброволните пензиски фондови

Лице може да стекне членство во доброволен пензиски фонд на три начини:

- 1) со потпишување на договор за членство во доброволен пензиски фонд меѓу лицето и друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови или друштво за управување со доброволни пензиски фондови и со отворање на доброволна индивидуална сметка
- 2) со потпишување на договор за членство во доброволен пензиски фонд меѓу лицето, физичкото лице кое уплаќа во име и за сметка на лицето (уплаќач) и друштвото и со отворање на доброволна индивидуална сметка
- 3) со учество во професионална пензиска шема организирана од неговиот работодавач или здружение во кое членува и отворање на професионална сметка.

Едно лице може да има само една доброволна индивидуална сметка и една професионална сметка. Овие сметки може да се ист или во различен доброволен пензиски фонд.

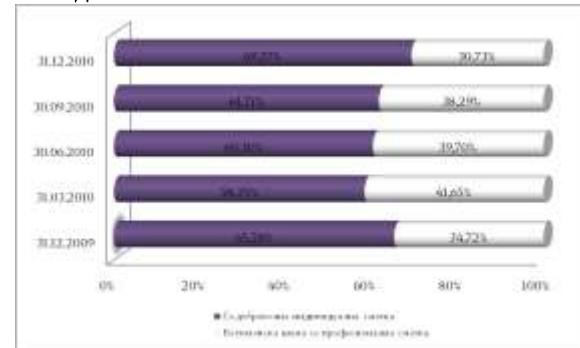
Во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување со состојба 31.12.2010 година има вкупно 6.908 членови или тоа би значело 5.297 членови повеќе во однос на 2009 година. Од вкупниот број на членови во третиот столб 2.483 или 35,94% се членови со доброволна индивидуална сметка, додека 4.425 или 64,06% се учесници во пензиска шема со професионална сметка.

Во однос на учеството на членовите по доброволни пензиски фондови, со

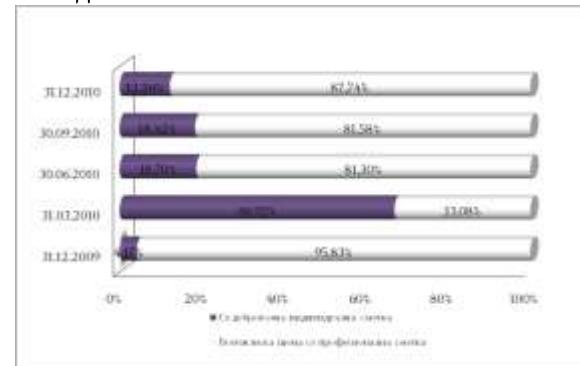
состојба 31.12.2010 година, 41,55% од членовите се во НЛБд, додека 58,45% се во КБПд.

Од графиконите за структурата на членови по доброволни пензиски фондови и по тип на членство од почетокот на системот, кои следат, може да се забелжи значителна разлика во однос на видот на членство. Имено, НЛБд има поголем број на членови со доброволни индивидуални сметки (69,27%), додека КБПд има повеќе членови во пензиски шеми со професионални сметки (87,74%).

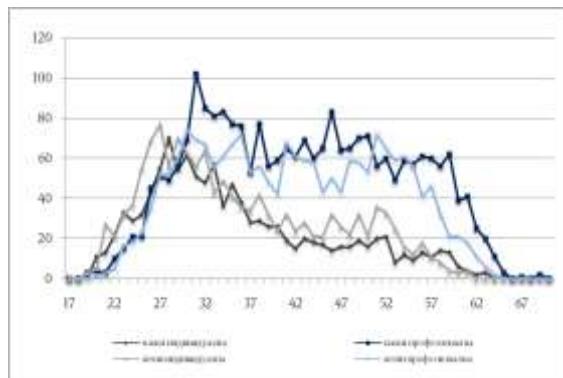
НЛБд

КБПд

Структурата на членовите во третиот столб, по возраст, пол и тип на членство е прикажана на следниот график:

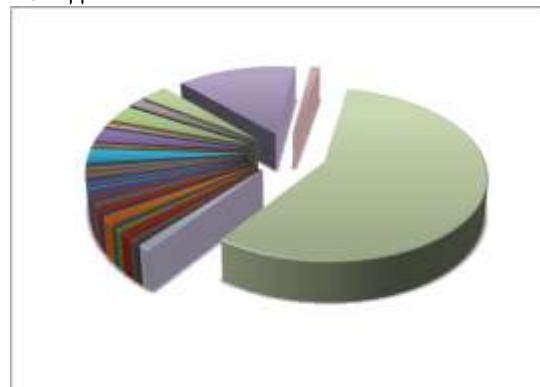

Од овој графички приказ може да се забележи дека членовите се во најголем број млади лица, но има и повеќе постари членови (за разлика од вториот столб). Членовите кои имаат професионална сметка се постари во однос на оние со индивидуална сметка. Просечната возраст на членовите со индивидуална сметка е 36 години (мажи и жени), а на членовите со професионална сметка е 43 години (мажи) и 42 години (жени), додека просечна возраст на сите членови вкупно е 40 години.

Од досегашното кратко искуство најчесто членовите кои имаат индивидуални сметки сами си уплаќаат средства, а во мал број случаи има членови на кои им уплаќа уплакач (од вкупно 2.483 членови кои имаат индивидуални сметки само 94 членови или 3,7% имаат уплакач). Бидејќи со доброволното капитално финансирано пензиско осигурување овозможува членување и на лица кои не се државјани на Република Македонија, во овој почетен стадиум на постоење на третиот столб постојат мал број членови кои се странски државјани (0,07% од вкупниот број на членови кои имаат индивидуални и професионални сметки).

Во врска со учеството на членовите во професионални пензиски шеми, во НЛБд 874 членови се во 61 професионални пензиски шеми, а во КБПд 3.543 членови се во 501 професионални пензиски шеми. Постојат професионални пензиски шеми со по неколку стотици членови и професионални пензиски шеми со по 2-3 члена. Просечно, една професионална пензиска шема има околу 8 членови. Распределбата на членовите во професионални пензиски шеми по фондови е дадена на следните графици:

НЛБд

КБПд

5.2. Премин на член од една на друга сметка во ист или друг доброволен пензиски фонд

Лицата имаат право на избор на доброволен пензиски фонд и право на промена на избраниот доброволен пензиски фонд по сопствена желба во секое време. Доколку членот е член на постојниот доброволен пензиски фонд пократко од 12 месеци, при преминот треба да плати надомест за премин. Инаку, преминот е бесплатен. При премин се пренесуваат и вкупните средства од сметката на членот. Исто така и при премин на учесник во професионална пензиска шема од еден кај друг осигурител, тој има право на пренос на средствата заштедени во професионалната шема на професионална сметка или на доброволна индивидуална сметка доколку другиот осигурител нема организирано професионална пензиска шема или не го вклучи лицето во неа. Членот кој е учесник во професионална пензиска шема има право на пренос на средствата на доброволна

индивидуална сметка доколку не се вработи или не се зачлени во здружение на граѓани.

Во 2010 година ниту еден член не премина од еден во друг доброволен пензиски фонд.

Сепак во 2010 година имаше премини од професионална сметка на доброволна индивидуална сметка и премини од една во друга професионална шема во рамките на еден ист фонд. Во НЛБд вкупно 210 учесници во професионална шема преминаа од професионална на доброволна индивидуална сметка и 2 учесници преминаа од една во друга професионална шема. Во КБПд од професионална на доброволна индивидуална сметка премина 1 член и 5 учесници преминаа од една во друга професионална шема.

5.3. Придонеси во доброволните пензиски фондови

Уплатата на доброволен придонес може да се врши само за лице кое ги исполнува условите за членство во доброволен пензиски фонд согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување. Уплатата на доброволен придонес во име и за сметка на член кој има доброволна индивидуална сметка може да ги врши членот и/или уплаќачот. Уплатата на доброволен придонес во име и за сметка на член кој има

професионална сметка може да ги врши само осигурителот. Уплатите се вршат од трансакциската сметка на членот и/или уплаќачот или осигурителот. Доброволниот придонес се уплаќа на посебна парична сметка на доброволниот фонд, која се води кај чуварот на имот и се распоредува на доброволна индивидуална сметка или на професионална сметка на членот во зависност од начинот на зачленување и по исполнување на условите за членство.

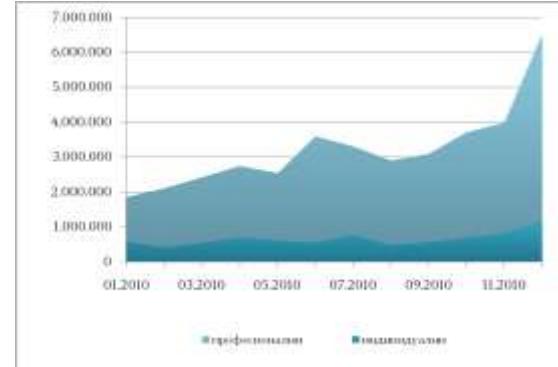
Членот, уплаќачот и осигурителот имаат право слободно да ја одредуваат висината на уплатениот износ на доброволен придонес и динамиката на уплата, а промената на висината на уплатата или прекинот на уплатата не влијаат на правото на членство во фондот, односно не значат прекин на членството. Износите на доброволните придонеси ги определува осигурителот за сите учесници во професионалната

пензиска шема која тој ја организира и финансира и ги определува како процент од платата на членот кој е вклучен во професионалната пензиска шема.

Во текот на 2010 година во доброволните пензиски фондови се уплатени вкупно околу 39 милиони денари, или по месеци (во илјади денари), како што е прикажано во следната табела:

	<i>Вкупно 2009</i>	<i>Јан.</i>	<i>Фев.</i>	<i>Мар.</i>	<i>Апр.</i>	<i>Мај</i>	<i>Јун.</i>	<i>Јул.</i>	<i>Авг.</i>	<i>Сеп.</i>	<i>Окт.</i>	<i>Ное.</i>	<i>Дек.</i>	<i>Вкупно</i>
НЛБд	5.788	1.518	1.908	1.798	1.890	2.058	2.069	2.258	2.075	2.050	2.634	2.528	3.560	26.346
КБПд	190	341	200	627	858	487	1.528	1.050	829	1.046	1.079	1.458	2.952	12.454
Вкупно	5.978	1.858	2.108	2.425	2.748	2.545	3.597	3.309	2.904	3.096	3.712	3.986	6.512	38.799

Поголем процент од средствата што се уплатени како доброволни придонеси во двата доброволни пензиски фондови се уплатени на професионални сметки (79,34%). Месечно распределбата на уплатите по тип на сметка на која се уплатени е дадена на следниот график.

5.4. Инвестирање и структура на портфолиото на доброволните пензиски фондови

И во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување, во почетната фаза се користи проактивна контрола и квантитативни и квалитативни ограничувања на инвестициите. Тргнувајќи од тоа, во законот и подзаконските акти се дефинирани инвестициските цели и принципи, видовите на инструменти во кои можат да се вложат средствата на доброволниот пензиски фонд, условите што треба да ги исполнат регулираниите секундарни пазари на капитал каде што

се тргува со средствата на доброволните пензиски фондови, квалитетот на инструментите во кои може да се инвестираат средствата на доброволните пензиски фондови, земјите или групите на земји во кои може да се инвестираат средствата на доброволните пензиски фондови, инвестициските ограничувања во рамките на инструментите и издавачите, забранети инвестиции, надминување на инвестициските ограничувања, итн. Основните принципи на инвестирање на

средствата на доброволните пензиски фондови, уредени со закон се: сигурност на средствата, диверсификација на ризикот од инвестициите и одржување на адекватна ликвидност, а со цел остварување највисок принос единствено во полза на членовите. Сепак, за разлика од задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, во доброволното има полиберални услови во врска со инвестирањето.

Во законот и подзаконските акти е регулирано дека средствата може да се инвестираат во банкарски депозити и сертификати за депозити, обврзници и други должнички хартии од вредност, акции, комерцијални записи издадени од издавачи со седиште во Република Македонија и во странство во државите членки на Европската Унија и ОЕЦД. Покрај горенаведените, за инвестициите во странство дозволено е и инвестирање во должнички хартии од вредност издадени од Европската Централна банка, Европската инвестициониа банка и

Светската банка, како и должностни хартии од вредност издадени од единици на локална самоуправа. Бидејќи е неопходно да се постигне соодветна диверсификација помеѓу различните видови на инвестиции предвидени се максимални ограничувања за инвестирање во одредена компанија и одредена економска група и максимални ограничувања на износите кои можат да бидат инвестиирани во одредени видови на инструменти. Со цел спречување во инвестиции во инструменти кои не се погодни за инвестирање на доброволни пензиски фондови законски се забрануваат инвестиции во акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува, инструменти со кои не може правно да се располага, инструменти кои не може веднаш да бидат проценети, повеќето форми на имот кои не можат веднаш да бидат проценети и ставки од несигурна вредност.

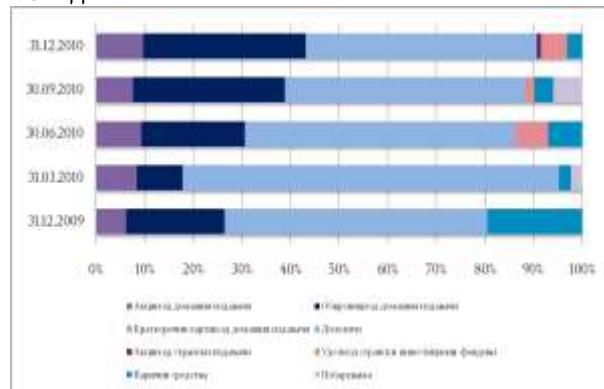
Максимални инвестициски ограничувања *

Инвестиции во странство (ЕУ, ОЕЦД)	50%
-должнички хартии од вредност издадени од единиците на локалната самоуправа, недржавни странски компании или банки, акции издадени од странски компании или банки и документи за удел, акции и други хартии од вредност издадени од инвестициони фондови	30%
-обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на странските држави и должностни хартии од вредност издадени од Европската централна банка, Европската инвестициониа банка и Светска банка	50%
Хартии од вредност издадени или гарантирани од РМ или НБРМ	80%
Банкарски депозити, сертификати за депозит, комерцијални записи, обврзници и хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од домашни банки	60%
Обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашни акционерски друштва кои не се банки и комерцијални записи од домашни акционерски друштва, кои не се банки	40%
-обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа	10%
Акции издадени од домашни акционерски друштва	30%
Документи за удел и акции на македонски инвестициски фондови	5%

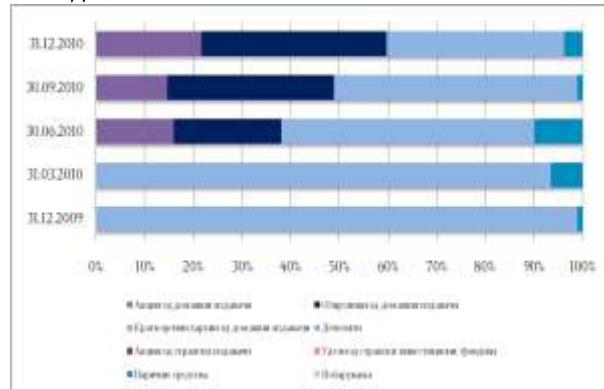
*Табелата ги вклучува тековно важечките лимити и инструменти (2011г.)

Структурата на инвестициите на доброволните пензиски фондови, од почетокот на системот е прикажана во следните графикони:

НЛБд

КБПд

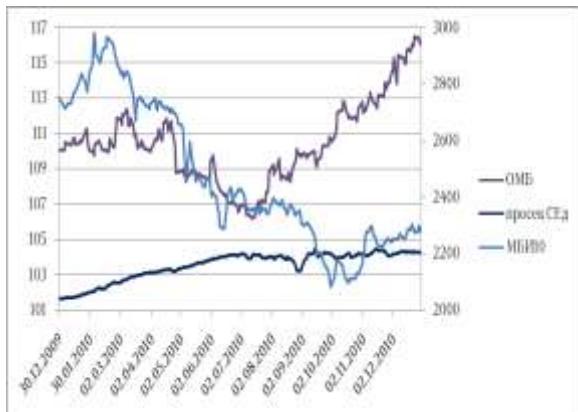
Може да се забележи дека на почетокот на 2010 година најголем дел од средствата на доброволните пензиски фондови беа инвестиирани во депозити. Во вториот квартал во 2010 година постепено се намалува нивното учество на сметка на другите инструменти и на крајот на годината во депозити од домашни банки беа инвестиирани 44,44%, потоа следуваат државните хартии од вредност т.е. државни обврзници (34,68%), акции од домашни издавачи (13,04%), мал дел инвестиции во странство (3,92% во удели на инвестициски фондови и 0,63% во акции на странски издавачи), додека 3,23% се

парични средства и 0,06% од средствата се побарувања.

Доброволните пензиски фондови имаат нешто поголема изложеност на средствата на акции од домашни издавачи во споредба со задолжителните пензиски фондови. Но, и во овој случај може да се каже дека промените на македонскиот берзански индекс МБИ10 не влијае многу на движењето на просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови. МБИ10 во текот на 2010 година забележа пад од околу 17%¹⁵, додека просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови¹⁶ во 2010 година забележа пораст од околу 4% во однос на 2009 година. За разлика од МБИ10, вредноста на индексот на обврзници на Македонската Берза, ОМБ има поголемо влијание врз просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови со оглед на тоа дека скоро 35% од средствата се вложени во домашни државни обврзници со кои се тргува на Македонска берза. ОМБ во текот на 2010 година забележа пораст од околу 6%. Споредбено движењето на вредноста на МБИ10, ОМБ и просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови во текот на 2010 година е прикажан на следниот график:

¹⁵ Извор: Македонска Берза АД Скопје- Годишен статистички билтен 2010

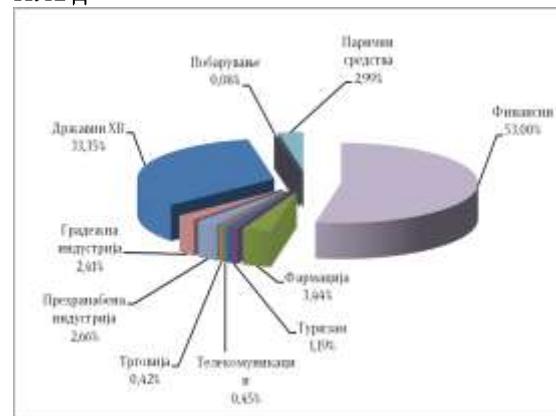
¹⁶ Просечната вредност е пресметана како обичен просек на сметководствените единици на доброволните пензиски фондови

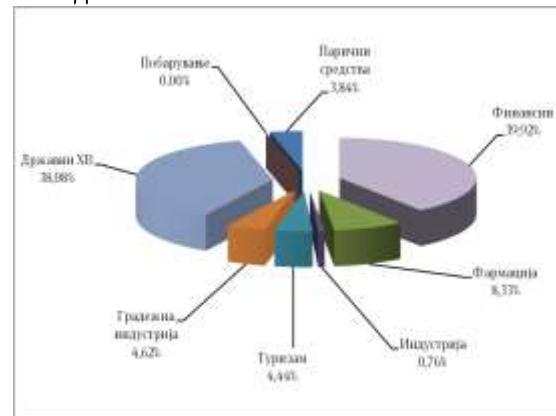
Доброволните пензиски фондови инвестирале нешто повеќе од една третина во домашни државни обврзници или поточно, 33,35% НЛБд и 38,08% КБПд. При тоа сите државни обврзници во кои вложиле доброволните пензиски фондови се структурни државни обврзници.

Гледано секторски, најмногу вложувања доброволните пензиски фондови имаат во инструменти од издавачи/акционерски друштва од финансиски сектор и тоа изразено во проценти изнесува 53,00% кај НЛБд и 39,92% кај КБПд. Во рамките на овој сектор најголемо е учеството на домашните банкарски депозити (89,70% на НЛБд и 91,45% на КБПд). Потоа следуваат удели во странски инвестициони фондови кај НЛБд (10,30%) и акции во домашни банки КБПд (8,55%). Покрај горенаведените, доброволните пензиски фондови инвестираат и во други сектори: фармација, прехранбена индустрија, туризам, телекомуникации, трговија, градежна индустрија и други индустрии, но со многу помало учество (од 0,42% до 8,33%).

НЛБд

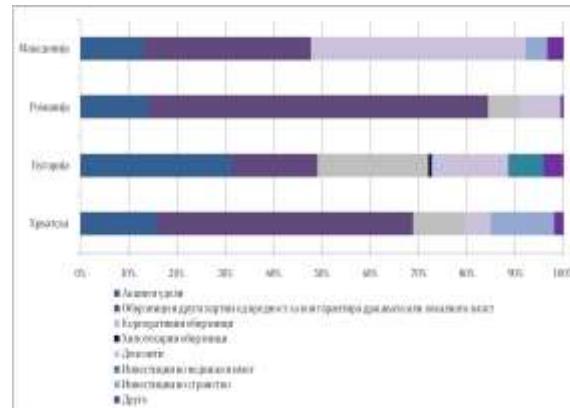
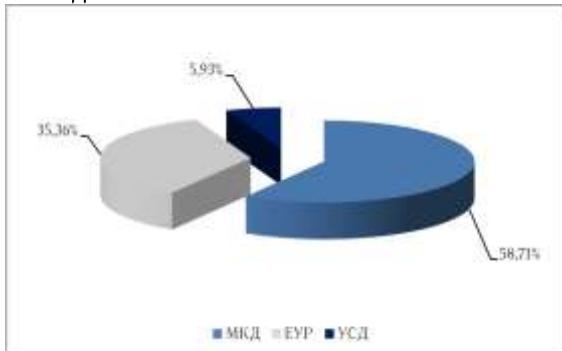

КБПд

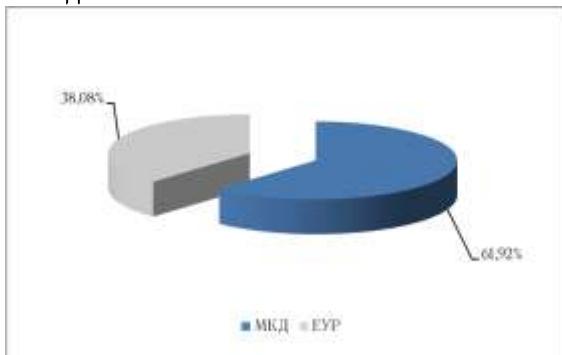

Според валутната структура на средствата на доброволните пензиски фондови, која е прикажана на следниот график, можеме да забележиме дека најголем дел средствата на доброволните пензиски фондови (58,71% кај НЛБд и 61,92% кај КБПд) се инвестиирани во инструменти во домашната валута. Потоа нешто повеќе од третина од средствата на доброволните пензиски фондови се вложени во инструменти во евра (35,36% кај НЛБд и 38,08% кај КБПд) и мал дел во американски долари (5,93% кај НЛБд).

НЛБд

КБПд

На следниот график е дадена споредба на вложувањата во 2010 година на доброволните пензиски фондови во Македонија со вложувањата на доброволните пензиски фондови во некои од земјите од регионот кои имаат имплементирано доброволно капитално финансирано пензиско осигурување¹⁷.

Може да се забележи дека пензиските фондови во скоро сите земји имаат голема изложеност на обврзници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт (Романија 70%, Хрватска 53%, Македонија 35%), со најмал процент во Бугарија (18%). Најголема изложеност на банкарски депозити имаат фондовите во Македонија (44%), додека кај фондовите во останатите земји изложеноста е помала: Бугарија (16%) и прилично мал процент во Романија (9%) и Хрватска (5%). Во однос на акциите и уделите, најголем процент од средствата во акции и удели се вложени во Бугарија (31%), нешто помалку во Хрватска (29%), па потоа Македонија (18%) и Романија (14%). Може да се забележи дека во сите држави помалку или повеќе се инвестирало во корпоративни обврзници (Бугарија 23%, Хрватска 11% и Романија 7%) освен во Македонија. Во недвижен имот се инвестирало само во Бугарија (7%). Од вкупните инвестиции на доброволните пензиски фондови во странство најмногу имаат пензиските фондови од Бугарија (41%), потоа Хрватска (13%), Романија (9%) и Македонија (5%).

¹⁷ Во Романија околу 9% од вкупните инвестиции се во странство, а во Бугарија околу 41% (не е прикажано во графикот, бидејќи сите инвестиции во странство се вклучени во структурата по инструменти соодветно).

5.5. Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на доброволните пензиски фондови

Начинот на пресметка на нето средствата, сметководствена единица и приносот на доброволните пензиски фондови е ист како и за задолжителните пензиски фондови.

Промените на средствата на доброволните пензиски фондови од почетокот до крајот на годината се случуваат заради:

- прилив на придонеси,
- намалување на надоместоци и трансакциони провизии,
- прилив заради премин од другиот доброволен пензиски фонд (за лица кои членувале во друг фонд, а потоа преминале во тековниот фонд),
- одлив заради премин во другиот доброволен пензиски фонд (лица кои

членувале во односниот фонд, а потоа преминале во другиот фонд),

- одлив заради погрешно уплатен придонес
- одлив заради исплата на наследство,
- одлив заради остварен пензиски надоместок – старост еднократна исплата,
- не(реализирани) добивки/загуби од инвестиции.

Тргнувајќи од вредноста на нето средствата на крајот на претходната година и имајќи ги предвид сите горенаведени промени, се доаѓа до вредноста на нето средствата на крајот на годината (што е прикажано во следната табела):

(во милиони денари)

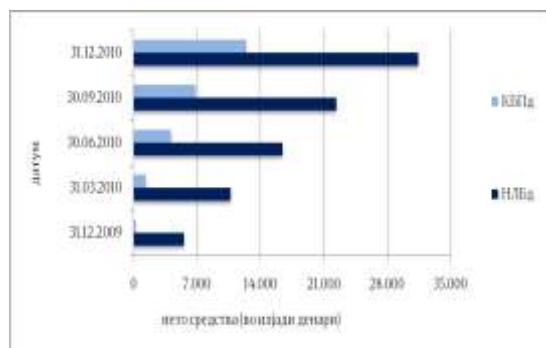
	НЛВЗ	КБПЗ
Нето вредност на 31.12.2009 г.	5,56	0,18
Придонеси	26,35	12,45
Надоместоци од придонеси	1,18	0,46
Придонеси намалени за надоместоци од придонеси	25,17	11,99
Поврат на погрешно уплатени придонеси	0,01	0,01
Надоместоци од средства	0,30	0,08
Расходи за посреднички провизии	0,06	0,03
Пренос од другиот фонд	0,00	0,00
Пренос во другиот фонд	0,00	0,00
Исплата на наследство	0,02	0,00
Пензиски надоместок - старост еднократна исплата	0,00	0,13
Бруто добивка од инвестиции	1,09	0,51
Нето добивка од инвестиции	0,73	0,40
Нето средства на 31.12.2010 г.	31,43	12,44

Вкупните нето средства во доброволните пензиски фондови, со состојба на 31.12.2010 година, изнесуваат нешто над 43,9 милиони денари или нешто повеќе

од 713 илјади Евра, што претставува околу 0,0104% од БДП.¹⁸

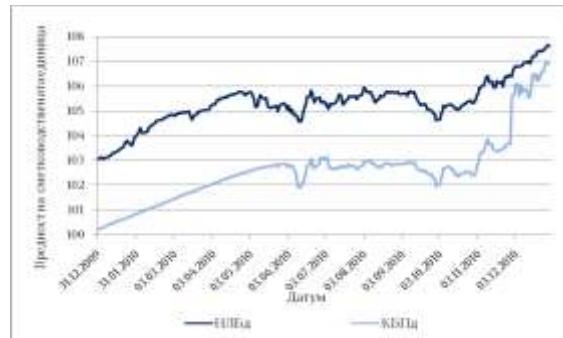
¹⁸ Извор за БДП: Државен завод за статистика (Претходни податоци)

Движењето на вредноста на нето средствата на доброволните пензиски фондови, квартално, е дадено на следниот графикон:

Движењето на вредноста на сметководствените единици на доброволните пензиски фондови во текот на 2010 година е дадено во следниот преглед:

Датум	Вредност на сметковод. единица	
	НЛБд	КБПд
31.12.2009	103,061825	100,204385
31.03.2010	105,081082	102,000903
30.06.2010	105,341097	103,075243
30.09.2010	104,615932	101,955737
31.12.2010	107,592926	106,891617

*Наглиот пораст на СЕ на КБПд на крај на месец ноември се должи на промената на начинот на проценка на финансиските инструменти заради рекласификација на категоријата финансиски инструменти кои се чуваат до достасување во категорија финансиски инструменти расположливи за продажба.

Приносот на доброволните пензиски фондови по периоди сведен на годишно ниво изнесува:

Период	НЛБд	КБПд
31.12.2009 - 31.12.2010	4,40%	6,67%
Почеток - 31.12.2010	5,13%	6,70%

Приносот на доброволната индивидуална и/или професионалната сметка е променлив и зависи од приносот на доброволниот пензиски фонд и од надоместоците наплатени од друштвото. Приносот односно добивката е параметар кој реално не може да се предвиди, бидејќи зависи од условите на пазарот на капитал и целокупната економија.

Приносот на доброволните пензиски фондови се пресметува на ист начин и по иста формула како и приносот на задолжителните пензиски фондови.

Со оглед на долгорочната природа на пензиското осигурување, добро е да се пресмета и приносот на доброволните пензиски фондови од почетокот на нивното постоење кој во просек изнесува 6%.

Доколку се направи споредба на остварениот и објавен принос на крајот на 2010 година со реперите поставени во инвестиционите стратегии на доброволните пензиски фондови за 2010 година може да се забележи реализација на повисок принос во однос на поставените репери, ако во реперот се земе инфлацијата во 2010 година. Имено, според Информативниот проспект на НЛБд стапката на инфлација во Република Македонија зголемена за два процентни поени претставува примарен

репер за остварен задоволителен принос од инвестирање на средствата. Оттука, остварениот годишен принос е 0,80 процентни поени над поставениот репер за 2010 г. Според Информативниот

проспект на КБПд репер за успешноста е да се постигне нивото од три процентни поени над инфлација, што значи дека остварениот годишен принос е 2,07 процентни поени над реперот за 2010 г.

Добровolen пензиски фонд	инфлација во 2010	репер	разлика (принос - репер)
НЛБд	1,60%	3,60%	0,80%
КБПд	1,60%	4,60%	2,07%

5.6. Надоместоци кај доброволните пензиски фондови

За вршење на своите функции за управување со средствата на доброволниот пензиски фонд, проценка на средствата, зачленување, водење на индивидуални сметки на членовите и известување на членовите, како и за плаќање на надоместоците за МАПАС и чуварат на имот, друштвата, согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, наплатуваат надоместок од придонеси, надоместок од средства и надоместок за премин.

Надоместокот од придонеси се наплаќа како процент од секој уплатен придонес во добровolen пензиски фонд, пред неговото претворање во сметководствени единици. Овој надоместок друштвото го наплатува во ист процент од сите членови на доброволниот пензиски фонд, освен во случај на членови кои се учесници во професионална пензиска шема или во случај на повеќегодишно членство. Месечниот надоместок преставува

процент од вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд, кој се пресметува на секој датум на проценка на средствата на доброволниот пензиски фонд (во согласност со важечката подзаконска регулатива датум на проценка е секој ден) и се наплатува еднаш месечно. Надоместокот за премин се наплатува во случај на премин на член од еден добровolen пензиски фонд во друг добровolen пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот добровolen пензиски фонд помалку од една година.

Законот ги определува максималните износи, а слобода на друштвата е да ги определат износите на поодделните видови надоместоци во рамките на законскиот максимум.

Надоместоци кои ги наплаќаат друштвата кои управуваат со доброволни пензиски фондови во Република Македонија се следните:

	НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД АД Скопје	КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
Надоместок од придонес*	5,25%	4,0%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд	0,15%	0,15%
Надоместок за премин		
Број на денови**	Износ на надоместок за премин	Износ на надоместок за премин
број на денови ≤ 360	10 Евра	10 Евра
број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин	не се наплаќа надоместок за премин

* За членови кои се учесници во професионална пензиска шема друштвото може да определи понизок износ на овој надоместок

** Бројот на денови се определува врз основа на бројот на денови од датумот кога членот се стекнал со статус на член во постојниот доброволен пензиски фонд до датумот на потпишување на договорот за членство со идниот доброволен пензиски фонд.

Акционерското друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови "НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД"- Скопје од почетокот на работењето на доброволниот пензиски фонд наплаќа 5,25% надоместок од придонеси. На почетокот на работењето на доброволниот пензиски фонд надоместокот од придонеси кој го наплатуваше КБ Прво друштво за управување со задолжителни и

доброволни пензиски фондови – АД Скопје изнесуваше 5,5%. од 24 април 2010 година го намали на 4%.

Наплатата на надоместоците (во илјади денари) од страна на друштвата кои управуваат со доброволни пензиски фондови во текот на 2010 година беше следна:

	Јан.	Фев.	Мар.	Апр.	Мај	Јун.	Јул.	Авг.	Сеп.	Окт.	Ное.	Дек.	Вкупно
НЛБд-вкупно	73,81	96,31	93,07	100,41	112,52	114,16	126,92	121,36	122,44	153,88	153,75	206,62	1.475,26
од придонеси	64,91	84,69	78,85	83,65	92,81	91,33	101,11	92,37	90,78	118,98	114,74	163,25	1.177,46
од средства	8,90	11,62	14,23	16,76	19,72	22,83	25,81	28,99	31,66	34,90	39,01	43,38	297,80
КБПд-вкупно	18,71	11,16	30,52	41,06	21,24	53,56	44,95	35,24	47,04	47,53	65,02	121,75	537,78
од придонеси	18,19	10,25	29,03	38,60	17,75	48,93	38,02	27,07	37,31	36,35	52,01	105,99	459,50
од средства	0,52	0,91	1,49	2,46	3,49	4,63	6,93	8,16	9,73	11,18	13,01	15,76	78,28

Трансакционите провизии во врска со трансакции за стекнување или пренос на средствата на доброволниот пензиски фонд се плаќаат од средствата на доброволниот пензиски фонд, а ги наплатуваат избрани правни лица кои вршат услуги со хартии од вредност. Трансакционите провизии се пресметуваат како процент од вредноста

на секоја склучена трансакција. Од средствата на доброволниот пензиски фонд, за секоја склучена трансакција на Македонска берза за хартии од вредност, се наплатуваат и провизии за Македонската берза на хартии од вредност и Централниот депозитар за хартии од вредност.

НЛБд			КБПд				
Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)	Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)
	Акции	Обврзници			Акции	Обврзници	
Илирика Инвестментс АД Скопје		0,01%	0,92	Илирика Инвестментс АД Скопје	0,01%	0,01%	0,08
С трански пазарни посредници	0,01% - 0,55%		7,13	С трански пазарни посредници			
Останати трансакцион и трошоци*			50,98	Останати трансакциони трошоци*			28,71
Вкупно			59,03				28,79

* трошоци за ЦДХВ, домашна берза, институции во странство (странски берзи)

5.7. Исплата на пензиски надоместоци од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување

Условите за стекнување право на пензиски надоместок и начинот на исплата на пензискиот надоместок од третиот столб се полиберални во однос на вториот столб, но сепак треба да се има предвид дека тие се заштеди за старост.

Имено, средствата може да се повлечат најрано десет години пред возрастта за стекнување право на старосна пензија согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување, што во моментов би значело најрано на возраст

од 54 години за мажи, односно 52 години за жени.

Исто така средствата може да се повлечат во случај кога кај членот е утврдена општа неспособност за работа од страна на Комисија за оцена на работната способност при Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, без оглед на возрастта.

Во случај на смрт на член на доброволен пензиски фонд, средствата од сметката на членот стануваат дел од оставинската

маса и со нив се постапува согласно со Законот за наследување.

Средствата од третиот столб се користат по избор на членот во следните видови пензиски надоместоци:

- исплата на вкупниот износ на неговата сметка, еднократно или повеќекратно;
- купување пензиски ануитет кој се исплаќа до крајот на животот од посебна институција овластена за таа цел;
- програмирани повлекувања обезбедени од друштвото кое управува со доброволниот пензиски фонд каде што осигуреникот бил член на денот на пензионирањето; или
- комбинација од горенаведените опции.

Обезбедувањето пензии и пензиски надоместоци кои се исплатуваат од вториот и третиот столб ќе биде регулирано со посебен закон.

Во 2010 година се извршија првите исплати на пензиски надоместоци за членови од трет столб. Имаше вкупно 3 исплати (2 исплати на наследство за еден почнат член и еден пензиски надоместок преку еднократно повлекување на средствата). Детален преглед на остварените пензиски надоместоци и исплати за членови на трет столб, по доброволни пензиски фондови и вид на сметка е даден во следната tabela:

Вид на пензиски надоместок/ Доброволен пензиски фонд	НЛБд		КБПд		Вкупно
	Инд. сметка	Проф. сметка	Инд. сметка	Проф. сметка	
Пензиски надоместок- старост единократно	0	0	0	1	1
Наследство	1	1	0	0	2

6. Маркетинг и агенти на пензиските друштва

Заради заштита на интересите на потенцијалните и идните членови на капитално финансираното пензиско осигурување и обезбедување фер и објективно информирање на јавноста, маркетингот се врши во регулирана средина уредена со закон и подзаконски акти.

Работи на маркетинг се сите активности чија цел е рекламирање на пензиските друштва и задолжителните и доброволните пензиски фондови и информирање и зачленување на сегашните и идните членови на задолжителните и на доброволните пензиски фондови. Овие активности вклучуваат: рекламирање на работењето на пензиските друштва и пензиските фондови со кои тие управуваат; информирање за карактеристиките на задолжително и доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, информирање за надоместоците и трансакционите провизии; информирање за приносите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови; информирање за инвестиционите портфолија на задолжителните и доброволните пензиски фондови; информирање за индивидуални сметки, доброволни индивидуални сметки и професионални сметки; зачленување и премин на членови од еден во друг задолжителен пензиски фонд; зачленување и премин на членови од еден во друг доброволен пензиски фонд; и други активности заради рекламирање и обезбедување информации поврзани со работењето на пензиските друштва и пензиските фондови. Пензиското друштво може да врши работи на маркетинг на пензиски фонд во своите простории, во простории

на неговите деловни соработници за маркетинг или надвор од нив, директно или преку соодветен вид на комуникација (телефон, факс, интернет). Просториите за маркетинг мора да исполнуваат одредени законски пропишани услови.

МАПАС ги одобруваше сите маркетинг материјали на пензиските друштва пред нивното објавување и во 2010 година беа издадени вкупно 142 одобренија за употреба на маркетинг материјали. Но, согласно со измените на законите извршени заради спроведување на мерките на регулаторна гилотина на Владата на Република Македонија (кои стапија на сила во 2011 година) МАПАС повеќе не ги одобрува маркетинг материјалите на друштвото и пензискиот фонд пред нивно објавување, но ја задржува контролната функција. Така, пензиското друштво е должно да го достави до МАПАС, во фотокопија или на соодветен надворешен медиум, објавениот материјал за маркетинг во рок од три дена по неговото објавување. Во случај кога МАПАС смета дека некоја реклама или друг писан материјал може да предизвика заблуда, може со решение да го забрани понатамошното објавување или дистрибуција и да нареди објавување на измена на тој материјал во рок кој самата ќе го определи.

Лице кое врши маркетинг или агент може да биде лице вработено во пензиско друштво и друго лице кое е договорно ангажирано од страна на пензиско друштво. Агентот може да врши работи на маркетинг на пензиски фондови и/или да склучува договори за

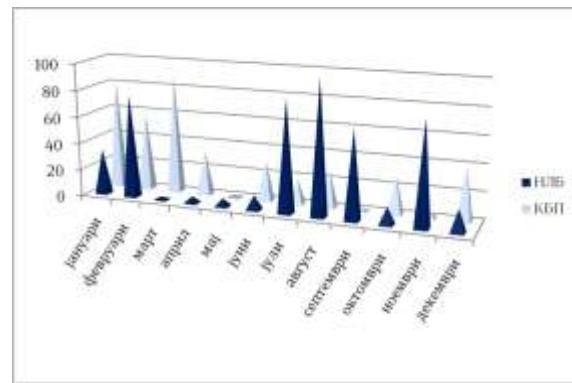
членство само во пензиски фондови со кои управува пензиското друштвото во кое тој е вработен или договорно ангажиран. Агентот задолжително присуствува при склучувањето на договорот за членство во пензиски фонд и е должен да го потпише таквиот договор. Агентот е должен сите контакти со членот или со лицата кои имаат право да станат членови на задолжителен пензиски фонд да ги врши лично и не смее да склучува договор за членство преку друго лице.

Лицето може да врши работи на маркетинг само по неговото запишување во Регистарот на агенти кој го води МАПАС. МАПАС ги пропишува начинот и постапката за полагање на испитот за стекнување својство на агент и начинот и постапката за запишување на лицето во Регистарот на агенти.

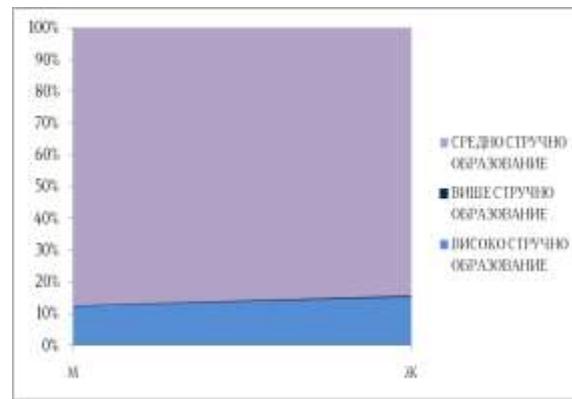
Во текот на 2010 година се организираа двата типа на испити (целосен и дополнителен) при што од вкупно 265 присутни учесници пријавени за полагање на испит од капитално финансираното пензиски осигурување положиле вкупно 146 или 55,09%, додека од вкупно 349 присутни учесници пријавени за полагање на дополнителен испит положиле вкупно 272 или 77,94%..

Во текот на 2010 година вкупно 906 агенти на двете пензиски друштва станаа активни, со регистрација, пререгистрација или обнова, додека со вкупно 184 агенти, друштвата ги прекинаа договорите за работа.

Детален преглед на активните агенти по месеци во 2010 година е прикажан на следниот график.

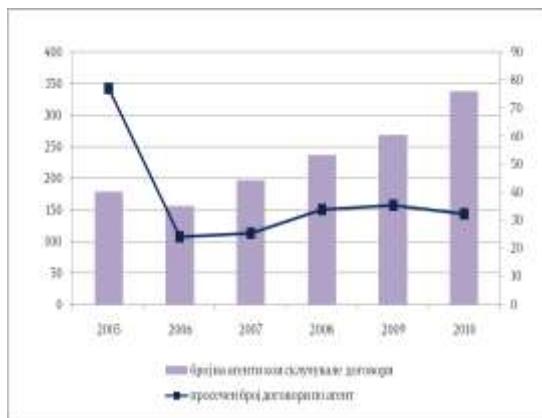

Следниот график ни ја покажуваат распределбата на потпишани договори во задолжителни пензиски фондови на агентите според степенот на нивно образование и пол. Може да се забележи дека повеќето договори за членство во задолжителен пензиски фонд ги потпишале агенти со средно стручно образование, помалку со високо и многу мал процент со више стручно образование, а во однос на поделбата по пол поголем број договори потпишале жените.

Во однос на бројот на договори за членство во задолжителни пензиски фондови кои ги склучуваат агентите од почетокот на функционирање на системот, од графикот можеме да забележиме дека во 2005 година има најмалку агенти кои во просек склучувале најмногу договори за членство со оглед на тоа дека бил

почеток на систем и до 31.12.2005 доброволните членови имаа избор дали ќе се приклучат во двостолбниот систем. После тоа бројот на агенти кои склучуваат договори се зголемува од година во година, но во просек агентите склучуваат приближно ист број на договори (од 25 до 35).

7. Почитување на законите и подзаконските акти

Една од основните задачи на МАПАС е секојдневна супервизија на работата на пензиските друштва и пензиските фондови, преку вонтеренска и теренска контрола.

Во текот на 2010 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот: Фондот на ПИОМ и чуварите на имот на пензиските фондови. При секојдневните контроли на работењето на пензиските друштва со средствата на пензиските фондови и на чуварите на имот беа откривани определени грешки и неправилности, но земајќи го во предвид фактот дека контролата е проактивна, грешките беа веднаш отстранувани од пензиските друштва и/или чуварите на имот.

Во рамките на теренската контрола која ја спроведува МАПАС, се врши контрола на работењето на пензиските друштва (институционална контрола) и контрола на работењето на пензиските фондови (финансиска контрола). Во 2010 година беше спроведена по една редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва (институционална контрола) и на управувањето на пензиските друштва со задолжителните и доброволните пензиски фондови (финансиска контрола), согласно Годишниот план на МАПАС за контрола за 2010 година.

При теренската контрола на работењето на пензиските друштва и управувањето со пензиските фондови не беа констатирани незаконитости.

Врз основа на констатациите и забелешките од записниците за извршената контрола на пензиските друштва и пензиските фондови, а земајќи ги во предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуираното подобрување на работењето на друштвата со цел унапредување и развој на капитално финансиралиот пензиски систем и заштитата на интересите на членовите на пензискиот фонд, препораките на МАПАС во смисла на подобрување на работењето на друштвата се однесуваа на: зајакнување на интерните контроли заради континуирана усогласеност со прописите и процесите, навремено планирање на измените на Управниот одбор на пензиските друштва, поголема вклученост на Управниот одбор во носење на тековните одлуки за инвестирање, зајакнување на интерните контроли во процесот на инвестирање на средствата на пензиските фондови, доследно и целосно почитување на самоограничувањата и зацртаните цели во Стратегијата и Тактиката за инвестирање на средствата на пензиските фондови, мерење на перформансите на портфолиото на пензиските фондови, навремено и соодветно доставување на податоци за склучени трансакции од страна на лицата кои имаат пристап до доверливи информации, нивна анализа и проверка, автоматизирање на процесите со цел на намалување на оперативните ризици, особено на процесот на уплати во

доброволните пензиски фондови како и поседување на соодветни лиценци и стручно оспособување на вработените во друштвата во поодделни области.

Со оглед на фактот што во втората половина на 2009 година, функцијата чувар на имот на пензиските фондови започнаа да ја вршат деловните банки во Република Македонија, во текот на 2010 година, МАПАС спроведе редовна теренска контрола врз работењето на двете банки чувари на имот на пензиски фондови. Контролата го опфати работењето на банките во делот на вршење на функцијата чувар на имот на задолжителните и доброволните пензиски фондови.

При теренската контрола не беа констатирани незаконитости во работењето на банките како чувари на имот на пензиски фондови.

Врз основа на констатациите и забелешките од записниците за извршената контрола на банките чувари на имот, а земајќи ги во предвид добрите деловни обичаи, препораките на МАПАС во смисла на подобрување на работењето се однесуваа на: спроведување на соодветни обуки за вработените, изготвување и дополнување на интерните акти поврзани со работењето на организационата единица во која се вршат активностите на чувар на имот, соодветна контрола на податоците добиени за склучени трансакции од страна на лицата кои имаат пристап до доверливи информации, тековно следење, контрола и известување за настанати прекршувања на законските ограничувања за вложување на средствата на пензиските фондови во поединечен инструмент, издавач или

класа на инструменти, зајакнување на интерните контроли во процесот на евидентирање на инструментите во портфолиото на пензиските фондови и во подготвувањето и доставувањето на извештаи за портфолиото до МАПАС.

Дополнително, при контрола на агентите спроведени по поплака на член или агент или при редовна вонтеренска контрола, овластените лица на МАПАС констатираа неправилности во работата на определени агенти на друштвата. МАПАС изрече усна опомена за 4 агенти, а постапките за одреден број агенти продолжуваат и во 2011 година.

Во текот на 2010 година не е поднесено барања за поведување на прекршочна или кривична постапка пред надлежен орган или суд.

Едновремено, во текот на 2010 година, МАПАС изрече:

- две решенија за пензиските друштва за неажурирање на интернет страната на податоците во врска со придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, надоместокот од придонеси уплатени во задолжителниот пензиски фонд и надоместокот на МАПАС. Пензиските друштва постапија по двете решенија на МАПАС.
- едно укажување за објавени неточни податоци за дадена изјава во дневен весник, како и едно укажување за во врска со уплатите на доброволен придонес на учесниците во професионалната пензиска шема. Појаснувањето за дадената изјава беше објавена во дневните весници во Република Македонија.

Табеларен приказ на преземени мерки од МАПАС по пензиски друштва во 2010 година:

	МЕРКИ	КБ ППД	НЛБ	ВКУПНО
1	Укажување	0	2	2
2	Решение за отстранување на неправилности и незаконитости	1	1	2
	ВКУПНО	1	3	4

8. Краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување

Пензиските¹⁹ системи во целиот свет обезбедуваат приходи по пензионирање т.е. заштита на старите лица кои веќе не работат и не заработкаат. Имајќи го предвид значењето на пензискиот систем за секоја земја, во светски рамки постојано е актуелна дискусијата за пензиите, најразличните дизајни на пензиските системи и сите видови на пензиски столбови и проблемите и начините на нивно надминување.

Постојат демографски, економски, финансиски и социјални несигурности во пензиските системи. Најдобар пристап за државите и индивидуалните лица е да користат комбинација на начини за обезбедување приход по пензионирањето и диверсификација на ризиците, со цел да добијат сигурност во старост.

Влијанието на демографскиот фактор врз пензиските системи е големо. Стареењето на населението е еден од најголемите предизвици со кои се соочуваат креаторите на пензиската политика. Подолготрајното живеење и помалите стапки на фертилитет, значат помал прилив на работна сила (која плаќа придонеси), а поголемо учество на старото население (кое троши). Оттаму, се прават параметрички реформи во скоро сите земји за намалување на пензиите и поттикнување на подолготрајно работење, како и темелни реформи со воведување на повеќе методи на финансирање на пензиите. Сите земји во Европа и Централна Азија

спроведоа реформи кои резултираа со различни дизајни на системи, различни PAYG системи, различни конфигурации на столбови, само прв столб, прв и втор, па и само втор. Но, и приватните пензиски планови исто така се соочуваат со проблеми. Финансиската криза во 2008 година доведе до пресврти во реформите поради зголемените оптоварувања на буџетите на државите и исплатите на пензиите. Оваа ситуација придонесе државите да се придвијат во најразлични правци, кај некои дури и до делумно или целосно враќање на вториот столб, намалување или стагнација на предвидениот пораст на стапките на придонес во вториот столб, додека во други земји се работи на воведување на втор столб. Заради овие случаувања ФИАП (Меѓународна федерација на администратори на пензиски фондови) испрати отворено писмо до Светската Банка, ММФ и европските земји со цел да се спречи национализирање на пензиите од вториот столб заради тековните буџетски проблеми во државите и да се ценат не само експлицитниот, туку и имплицитниот долг во пензиските системи. ФИАП нагласува дека враќањето на реформата би значело штета за работниците кои се дел од новиот систем, како и негативно влијание на финансиската ситуација и одржливоста на пензиските системи и влошување на долгот и фискалниот дефицит во јавниот сектор на среден и долг рок.

Според ОЕЦД економската криза ја засили потребата за реформи на пензиските системи. Имено, дополнително на влијанието на

¹⁹ Користени извори: Извештаи на ОЕЦД, Светска Банка, ФИАП и ИОПС, и сопствени анализи и согледувања

стареењето на населението врз пензиските системи, зголемувањето на невработеноста и намалувањето на приливите од даноци предизвика зголемување на дефицитите на државите. Стареењето на населението неминовно ќе значи и подолготрајно работење. Но, најновите анализи покажуваат дека доколку се преземе само таа мерка нема да биде доволна и ќе има потреба и од дополнителни реформи. Поттикнувањето на дополнителни пензиски штедења е еден од клучните фактори за обезбедување приход во старост. Од друга страна и приватните пензиски шеми беа погодени од финансиската криза и иако се забележува постепено закрепнување на пензиските фондови од финансиската криза, се истакнува засилената потреба од нивно постојано унапредување. Акцент се става на диверсификацијата на ризиците и подобра заштита на членовите. Мерките кои ги преземаат супервизорите за унапредување на пензиските системи и заштита на интересите на членовите посветуваат акцент на потребата од следење на ризиците во пензиските системи, и од страна на супервизорите и од страна на пензиските друштва. Исто така се инсистира на потребата од подобрување на транспарентноста, комуникацијата и финансиската едукација заради појаснување на долгорочната природа на пензиското штедење и помош на населението во разбирањето на инвестирањето, ризикот и приносот.

Во секој случај мора да се има предвид дека пензиските фондови по својата природа работат на долг рок и нивните перформанси и работа треба да се следат и преоценуваат на оваа основа. Системот мора да се гледа на долг рок и

континуирано да се работи на негово унапредување, со цел заштита на интересите на членовите и обезбедување стабилен пензиски систем.

9. Резиме за 2010 година и планирани активности во 2011 година

9.1. Резиме за 2010 година

Со завршување на 2010 година поминаа пет години од комплетната имплементација на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување. Во него, заклучно со 31 декември 2010 година, членуваат околу 267.000 членови. Средствата на задолжителните пензиски фондови по првите пет години од функционирање на системот достигнаа околу 12,5 милијарди денари (или над 200 милиони евра). Со исплатата на придонеси од јануарската плата за 2006 година веднаш започна приливот во задолжителните пензиски фондови и инвестирањето на нивните средства. Друштвата започнаа со инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови во депозити и државни хартии од вредност, потоа постепено пристапија кон вложување во домашни акции, во акции во странство, а исто така почнаа со зголемено вложување во странство, со што се зголеми диверсификацијата на инвестициите на задолжителните пензиски фондови. Во текот на 2009 година започна со функционирање и третиот столб и беа основани два доброволни пензиски фондови, кои забележаа значителен раст во 2010 година. Во третиот столб, заклучно со 31 декември 2010 година, членуваат околу 7.000 членови. Особено голем беше интересот за професионални пензиски шеми.

Во минатите години влијанието на светска финансиска криза се почувствува и кај нашите пензиски фондови, како во падот на нивната вредност, така и во закрепнувањето. Сепак, кај македонските пензиски фондови влијанието беше помало отколку кај останатите сегменти од финансиските пазари и во странство, што се должи на конзервативната инвестициска политика на пензиските фондови. Секако, мора да се истакне долгорочната природа на пензиските фондови, поради што неколку години се премалку за оценка на перформансите на пензиските фондови.

Во текот на 2010 година заедно со Министерството за труд и социјална политика, се работеше и на развивањето на дизајн и закон со кој детално ќе се регулира начинот на исплата и видовите на пензии и пензиски надоместоци кои ќе се исплаќаат од вториот и третиот столб.

Исто така започнаа и активностите во врска со анализа на можностите и начините за воведување мулти-фондови.

9.2. Планирани активности во 2011 година

И во текот на 2011 година континуирано ќе се следат вториот и третиот столб со разгледување на можностите за нивно унапредување.

Во текот на 2011 година, заедно со Министерството за труд и социјална политика, се планира изработка на дизајн и закон со кој детално ќе се регулира начинот на исплата и видовите на пензии и пензиски надоместоци кои ќе се исплаќаат од вториот и третиот столб.

И во текот на 2011 година ќе продолжат активностите во врска со мултифондовите.

Согласно законските обврски на МАПАС, во 2011 година ќе ја продолжи комуникацијата со јавноста со цел нејзина континуирана едукација од областа на капиталното финансирано пензиско осигурување.

Со помош на проект од Европската Унија ќе се работи на воведување на супервизија заснована на оценка на ризик.

МАПАС ќе продолжи секојдневно со своите супервизорски активности врз пензиските друштва и пензиските фондови. Исто така ќе работи на промоција и на развивање на свеста кај јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување. Едновремено ќе ги следи состојбите и трендовите во земјата и во светот, кои се релевантни за ова осигурување, соодветно ќе реагира и ќе соработува со институциите вклучени во ова осигурување и релевантните институции од финансиската област и пазарот на капитал и по потреба ќе дава иницијативи за измени на законите и подзаконските акти со цел унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите.

Бр.

Заменик директор,
Ментор Јакупи, с.р

Прилог - Статистички податоци

Задолжителни пензиски фондови

Членови и времено распределени осигуреници според статус и задолжителен пензиски фонд,
квартално

Задолжителен пензиски фонд	Доброволни	Задолжителни				Вкупно
		Со договор	Распределени	Времено распределени	Вкупно	
31.12.2009						
НЛБз	30.784	47.988	27.395	5.230	80.613	111.397
КБПз	36.785	51.680	31.701	5.461	88.842	125.627
Вкупно	67.569	99.668	59.096	10.691	169.455	237.024
31.03.2010						
НЛБз	30.894	50.033	29.088	3.619	82.740	113.634
КБПз	36.851	53.927	33.100	4.263	91.290	128.141
Вкупно	67.745	103.960	62.188	7.882	174.030	241.775
30.06.2010						
НЛБз	30.989	51.772	30.278	3.605	85.655	116.644
КБПз	36.894	55.465	34.408	4.062	93.935	130.829
Вкупно	67.883	107.237	64.686	7.667	179.590	247.473
30.09.2010						
НЛБз	31.187	54.831	31.600	4.032	90.463	121.650
КБПз	37.162	58.299	36.182	4.734	99.215	136.377
Вкупно	68.349	113.130	67.782	8.766	189.678	258.027
31.12.2010						
НЛБз	31.350	57.945	32.627	4.161	94.733	126.083
КБПз	37.259	61.386	37.339	4.903	103.628	140.887
Вкупно	68.609	119.331	69.966	9.064	198.361	266.970

Членови и времено распределени осигуреници според возраст, пол, статус и задолжителен пензиски фонд (31.12.2010 г.)

Возраст	НЛБз				КБПз				Вкупно	
	Мажи		Жени		Мажи		Жени			
	доброволни	задолжителни	доброволни	задолжителни	доброволни	задолжителни	доброволни	задолжителни		
до 20 год.	0	1.531	0	1.069	0	1.898	0	1.131	5.629	
од 21 до 25 год.	11	12.960	12	9.811	10	14.547	10	10.861	48.222	
од 26 до 30 год.	1.425	18.551	1.457	15.826	1.453	19.956	1.671	16.761	77.100	
од 31 до 35 год.	5.411	10.797	5.014	8.758	5.750	11.446	5.923	9.576	62.675	
од 36 до 40 год.	5.880	4.580	5.077	3.989	6.897	5.127	6.701	4.543	42.794	
од 41 до 45 год.	2.788	1.951	2.488	2.029	3.307	2.114	3.316	2.401	20.394	
Од 46 до 50 год.	737	869	748	833	943	966	911	938	6.945	
51 и повеќе	156	666	146	513	208	750	159	613	3.211	
Вкупно	16.408	51.905	14.942	42.828	18.568	56.804	18.691	46.824	266.970	

Членови и времено распределени осигуреници според стаж во моментот на зачленување по пол и задолжителен пензиски фонд (31.12.2010 г.)

Стаж	НЛБз			КБПз			Вкупно		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
до 5 год.	61.377	52.015	113.392	66.263	57.035	123.298	127.640	109.050	236.690
од 6 до 7 год.	3.117	2.754	5.871	3.809	3.816	7.625	6.926	6.570	13.496
од 8 до 10 год.	2.482	2.074	4.556	3.246	3.115	6.361	5.728	5.189	10.917
од 11 до 12 год.	674	514	1.188	983	798	1.781	1.657	1.312	2.969
од 13 до 14 год.	431	292	723	682	541	1.223	1.113	833	1.946
15 и повеќе	232	121	353	389	210	599	621	331	952
Вкупно	68.313	57.770	126.083	75.372	65.515	140.887	143.685	123.285	266.970

Членови со склучени договори по пензиски фондови, статус и месец на внес во Регистерот на членови на задолжителни пензиски фондови

Дата	НЛБз		КБПз		Вкупно		Вкупно
	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	
од 31.12.2009 г.	30.816	48.675	36.919	52.467	67.735	101.142	168.877
1.01 - 31.01.2010 г.	25	514	28	744	53	1.258	1.311
1.02 - 29.02.2010 г.	52	702	31	765	83	1.467	1.550
1.03 - 31.03.2010 г.	46	813	35	607	81	1.420	1.501
1.04 - 30.04.2010 г.	61	785	25	496	86	1.281	1.367
1.05 - 31.05.2010 г.	36	626	22	643	58	1.269	1.327
1.06 - 30.06.2010 г.	48	956	33	822	81	1.778	1.859
1.07 - 31.07.2010 г.	28	859	19	704	47	1.563	1.610
1.08 - 31.08.2010 г.	41	611	32	768	73	1.379	1.452
1.09 - 30.09.2010 г.	47	896	33	913	80	1.809	1.889
1.10 - 31.10.2010 г.	56	1006	34	834	90	1.840	1.930
1.11 - 30.10.2010 г.	70	911	31	1066	101	1.977	2.078
1.12 - 31.12.2010 г.	24	591	17	557	41	1.148	1.189
ВКУПНО	31.350	57.945	37.259	61.386	68.609	119.331	187.940
ВКУПНО (по фонд)	89.295		98.645		187.940		

Статистички податоци

Членови и времено распределени осигуреници според општина, пол и задолжителен пензиски фонд (31.12.2010 г.)

	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно (%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
БЕРОВО	219	228	447	299	357	656	518	585	1.103	0,36%	0,47%	0,41%
БИТОЛА	2.695	2.770	5.465	2.115	2.139	4.254	4.810	4.909	9.719	3,35%	3,98%	3,64%
БОГДАНЦИ	192	174	366	285	358	643	477	532	1.009	0,33%	0,43%	0,38%
БОГОВИЊЕ	215	46	261	78	24	102	293	70	363	0,20%	0,06%	0,14%
БОСИЛОВО	123	60	183	132	95	227	255	155	410	0,18%	0,13%	0,15%
БРВЕНИЦА	92	52	144	116	72	188	208	124	332	0,14%	0,10%	0,12%
ВАЛАНДОВО	430	581	1.011	169	167	336	599	748	1.347	0,42%	0,61%	0,50%
ВАСИЛЕВО	103	69	172	96	97	193	199	166	365	0,14%	0,13%	0,14%
ВЕВЧАНИ	71	68	139	17	27	44	88	95	183	0,06%	0,08%	0,07%
ВЕЛЕС	1.858	2.074	3.932	1.285	1.289	2.574	3.143	3.363	6.506	2,19%	2,73%	2,44%
ВИНИЦА	560	533	1.093	518	633	1.151	1.078	1.166	2.244	0,75%	0,95%	0,84%
ВРАНЕШТИЦА	11	1	12	14	3	17	25	4	29	0,02%	0,00%	0,01%
ВРАПЧИШТЕ	256	89	345	106	39	145	362	128	490	0,25%	0,10%	0,18%
ГЕВГЕЛИЈА	875	921	1.796	814	844	1.658	1.689	1.765	3.454	1,18%	1,43%	1,29%
ГОСТИVAR	1.985	1.245	3.230	1.439	823	2.262	3.424	2.068	5.492	2,38%	1,68%	2,06%
ГРАДСКО	52	25	77	31	33	64	83	58	141	0,06%	0,05%	0,05%
ДЕБАР	117	72	189	174	73	247	291	145	436	0,20%	0,12%	0,16%
ДЕБАРЦА	53	20	73	24	19	43	77	39	116	0,05%	0,03%	0,04%
ДЕЛЧЕВО	397	429	826	514	767	1.281	911	1.196	2.107	0,63%	0,97%	0,79%
ДЕМИР КАПИЈА	96	77	173	129	136	265	225	213	438	0,16%	0,17%	0,16%
ДЕМИР ХИСАР	126	156	282	143	119	262	269	275	544	0,19%	0,22%	0,20%
ДОЛНЕНИ	128	137	265	43	60	103	171	197	368	0,12%	0,16%	0,14%
ДОЈРАН	96	14	110	69	18	87	165	32	197	0,11%	0,03%	0,07%
ДРУГОВО	15	17	32	42	33	75	57	50	107	0,04%	0,04%	0,04%
ЈЕГУНОВЦЕ	160	33	193	61	14	75	221	47	268	0,15%	0,04%	0,10%
ЖЕЛИНО	21	6	27	84	27	111	105	33	138	0,07%	0,03%	0,05%
ЗАЈАС	45	20	65	40	11	51	85	31	116	0,06%	0,03%	0,04%
ЗЕЛЕНИКОВО	64	117	181	20	45	65	84	162	246	0,06%	0,13%	0,09%
ЗРНОВЦИ	131	126	257	171	132	303	302	258	560	0,21%	0,21%	0,21%
ИЛИНДЕН	81	47	128	83	57	140	164	104	268	0,11%	0,08%	0,10%
КАВАДАРЦИ	414	456	870	2.273	1.983	4.256	2.687	2.439	5.126	1,87%	1,98%	1,92%
КАРБИНЦИ	32	58	90	69	99	168	101	157	258	0,07%	0,13%	0,10%
КИЧЕВО	370	418	788	1.019	818	1.837	1.389	1.236	2.625	0,97%	1,00%	0,98%
КОНЧЕ	87	28	115	8	8	16	95	36	131	0,07%	0,03%	0,05%
КОЧАНИ	1.655	1.978	3.633	1.406	1.623	3.029	3.061	3.601	6.662	2,13%	2,92%	2,50%
КРАТОВО	189	121	310	196	238	434	385	359	744	0,27%	0,29%	0,28%
КРИВА ПАЛАНКА	578	379	957	425	707	1.132	1.003	1.086	2.089	0,70%	0,88%	0,78%
КРИВОГАШТАНИ	39	22	61	40	28	68	79	50	129	0,05%	0,04%	0,05%
КРУШЕВО	66	68	134	171	271	442	237	339	576	0,16%	0,27%	0,22%
КУМАНОВО	2.140	1.803	3.943	2.909	2.911	5.820	5.049	4.714	9.763	3,51%	3,82%	3,66%
ЛИПКОВО	209	49	258	92	40	132	301	89	390	0,21%	0,07%	0,15%
ЛОЗОВО	50	15	65	59	28	87	109	43	152	0,08%	0,03%	0,06%

МАВРОВО И РОСТУША	53	20	73	81	18	99	134	38	172	0,09%	0,03%	0,06%
МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА	75	187	262	186	229	415	261	416	677	0,18%	0,34%	0,25%
МАКЕДОНСКИ БРОД	61	33	94	267	232	499	328	265	593	0,23%	0,21%	0,22%
МОГИЛА	67	31	98	14	11	25	81	42	123	0,06%	0,03%	0,05%
НЕГОТИНО	386	283	669	1.009	848	1.857	1.395	1.131	2.526	0,97%	0,92%	0,95%
НОВАЦИ	30	21	51	18	7	25	48	28	76	0,03%	0,02%	0,03%
НОВО СЕЛО	93	80	173	104	72	176	197	152	349	0,14%	0,12%	0,13%
ОСЛОМЕЈ	32	13	45	83	30	113	115	43	158	0,08%	0,03%	0,06%
ОХРИД	1.835	1.727	3.562	1.717	1.826	3.543	3.552	3.553	7.105	2,47%	2,88%	2,66%
ПЕТРОВЕЦ	70	37	107	55	39	94	125	76	201	0,09%	0,06%	0,08%
ПЕХЧЕВО	61	74	135	137	77	214	198	151	349	0,14%	0,12%	0,13%
ПЛАСНИЦА	6	1	7	38	3	41	44	4	48	0,03%	0,00%	0,02%
ПРИЛЕП	1.752	1.629	3.381	2.416	2.372	4.788	4.168	4.001	8.169	2,90%	3,25%	3,06%
ПРОБИШТИП	238	233	471	451	711	1.162	689	944	1.633	0,48%	0,77%	0,61%
РАДОВИШ	1.394	1.370	2.764	360	333	693	1.754	1.703	3.457	1,22%	1,38%	1,29%
РАНКОВЦЕ	42	16	58	18	9	27	60	25	85	0,04%	0,02%	0,03%
РЕСЕН	187	159	346	368	406	774	555	565	1.120	0,39%	0,46%	0,42%
РОСОМАН	16	18	34	130	55	185	146	73	219	0,10%	0,06%	0,08%
СВЕТИ НИКОЛЕ	359	331	690	489	671	1.160	848	1.002	1.850	0,59%	0,81%	0,69%
СКОПЈЕ	16.104	14.682	30.786	17.290	15.466	32.756	33.394	30.148	63.542	23,24%	24,45%	23,80%
СОПИШТЕ	24	12	36	50	22	72	74	34	108	0,05%	0,03%	0,04%
СТАРО НАГОРИЧАНЕ	19	12	31	17	12	29	36	24	60	0,03%	0,02%	0,02%
СТРУГА	1.674	1.122	2.796	629	497	1.126	2.303	1.619	3.922	1,60%	1,31%	1,47%
СТРУМИЦА	2.258	1.803	4.061	1.908	1.780	3.688	4.166	3.583	7.749	2,90%	2,91%	2,90%
СТУДЕНИЧАНИ	104	26	130	104	23	127	208	49	257	0,14%	0,04%	0,10%
ТЕАРЦЕ	170	67	237	103	54	157	273	121	394	0,19%	0,10%	0,15%
ТЕТОВО	1.912	1.152	3.064	2.722	1.670	4.392	4.634	2.822	7.456	3,23%	2,29%	2,79%
ЦЕНТАР ЖУПА	2	1	3	5	4	9	7	5	12	0,00%	0,00%	0,00%
ЧАШКА	78	26	104	28	11	39	106	37	143	0,07%	0,03%	0,05%
ЧЕШИНОВО - ОБЛЕШЕВО	84	102	186	144	175	319	228	277	505	0,16%	0,22%	0,19%
ЧУЧЕР - САНДЕВО	34	20	54	74	31	105	108	51	159	0,08%	0,04%	0,06%
ШТИП	1.101	1.358	2.459	2.454	2.846	5.300	3.555	4.204	7.759	2,47%	3,41%	2,91%
Непознато	20.896	15.522	36.418	24.125	17.710	41.835	45.021	33.232	78.253	31,33%	26,96%	29,31%
Вкупно	68.313	57.770	126.083	75.372	65.515	140.887	143.685	123.285	266.970	100%	100%	100%

Забелешка: Во колоната Вкупно (%) дадено е процентуално учество по колони (од вкупно мажи, од вкупно жени и од вкупно членови)

Статистички податоци

Членови и времено распределени осигуреници според економска дејност, пол и задолжителен пензиски фонд (31.12.2010 г.)

Економска дејност	ИЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно(%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Земјоделство, лов и соодветни услужни активности	1587	841	2.428	2040	1007	3.047	3.627	1.848	5.475	2,52%	1,50%	2,05%
Одгледување на шуми, искористување на шуми и соодветни услужни активности	237	57	294	320	116	436	557	173	730	0,39%	0,14%	0,27%
Улов на риба, дејност на мрестилиштата и рибарските фарми, услужни активности во рибарството	36	9	45	29	14	43	65	23	88	0,05%	0,02%	0,03%
Вадење на камен јаглен и лигнит, вадење на тресет	20	4	24	13		13	33	4	37	0,02%	0,00%	0,01%
Вадење на сирова нафта и природен гас и услужни активности во производството на нафта и гас, освен истражувања	22		22	8	2	10	30	2	32	0,02%	0,00%	0,01%
Вадење на руди на метал	190	22	212	338	28	366	528	50	578	0,37%	0,04%	0,22%
Вадење на други руди и камен	145	81	226	252	86	338	397	167	564	0,28%	0,14%	0,21%
Производство на прехранбени производи и пијалаци	2305	1373	3.678	2433	1855	4.288	4.738	3.228	7.966	3,30%	2,62%	2,98%
Производство на тутунски производи	934	761	1.695	777	533	1.310	1.711	1.294	3.005	1,19%	1,05%	1,13%
Производство на текстилни ткаенини	389	926	1.315	784	1471	2.255	1.173	2.397	3.570	0,82%	1,94%	1,34%
Производство на предмети за облека: доработка и боене на круzo	1773	7703	9.476	2785	11458	14.243	4.558	19.161	23.719	3,17%	15,54%	8,88%
Штавење и доработка на кожа, производство на куфери, рачни торби, седла, сарачки производи и обувки	715	1526	2.241	688	1584	2.272	1.403	3.110	4.513	0,98%	2,52%	1,69%
Преработка на дрво, производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плет	955	205	1.160	829	238	1.067	1.784	443	2.227	1,24%	0,36%	0,83%
Производство на целулоза, хартија и производи од хартија	332	164	496	279	180	459	611	344	955	0,43%	0,28%	0,36%
Издавачка дејност, печатење и репродукција на снимени медиуми	703	429	1.132	695	461	1.156	1.398	890	2.288	0,97%	0,72%	0,86%
Производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво	14	9	23	29	21	50	43	30	73	0,03%	0,02%	0,03%
Производство на хемикалии и хемиски производи	139	147	286	245	281	526	384	428	812	0,27%	0,35%	0,30%
Производство на производи од гума и производи од пластични материјали	780	357	1.137	766	490	1.256	1.546	847	2.393	1,08%	0,69%	0,90%
Производство на производи од други неметални минерали	584	119	703	595	92	687	1.179	211	1.390	0,82%	0,17%	0,52%
Производство на основни метали	517	74	591	1316	143	1.459	1.833	217	2.050	1,28%	0,18%	0,77%
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	1534	307	1.841	1643	323	1.966	3.177	630	3.807	2,21%	0,51%	1,43%
Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место	343	87	430	493	98	591	836	185	1.021	0,58%	0,15%	0,38%

Производство на канцелариски и сметачки машини	237	128	365	230	113	343	467	241	708	0,33%	0,20%	0,27%
Производство на електрични машини и апарати, неспомнати на друго место	406	184	590	556	215	771	962	399	1.361	0,67%	0,32%	0,51%
Производство на радио, телевизиска и комуникациона опрема и апарати	97	37	134	92	31	123	189	68	257	0,13%	0,06%	0,10%
Производство на прецизни медицински и оптички инструменти и часовници	54	38	92	35	34	69	89	72	161	0,06%	0,06%	0,06%
Производство на моторни возила, приколки и полуприколки	58	24	82	141	100	241	199	124	323	0,14%	0,10%	0,12%
Производство на други сообраќајни средства	111	19	130	37	1	38	148	20	168	0,10%	0,02%	0,06%
Производство на мебел и други разновидни производи, неспомнати на друго место	1100	293	1.393	1170	322	1.492	2.270	615	2.885	1,58%	0,50%	1,08%
Репликлажа	158	43	201	196	95	291	354	138	492	0,25%	0,11%	0,18%
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	279	88	367	432	112	544	711	200	911	0,49%	0,16%	0,34%
Собирање, пречистување и дистрибуција на вода за пиење и прехранбена вода	330	79	409	578	110	688	908	189	1.097	0,63%	0,15%	0,41%
Градежништво	6093	1180	7.273	6902	1199	8.101	12.995	2.379	15.374	9,04%	1,93%	5,76%
Продажба, одржување и поправка на моторни возила и мотоцикли, продажба на мало на моторни горива	1501	458	1.959	1743	463	2.206	3.244	921	4.165	2,26%	0,75%	1,56%
Трговија на големо и посредничка трговија, освен трговија со моторни возила и мотоцикли	2785	1555	4.340	2062	1238	3.300	4.847	2.793	7.640	3,37%	2,27%	2,86%
Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли ; поправка на предмети за лична употреба и за домаќинствата	13533	15220	28.753	12932	14054	26.986	26.465	29.274	55.739	18,42%	23,74%	20,88%
Хотели и ресторани	4487	3178	7.665	4254	3024	7.278	8.741	6.202	14.943	6,08%	5,03%	5,60%
Копнен сообраќај, цевоводен транспорт	3944	1035	4.979	4384	1100	5.484	8.328	2.135	10.463	5,80%	1,73%	3,92%
Воден сообраќај	6	7	13	10	6	16	16	13	29	0,01%	0,01%	0,01%
Воздушен сообраќај	20	27	47	20	19	39	40	46	86	0,03%	0,04%	0,03%
Придружни и помошни активности во сообраќајот: активности на патничките агенции	457	337	794	615	328	943	1.072	665	1.737	0,75%	0,54%	0,65%
Поштенски активности и телекомуникации	503	369	872	685	482	1.167	1.188	851	2.039	0,83%	0,69%	0,76%
Финансиско посредување, освен осигурување и пензиски фондови	710	1039	1.749	823	1255	2.078	1.533	2.294	3.827	1,07%	1,86%	1,43%
Осигурување и реосигурување, пензиски фондови, освен задолжителна социјална заштита	129	149	278	242	258	500	371	407	778	0,26%	0,33%	0,29%
Помошни активности во финансиското посредување	38	28	66	12	15	27	50	43	93	0,03%	0,03%	0,03%
Активности во врска со недвижен имот	105	74	179	100	61	161	205	135	340	0,14%	0,11%	0,13%
Изнајмување на машини и опрема без ракувач и изнајмување на предмети за лична употреба и за домаќинствата	111	47	158	90	59	149	201	106	307	0,14%	0,09%	0,11%
Компјутерски и сродни активности	788	414	1.202	626	354	980	1.414	768	2.182	0,98%	0,62%	0,82%
Истражување и развој	64	53	117	78	41	119	142	94	236	0,10%	0,08%	0,09%

Статистички податоци

Други деловни активности	4843	4154	8.997	5545	4258	9.803	10.388	8.412	18.800	7,23%	6,82%	7,04%
Јавна управа и одбрана: задолжителна социјална заштита	2490	1223	3.713	3020	1746	4.766	5.510	2.969	8.479	3,83%	2,41%	3,18%
Образование	2103	3700	5.803	2784	5344	8.128	4.887	9.044	13.931	3,40%	7,34%	5,22%
Здравство и социјална работа	1265	3182	4.447	1409	3965	5.374	2.674	7.147	9.821	1,86%	5,80%	3,68%
Отстранување на отпадоци и ѓубре,санитарни и слични активности	173	20	193	526	81	607	699	101	800	0,49%	0,08%	0,30%
Дејност на организации врз база на зачленување	438	385	823	381	442	823	819	827	1.646	0,57%	0,67%	0,62%
Рекреативни, спортски , културни и забавни активности	1635	1188	2.823	1762	1188	2.950	3.397	2.376	5.773	2,36%	1,93%	2,16%
Други услужни дејности	372	716	1.088	434	778	1.212	806	1.494	2.300	0,56%	1,21%	0,86%
Екстериторијални (вонтериторијални)организации и тела	71	110	181	122	145	267	193	255	448	0,13%	0,21%	0,17%
Непознато	2565	1788	4.353	2987	1998	4.985	5.552	3.786	9.338	3,86%	3,07%	3,50%
Вкупно	68.313	57.770	126.083	75.372	65.515	140.887	143.685	123.285	266.970	100%	100%	100%

Забелешка: Во колоната Вкупно (%) дадено е процентуално учество по колони (од вкупно мажи, од вкупно жени и од вкупно членови)

Структура на членови по износ на нето плата, пол и задолжителен пензиски фонд (јуни 2010 г.)

	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно (%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Нето до 4000 ден.	3.581	4.031	7.612	3.925	4.596	8.521	7.506	8.627	16.133	8,39%	10,73%	9,49%
Нето од 4.001 ден. до 6.000 ден.	857	1.056	1.913	1.048	1.268	2.316	1.905	2.324	4.229	2,13%	2,89%	2,49%
Нето од 6.001 ден. до 8.000 ден.	690	1.063	1.753	973	1.278	2.251	1.663	2.341	4.004	1,86%	2,91%	2,36%
Нето од 8.001 ден. до 10.000 ден.	16.856	15.094	31.950	17.436	17.293	34.729	34.292	32.387	66.679	38,31%	40,27%	39,24%
Нето од 10.001 ден. до 12.000 ден.	3.857	3.090	6.947	4.576	3.419	7.995	8.433	6.509	14.942	9,42%	8,09%	8,79%
Нето од 12.001 ден. до 14.000 ден.	3.666	2.561	6.227	3.904	2.855	6.759	7.570	5.416	12.986	8,46%	6,73%	7,64%
Нето од 14.001 ден. до 16.000 ден.	2.233	1.501	3.734	2.609	1.835	4.444	4.842	3.336	8.178	5,41%	4,15%	4,81%
Нето од 16.001 ден. до 18.000 ден.	1.830	1.671	3.501	2.343	2.023	4.366	4.173	3.694	7.867	4,66%	4,59%	4,63%
Нето од 18.001 ден. до 20.000 ден.	1.862	2.227	4.089	2.335	3.137	5.472	4.197	5.364	9.561	4,69%	6,67%	5,63%
Нето над 20.000 ден.	6.716	4.590	11.306	8.215	5.843	14.058	14.931	10.433	25.364	16,68%	12,97%	14,93%

Забелешка: Во колоната Вкупно (%) дадено е процентуално учество по колони (од вкупно мажи, од вкупно жени и од вкупно членови)

Структура на инвестициите на имотот на задолжителните пензиски фондови

(во милиони денари)

Инвестиции	31.12.2009			30.06.2010			31.12.2010		
	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно
Акции од домашни издавачи	217,67	200,90	418,56	198,83	164,63	363,46	186,65	211,15	397,80
Обврзници од домашни издавачи	2.400,55	2.624,27	5.024,82	2.624,35	2.803,47	5.427,82	2.895,51	3.786,27	6.681,78
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29,81	0,00	29,81
Депозити	1.256,77	1.811,28	3.068,05	1.561,27	2.099,27	3.660,54	1.836,79	2.093,54	3.930,32
Акции од странски издавачи	99,84	0,00	99,84	217,17	0,00	217,17	266,52	0,00	266,52
Обврзници од странски издавачи	0,00	0,00	0,00	61,31	88,14	0,00	216,95	154,43	371,38
Удели од странски инвестициони фондови	14,75	14,05	28,80	0,00	181,78	181,78	250,61	486,56	737,16
Парични средства	1,26	66,59	67,85	61,32	265,67	326,99	19,43	12,29	31,72
Побарувања	13,84	23,96	37,80	2,55	1,29	3,84	2,35	0,50	2,85

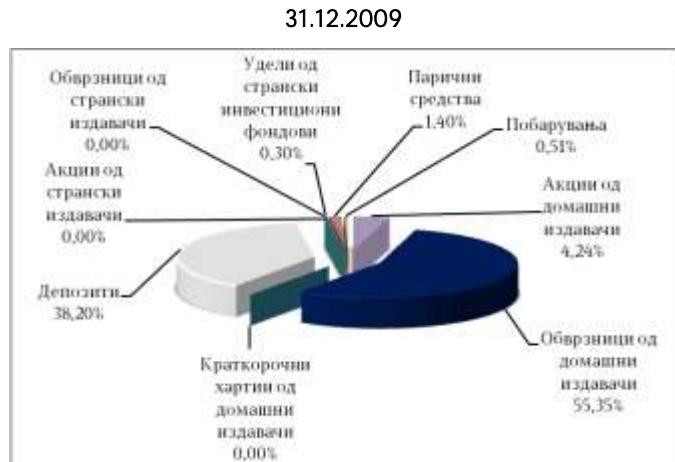
(во проценти)

Инвестиции	31.12.2009			30.06.2010			31.12.2010		
	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно
Акции од домашни издавачи	5,44%	4,24%	4,79%	4,21%	2,94%	3,57%	3,27%	3,13%	3,20%
Обврзници од домашни издавачи	59,94%	55,35%	57,45%	55,52%	50,02%	53,31%	50,76%	56,14%	53,67%
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,52%	0,00%	0,24%
Депозити	31,38%	38,20%	35,08%	33,03%	37,46%	35,95%	32,20%	31,04%	31,57%
Акции од странски издавачи	2,49%	0,00%	1,14%	4,59%	0,00%	2,13%	4,67%	0,00%	2,14%
Обврзници од странски издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	1,30%	1,57%	0,00%	0,00	0,00	0,00
Удели од странски инвестициони фондови	0,37%	0,30%	0,33%	0,00%	3,24%	1,79%	4,39%	7,21%	5,92%
Парични средства	0,03%	1,40%	0,78%	1,30%	4,74%	3,21%	0,34%	0,18%	0,25%
Побарувања	0,35%	0,51%	0,43%	0,05%	0,02%	0,04%	0,04%	0,01%	0,02%

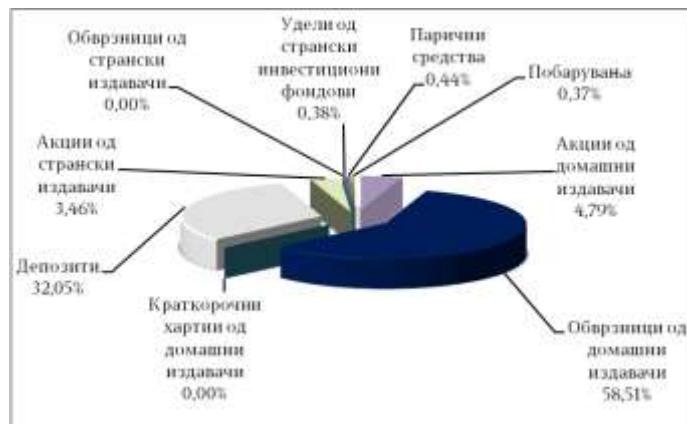
Структура на инвестициите на НЛБз

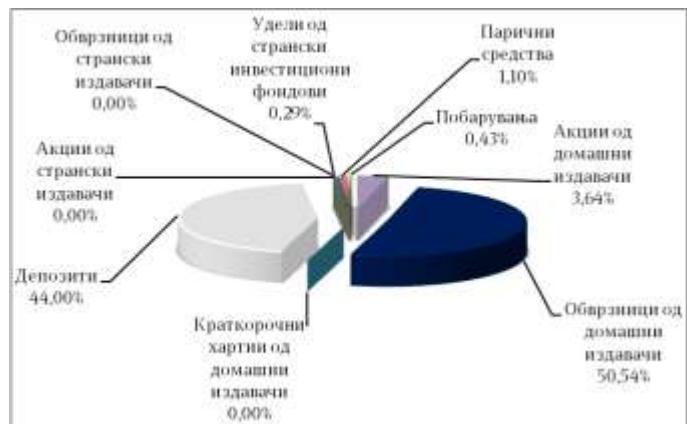
Структура на инвестициите на КБПз

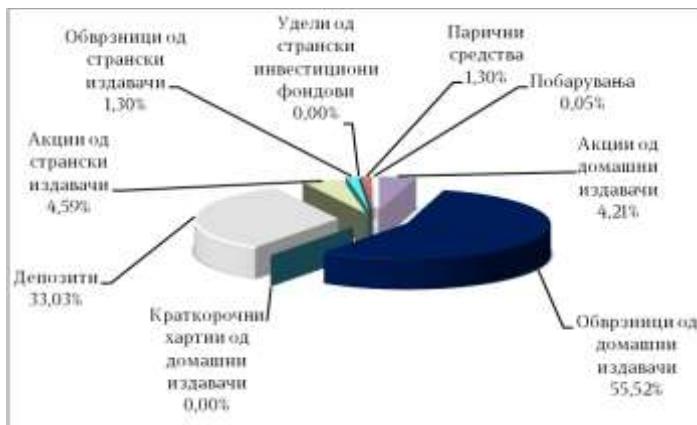
31.03.2010

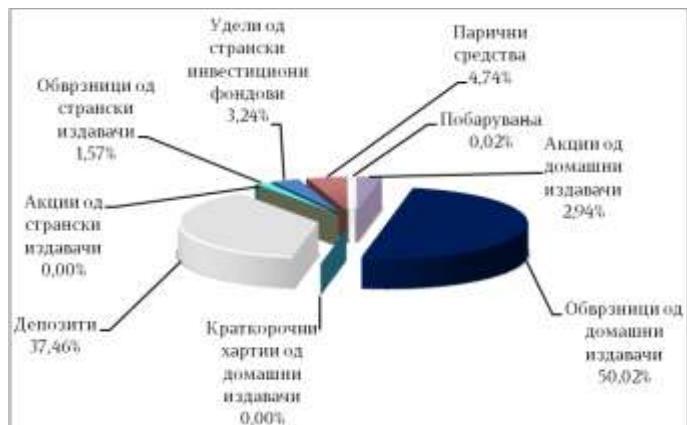
31.03.2010

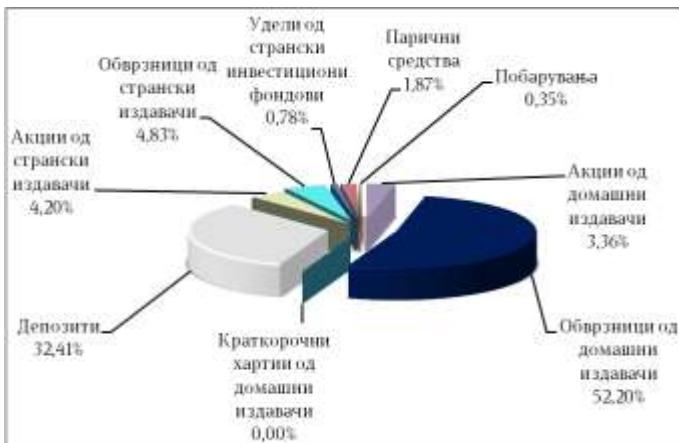
30.06.2010

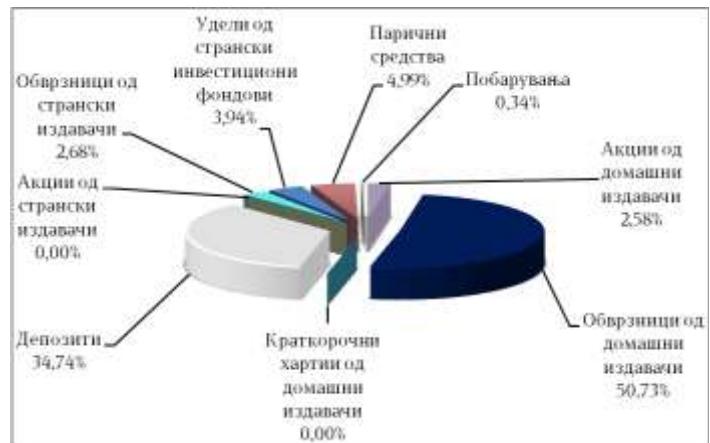
30.06.2010

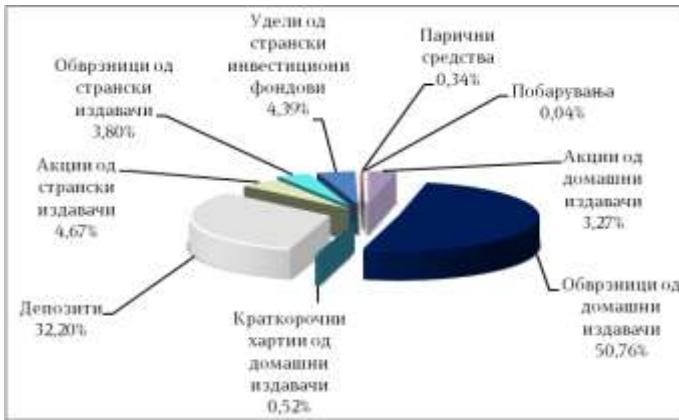
30.09.2010

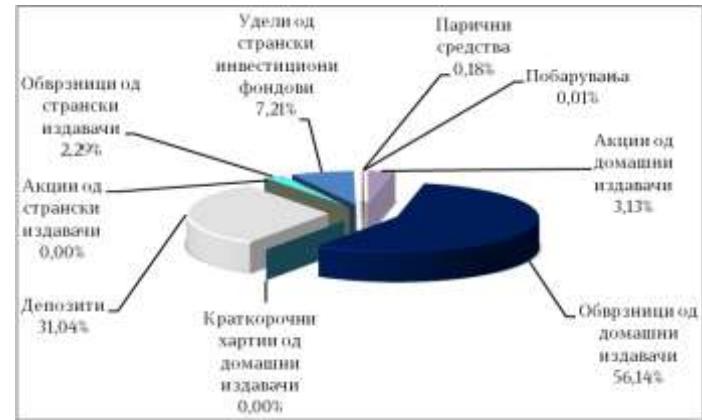
30.09.2010

31.12.2010

31.12.2010

Статистички податоци

Портфолио на задолжителните пензиски фондови (31.12.2010 г.)

НЛБз- портфолио (31.12.2010)					
ИСИН	НАЗИВ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Континуирана обврзница; 3 год.; 8,40%; 29/09/11	МКД	5.000.000	5.103.819	0,09%
Република Македонија	Обврзница за старо девизно штедење; РМ01; 10 год.; 2,00%; 01/10/11	ЕУР	403.289	24.358.851	0,43%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН02; 10 год.; 2,00%; 01/06/13	ЕУР	1.225.173	69.350.469	1,22%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	1.154.317	66.859.014	1,17%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	4.413.505	250.476.417	4,39%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН05; 10 год.; 2,00%; 01/06/16	ЕУР	885.085	49.577.312	0,87%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	544.590	29.868.366	0,52%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	2.538	137.661	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	631.434	34.592.519	0,61%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	991.346	54.611.609	0,96%
Република Македонија	Државна европрвница; МАЦЕДО4; 10 год.; 4,625%; 08/12/15	ЕУР	17.103.000	996.330.653	17,47%
Република Македонија	Државна европрвница; МАЦЕДО9; 4,5 год.; 9,875%; 08/01/13	ЕУР	19.000.000	1.314.244.519	23,04%
Вкупно домашни државни обврзници				2.895.511.209	50,76%
КРАТКОРОЧНИ ЗАПИСИ					
Државни записи					
Република Македонија	Државен запис; ДЗ20108/01-91; 23/02/11	МКД	30.000.000	29.808.260	0,52%
Вкупно домашни државни записи				29.808.260	0,52%
ДЕПОЗИТИ					
Алфа банка АД Скопје	9,00%; 10/06/08-10/06/11	МКД	10.000.000	10.076.438	3,65%
	10,00%; 05/01/09-05/01/12	МКД	15.000.000	15.127.397	
	9,50%; 22/02/10-22/02/12	МКД	5.000.000	5.040.342	
	9,00%; 24/03/10-26/03/12	МКД	4.000.000	4.030.575	
	9,50%; 07/04/10-07/04/15	МКД	20.000.000	20.161.370	
	9,50%; 09/04/10-08/04/15	МКД	54.000.000	54.435.699	
	8,10%; 22/07/10-21/07/11	МКД	64.000.000	64.440.285	
ИК банка АД Скопје	5,50%; 12/11/10-08/04/11	МКД	35.000.000	35.163.493	3,63%
	9,00%; 09/04/10-09/04/15	МКД	85.000.000	85.000.000	
	9,00%; 15/04/10-15/04/15	МКД	19.000.000	19.000.000	
	8,10%; 22/07/10-21/07/11	МКД	68.000.000	68.000.000	
Комерцијална банка АД Скопје	5,00%; 12/11/10-12/04/11	МКД	35.000.000	35.004.795	1,84%
	9,00%; 29/12/09-29/12/11	МКД	8.000.000	8.725.918	
	8,00%; 09/03/10-09/03/12	МКД	11.000.000	11.716.055	
	8,00%; 19/03/10-19/03/12	МКД	4.000.000	4.026.301	
	6,00%; 28/09/10-28/09/11	МКД	65.000.000	65.331.233	
Охридска банка АД Охрид	6,00%; 15/10/10-14/10/11	МКД	15.000.000	15.076.438	3,04%
	8,00%; 22/12/09-22/12/11	МКД	50.000.000	50.105.537	
	8,00%; 28/12/09-28/12/11	МКД	100.000.000	100.084.376	
	8,00%; 05/03/10-05/03/12	МКД	15.000.000	15.986.227	
	8,00%; 22/03/10-22/03/12	МКД	7.000.000	7.433.546	

ПроКредит банка АД Скопје	8,50%; 16/01/08-16/01/13	МКД	20.000.000	20.074.521	3,44%
	9,00%; 31/05/08-31/05/11	МКД	7.300.000	7.301.800	
	9,00%; 05/06/08-06/06/11	МКД	12.700.000	12.784.551	
	10,50%; 02/10/08-02/10/11	МКД	15.000.000	15.129.452	
	10,50%; 06/10/08-06/10/11	МКД	10.000.000	10.074.795	
	12,70%; 14/09/09-14/09/11	МКД	22.000.000	22.137.786	
	12,70%; 18/09/09-19/09/11	МКД	20.000.000	20.097.425	
	12,70%; 29/12/09-29/12/11	МКД	8.000.000	8.011.134	
	12,70%; 27/01/10-27/01/12	МКД	5.000.000	5.008.699	
	10,00%; 22/02/10-22/02/12	МКД	5.000.000	5.013.699	
	10,00%; 05/03/10-05/03/12	МКД	4.000.000	4.029.589	
	10,00%; 15/03/10-15/03/12	МКД	4.000.000	4.018.630	
	10,65%; 26/03/10-26/03/13	МКД	17.000.000	17.029.762	
	10,30%; 07/04/10-07/04/15	МКД	45.000.000	45.317.466	
Стопанска банка АД Битола	9,00%; 01/02/10-01/02/14	МКД	30.000.000	30.221.918	3,68%
	9,00%; 03/02/10-03/02/14	МКД	20.000.000	20.138.082	
	8,50%; 26/02/10-28/02/12	МКД	19.000.000	19.022.123	
	9,00%; 22/03/10-22/03/14	МКД	15.000.000	15.033.288	
	6,90%; 26/08/10-26/05/11	МКД	45.000.000	45.042.534	
	6,90%; 07/09/10-07/06/11	МКД	20.000.000	20.090.740	
	7,00%; 05/11/10-04/11/11	МКД	15.000.000	15.077.671	
	5,30%; 05/11/10-05/04/11	МКД	45.000.000	45.176.425	
Стопанска банка АД Скопје	8,40%; 17/07/07-16/07/16	МКД	5.000.100	5.193.419	4,50%
	8,40%; 18/07/07-18/07/16	МКД	5.000.100	5.192.268	
	8,40%; 27/07/07-27/07/16	МКД	5.000.000	5.181.808	
	8,40%; 06/08/07-06/08/16	МКД	5.000.000	5.170.301	
	8,40%; 07/08/07-06/08/16	МКД	5.000.000	5.169.151	
	8,40%; 02/10/07-04/10/16	МКД	10.000.000	10.209.425	
	9,30%; 02/11/07-01/11/12	МКД	5.000.000	5.076.438	
	9,00%; 13/11/07-12/11/12	МКД	10.000.000	10.120.822	
	8,40%; 30/05/08-30/05/16	МКД	6.500.000	6.823.112	
	8,40%; 03/06/08-03/06/16	МКД	15.000.000	15.731.836	
	8,40%; 04/06/08-04/06/16	МКД	20.000.000	20.971.178	
	8,40%; 10/06/08-10/06/16	МКД	10.000.000	10.471.781	
	8,50%; 18/06/08-18/06/17	МКД	20.000.000	20.917.534	
	8,50%; 23/06/08-23/06/17	МКД	5.000.000	5.223.562	
	8,50%; 26/06/08-26/06/17	МКД	7.000.000	7.308.096	
	8,50%; 04/08/08-04/08/17	МКД	10.000.000	10.349.315	
	8,50%; 15/08/08-15/08/17	МКД	15.000.000	15.485.548	
	8,50%; 05/09/08-05/09/17	МКД	15.000.000	15.412.192	
	8,50%; 17/09/08-19/09/17	МКД	15.000.000	15.370.274	
	8,50%; 01/10/08-03/10/17	МКД	10.000.000	10.214.247	
	8,30%; 09/03/10-09/03/12	МКД	4.000.000	4.271.058	
	8,30%; 19/03/10-19/03/12	МКД	4.000.000	4.261.962	
	6,10%; 07/09/10-08/03/11	МКД	32.000.000	32.620.362	
	6,10%; 15/10/10-15/04/11	МКД	10.000.000	10.130.356	
ТТК банка АД Скопје	9,50%; 07/10/09-07/10/11	МКД	30.000.000	33.781.034	3,74%
	9,50%; 04/11/09-04/11/11	МКД	45.000.000	50.277.946	
	9,50%; 27/01/10- 27/01/12	МКД	5.000.000	5.439.720	
	9,50%; 12/03/10- 12/03/12	МКД	4.000.000	4.304.426	
	9,50%; 07/04/10- 07/04/13	МКД	20.000.000	21.383.444	
	6,80%; 07/09/10-07/09/11	МКД	35.000.000	35.739.480	
	6,80%; 15/10/10-14/10/11	МКД	12.000.000	12.169.896	
	7,30%; 04/11/10-04/11/11	МКД	15.000.000	15.168.886	
	5,30%; 05/11/10-05/04/11	МКД	35.000.000	35.283.410	
Тутунска банка АД Скопје	9,50%; 19/09/07-19/09/13	МКД	8.500.000	8.730.082	1,15%

Статистички податоци

	9,50%; 02/10/07-02/10/13 9,50%; 16/10/07-16/10/13 9,50%; 07/11/07-07/11/13 9,50%; 06/12/07-06/12/13 9,50%; 28/12/07-28/12/13 9,50%; 16/01/08-16/01/14 9,50%; 04/02/08-04/02/14 9,50%; 27/02/08-27/02/14 9,50%; 01/04/08-01/04/14 9,50%; 22/04/08-22/04/14 9,50%; 14/05/08-14/05/14 9,50%; 04/07/08-04/07/14 9,50%; 29/07/08-29/07/14 9,50%; 13/08/08-13/08/14 9,50%; 12/09/08-12/09/14	МКД	16.500.000	16.890.801	
		МКД	2.500.000	2.550.103	
		МКД	2.500.000	2.535.788	
		МКД	2.500.000	2.516.918	
		МКД	3.500.000	3.503.644	
		МКД	2.000.000	2.182.192	
		МКД	2.000.000	2.172.301	
		МКД	2.500.000	2.700.411	
		МКД	3.300.000	3.536.199	
		МКД	2.300.000	2.452.052	
		МКД	1.500.000	1.590.575	
		МКД	5.000.000	5.235.548	
		МКД	4.000.000	4.162.411	
		МКД	2.000.000	2.073.397	
		МКД	2.500.000	2.572.226	
Шпаркасе банка АД Скопје	8,00%; 04/02/08-04/02/11	МКД	10.000.000	10.065.578	
	8,20%; 04/03/08-04/03/11	МКД	15.000.000	15.100.740	
	9,00%; 13/10/08-13/10/11	МКД	15.000.000	15.110.191	
	9,00%; 16/10/08-16/10/11	МКД	20.000.000	20.146.921	
	6,50%; 09/07/10-10/01/11	МКД	30.000.000	30.160.886	
	5,90%; 03/08/10-03/02/11	МКД	60.000.000	60.292.835	
	6,60%; 24/08/10-24/02/11	МКД	15.000.000	15.081.645	
	7,00%; 21/09/10-21/09/11	МКД	35.000.000	35.201.701	
Вкупно депозити во домашни банки				1.836.787.545	32,20%
АКЦИИ					
Алкалоид АД Скопје	обични акции	МКД	10.693	41.840.960	0,73%
Бинарска визба Тиквеш АД Скопје	обични акции	МКД	6.010	10.517.500	0,18%
Витаминка АД Прилеп	обични акции	МКД	736	3.459.200	0,06%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	38.730	20.526.900	0,36%
ЗК Пелагонија АД Битола	обични акции	МКД	3.370	7.002.860	0,12%
Комерцијална банка АД Скопје	обични акции	МКД	6.546	21.208.582	0,37%
Македонија Турист АД Скопје	обични акции	МКД	4.693	11.873.290	0,21%
Макпетрол АД Скопје	обични акции	МКД	569	13.561.165	0,24%
Охридска банка АД Охрид	обични акции	МКД	4.064	7.518.400	0,13%
Реплек АД Скопје	обични акции	МКД	297	11.137.500	0,20%
Стопанска банка АД Битола	обични акции	МКД	3.500	9.925.055	0,17%
Тетекс АД Тетово	обични акции	МКД	10.697	4.813.650	0,08%
Топлификација АД Скопје	обични акции	МКД	3.309	10.907.424	0,19%
Феришпед АД Скопје	обични акции	МКД	300	12.360.000	0,22%
Вкупно домашни акции				186.652.486	3,27%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ				4.948.759.499	86,75%
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Ирска	Државна евро-обврзница; 15,5 год.; 5,40%; 13/03/25	ЕУР	2.200.000	102.714.302	1,80%
Република Ирска	Државна евро-обврзница; 10,5 год.; 5,00%; 18/10/20	ЕУР	1.500.000	69.520.361	1,22%
Република Португалија	Државна евро-обврзница; 30 год.; 4,10%; 15/04/37	ЕУР	1.000.000	44.712.012	0,78%
Вкупно странски државни обврзници				216.946.675	3,80%
АКЦИИ					
ALLIANZ SE	обични акции	ЕУР	2.000	10.939.279	0,19%
BAYERISCHE MOTOREN WERKE AG	обични акции	ЕУР	30	108.587	0,00%

DEUTSCHE BANK AG	обични акции	ЕУР	3.000	7.214.537	0,13%
E.On AG, ГЕРМАНИЈА	обични акции	ЕУР	5.000	7.053.086	0,12%
FRANCE TELEKOM	обични акции	ЕУР	12.000	11.510.046	0,20%
RWE AG	обични акции	ЕУР	4.500	13.808.180	0,24%
TOTAL SA	обични акции	ЕУР	6.500	15.851.376	0,28%
VOLKSWAGEN	обични акции	ЕУР	1.700	11.072.745	0,19%
AT&T	обични акции	УСД	9.000	12.246.348	0,21%
CISCO SYSTEM INC	обични акции	УСД	7.000	6.558.526	0,11%
COCA COLA CO.	обични акции	УСД	3.500	10.661.251	0,19%
GENERAL ELECTRIC CO	обични акции	УСД	20.000	16.941.661	0,30%
HEWLETT-PACKARD CO.	обични акции	УСД	8.500	16.573.465	0,29%
INTEL CORP	обични акции	УСД	9.000	8.765.851	0,15%
JOHNSON & JOHNSON	обични акции	УСД	1.830	5.242.073	0,09%
JP MORGAN CHASE & CO	обични акции	УСД	4.000	7.858.560	0,14%
LOW'S COMPANIES INC	обични акции	УСД	7.000	8.130.886	0,14%
MERCK & CO.INC	обични акции	УСД	8.000	13.353.252	0,23%
MICROSOFT CORP.	обични акции	УСД	2.000	2.586.174	0,05%
MONSANTO COMPANY	обични акции	УСД	1.000	3.225.307	0,06%
NOBLE CORPORATION	обични акции	УСД	6.500	10.768.237	0,19%
NUCOR Corp.	обични акции	УСД	8.000	16.235.836	0,28%
PFIZER INC	обични акции	УСД	21.000	17.030.121	0,30%
VF CORP	обични акции	УСД	1.000	3.991.341	0,07%
WAL-MART STORES INC.	обични акции	УСД	2.000	4.995.428	0,09%
CREDIT SUISSE GROUP AG	обични акции	ЦХФ	7.000	13.000.603	0,23%
NESTLE SA	обични акции	ЦХФ	4.000	10.797.269	0,19%
Вкупно странски акции				266.520.023	4,67%
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ					
ISHARES MARKIT IBOXX Corporate Bond	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	18.500	88.569.660	1,55%
ISHARES MARKIT IBOXX EU Corporate Bond	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	10.700	79.038.230	1,39%
ISHARES MARKIT IBOXX Euro Hight Yield	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	1.000	6.351.006	0,11%
ISHARES MSCI France Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	6.000	6.794.264	0,12%
ISHARES MSCI Japan Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	45.500	22.990.501	0,40%
ISHARES IBOXX N/Y- Corp bond Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	5.000	20.908.455	0,37%
ISHARES S&P Global Technology Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	772	2.195.857	0,04%
SPDR S&P International SmallCap	удели во инвестиционен фонд	УСД	14.000	19.996.533	0,35%
SPDR S&P International Dividend ETF	удели во инвестиционен фонд	УСД	1.450	3.760.697	0,07%
Вкупно акции и уделни на странски инвестициски фондови				250.605.204	4,39%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ					
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ					
Побарувања				2.348.771	0,04%
Парични средства				19.430.006	0,34%
ВКУПНО СРЕДСТВА				5.704.610.177	100,00%

Статистички податоци

КБПз- портфолио (31.12.2010)					
ИСИН	НАЗИВ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Континуирана обврзница; 3 год.; 8,00%; 30/06/11	МКД	50.000.000	51.990.840	0,77%
Република Македонија	Обврзница за старо девизно штедење; РМ01; 10 год.; 2,00%; 01/10/11	ЕУР	651.262	39.336.509	0,58%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН01; 10 год.; 2,00%; 01/06/12	ЕУР	23.116	1.382.276	0,02%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН02; 10 год.; 2,00%; 01/06/13	ЕУР	566.532	32.068.321	0,48%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	1.560.195	90.367.815	1,34%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	3.261.329	185.087.787	2,74%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН05; 10 год.; 2,00%; 01/06/16	ЕУР	1.910.942	107.039.905	1,59%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	734.016	40.257.544	0,60%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	420.076	22.780.942	0,34%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	996.004	54.565.182	0,81%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	950.247	52.347.533	0,78%
Република Македонија	Државна европски обврзница; МАЦЕДО4; 10 год.; 4,625%; 08/12/15	ЕУР	26.250.000	1.529.186.672	22,67%
Република Македонија	Државна европски обврзница; МАЦЕДО9; 4,5 год.; 9,875%; 08/01/13	ЕУР	22.840.000	1.579.860.253	23,42%
Вкупно домашни државни обврзници				3.786.271.579	56,14%
ДЕПОЗИТИ					
Алфа банка АД Скопје	10,00%; 07/02/08-07/02/11	МКД	10.000.000	10.084.932	3,98%
	10,00%; 11/02/08-11/02/11	МКД	20.000.000	20.169.863	
	10,00%; 18/02/08-18/02/11	МКД	20.000.000	20.169.863	
	10,00%; 20/02/08-20/02/11	МКД	10.000.000	10.084.932	
	10,00%; 06/03/08-04/03/11	МКД	5.000.000	5.042.466	
	10,00%; 07/03/08-07/03/11	МКД	7.500.000	7.563.699	
	10,50%; 03/06/08-03/06/11	МКД	30.000.000	30.229.315	
	10,50%; 04/08/08-04/08/11	МКД	10.000.000	10.076.438	
	11,50%; 09/11/09-09/11/12	МКД	65.000.000	65.469.247	
	9,80%; 05/01/10-05/01/11	МКД	18.000.000	18.144.986	
Еуростандард банка АД Скопје	10,00%; 05/02/10-05/02/12	МКД	11.000.000	11.090.411	2,30%
	7,50%; 23/09/10-23/09/11	МКД	60.000.000	60.369.863	
	10,25%; 03/06/08-03/06/12	МКД	20.000.000	20.155.662	
ИК банка АД Скопје	9,00%; 29/01/10-29/01/11	МКД	15.000.000	15.010.628	1,06%
	9,50%; 26/03/10-26/03/11	МКД	120.000.000	120.179.156	
	8,10%; 16/05/06-16/05/11	МКД	8.000.000	8.000.000	
	8,10%; 24/05/06-24/05/11	МКД	4.500.000	4.500.000	
	8,10%; 25/05/06-25/05/11	МКД	3.000.000	3.000.000	
Комерцијална банка АД Скопје	8,25%; 05/02/10-05/02/11	МКД	16.000.000	16.000.000	1,31%
	8,25%; 19/02/10-19/02/11	МКД	40.000.000	40.000.000	
	8,50%; 01/04/08-01/04/11	МКД	18.000.000	18.129.945	1,31%
	8,50%; 02/04/08-01/04/11	МКД	25.000.000	25.180.479	

	8,50%; 07/04/08-07/04/11	МКД	15.000.000	15.108.288	
	8,50%; 17/04/08-15/04/11	МКД	10.000.000	10.072.192	
	8,50%; 22/04/08-22/04/11	МКД	10.000.000	10.072.192	
	8,50%; 09/05/08-09/05/11	МКД	10.000.000	10.072.192	
Охридска банка АД Охрид	8,00%; 17/03/10-17/03/11	МКД	100.000.000	100.295.629	1,49%
	8,85%; 14/04/06-14/04/11	МКД	17.000.000	17.074.195	
	8,85%; 25/04/06-25/04/11	МКД	3.600.000	3.606.110	
	8,85%; 28/04/06-28/04/11	МКД	3.350.000	3.353.249	
	8,85%; 03/05/06-03/05/11	МКД	2.500.000	2.517.579	
	7,80%; 07/07/06-07/07/11	МКД	9.500.000	9.550.753	
	8,25%; 11/09/06-11/09/11	МКД	14.280.000	14.347.781	
	8,25%; 11/09/06-11/09/11	МКД	3.060.000	3.074.525	
	8,25%; 13/09/06-13/09/11	МКД	4.070.217	4.087.697	
	8,25%; 21/09/06-21/09/11	МКД	3.720.214	3.729.463	
	8,25%; 29/09/06-29/09/11	МКД	3.759.915	3.762.465	
	8,25%; 09/10/06-09/10/11	МКД	4.300.000	4.322.354	
ПроКредит банка АД Скопје	8,25%; 13/10/06-13/10/11	МКД	3.000.000	3.012.884	4,16%
	8,30%; 28/03/07-28/03/12	МКД	10.000.000	10.009.096	
	8,50%; 08/01/08-08/01/13	МКД	18.000.000	18.100.603	
	8,50%; 11/01/08-11/01/13	МКД	10.000.000	10.048.904	
	8,50%; 05/02/08-05/02/13	МКД	10.000.000	10.062.877	
	8,50%; 22/02/08-22/02/13	МКД	5.000.000	5.011.644	
	8,70%; 26/02/08-26/02/13	МКД	30.000.000	30.042.904	
	8,70%; 28/02/08-28/02/13	МКД	10.000.000	10.009.534	
	8,70%; 04/03/08-04/03/13	МКД	17.000.000	17.113.458	
	8,70%; 05/03/08-05/03/13	МКД	7.000.000	7.045.049	
	8,70%; 21/03/08-21/03/13	МКД	10.000.000	10.026.219	
	9,50%; 05/05/08-05/05/13	МКД	80.000.000	80.562.192	
	9,50%; 25/09/09-25/09/14	МКД	42.000.000	42.065.589	
Стопанска банка АД Битола	7,50%; 01/03/10-01/03/11	МКД	60.000.000	60.369.863	2,41%
	7,50%; 27/09/10-27/09/11	МКД	60.000.000	60.049.315	
	8,10%; 19/10/06-19/10/11	МКД	12.000.000	12.197.063	
	8,10%; 20/10/06-20/10/11	МКД	2.500.000	2.540.500	
	8,50%; 03/06/08-03/06/13	МКД	50.000.000	52.515.753	
	8,50%; 10/06/08-10/06/13	МКД	25.000.000	26.213.527	
	8,50%; 12/06/08-12/06/13	МКД	10.000.000	10.480.342	
	8,50%; 07/07/08-07/07/13	МКД	50.000.000	52.084.932	
Стопанска банка АД Скопје	8,50%; 15/07/08-15/07/13	МКД	30.000.000	31.190.137	4,64%
	8,50%; 17/07/08-17/07/13	МКД	10.000.000	10.391.644	
	8,50%; 23/07/08-23/07/13	МКД	9.000.000	9.339.534	
	8,50%; 28/07/08-28/07/13	МКД	10.000.000	10.365.616	
	8,50%; 01/08/08-01/08/13	МКД	19.000.000	19.676.973	
	7,20%; 13/10/10-12/10/11	МКД	75.000.000	76.168.767	
	9,50%; 11/08/08-11/08/11	МКД	13.000.000	13.068.057	
	9,50%; 13/08/08-13/08/11	МКД	13.000.000	13.061.560	
ТТК банка АД Скопје	10,50%; 25/09/09-25/09/14	МКД	60.000.000	60.098.558	1,89%
	9,50%; 11/01/10-11/01/11	МКД	30.000.000	30.149.557	
	10,00%; 05/02/10-05/02/12	МКД	11.000.000	11.074.935	
	8,50%; 31/10/07-31/10/12	МКД	10.000.000	10.004.658	
	8,50%; 07/11/07-07/11/12	МКД	10.000.000	10.058.219	
	8,50%; 20/11/07-20/11/12	МКД	10.000.000	10.027.945	
Тутунска банка АД Скопје	8,00%; 27/11/07-27/11/12	МКД	10.000.000	10.010.959	4,10%
	8,00%; 05/12/07-05/12/12	МКД	10.000.000	10.059.178	
	8,00%; 07/12/07-07/12/12	МКД	10.000.000	10.054.795	

Статистички податоци

	8,00%; 12/12/07-12/12/12	МКД	10.000.000	10.043.836	
	8,00%; 14/12/07-14/12/12	МКД	10.000.000	10.039.452	
	8,00%; 20/12/07-20/12/12	МКД	10.000.000	10.026.301	
	9,50%; 26/08/08-26/08/14	МКД	25.000.000	25.039.041	
	9,50%; 02/09/08-02/09/14	МКД	10.000.000	10.078.082	
	9,50%; 03/09/08-03/09/14	МКД	10.000.000	10.075.479	
	9,50%; 05/09/08-05/09/14	МКД	10.000.000	10.070.274	
	9,50%; 11/09/08-11/09/14	МКД	35.000.000	35.191.301	
	9,50%; 19/09/08-19/09/14	МКД	10.000.000	10.033.836	
	9,50%; 26/09/08-26/09/14	МКД	15.000.000	15.023.425	
	9,50%; 02/10/08-02/10/14	МКД	35.000.000	35.273.288	
	9,50%; 14/10/08-14/10/14	МКД	15.000.000	15.070.274	
	9,50%; 17/10/08-17/10/14	МКД	20.000.000	20.078.082	
	8,00%; 16/01/08-16/01/11	МКД	13.000.000	13.085.252	
	8,00%; 22/01/08-22/01/11	МКД	11.000.000	11.072.136	
	8,00%; 29/01/08-29/01/11	МКД	10.000.000	10.065.578	
	9,50%; 18/01/10-18/01/12	МКД	38.000.000	38.284.512	
	9,50%; 21/01/10-21/01/12	МКД	34.500.000	34.758.307	
	9,00%; 25/01/10-25/01/12	МКД	26.000.000	26.184.814	
	8,50%; 12/02/10-12/02/12	МКД	29.900.000	30.101.159	
	4,60%; 28/12/10-03/01/11	МКД	56.000.000	56.027.607	
	4,60%; 31/12/10-03/01/11	МКД	29.848.950	29.852.628	
Вкупно депозити во домашни банки					2.093.536.551
АКЦИИ					31,04%
Алкалоид АД Скопје	обични акции	МКД	17.362	67.936.291	1,01%
Винарска визба Тиквеш АД Скопје	обични акции	МКД	476	833.000	0,01%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	44.664	23.671.920	0,35%
Македонија турист АД Скопје	обични акции	МКД	12.692	32.110.760	0,48%
Макпетрол АД Скопје	обични акции	МКД	632	15.062.665	0,22%
Охридска банка АД Охрид	обични акции	МКД	20.967	38.788.950	0,58%
Пелагонија ЗК АД Битола	обични акции	МКД	313	650.414	0,01%
Реплек АД Скопје	обични акции	МКД	208	7.800.000	0,12%
Скопски пазар АД Скопје	обични акции	МКД	112	728.560	0,01%
Стопанска банка АД Битола	обични акции	МКД	3.474	9.851.326	0,15%
Тетекс АД Тетово	обични акции	МКД	3.055	1.374.750	0,02%
Топлификација АД Скопје	обични акции	МКД	1.205	3.972.029	0,06%
Фершпец АД Скопје	обични акции	МКД	203	8.363.600	0,12%
Стопанска банка АД Битола - приоритетни	приоритетни акции	МКД	1	2.500	0,00%
Вкупно домашни акции					211.146.765
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					6.090.954.894
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Грција	Државна евро-обврзница; 10 год.; 6,00%; 19/07/19	ЕУР	3.700.000	154.434.281	2,29%
Вкупно странски државни обврзници					154.434.281
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ					
ISHARES DJ STOXX 600 Health Care (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	3.000	7.297.568	0,11%
ISHARES DJ EURO STOXX 50 (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	135.000	236.225.329	3,50%
ISHARES DAX (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	22.000	86.653.164	1,28%
LYXOR ETF EURO STOXX 50	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	86.000	147.998.251	2,19%
ISHARES MSCI Japan Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	9.000	4.547.572	0,07%
ISHARES S&P Global Healthcare Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	1.600	3.835.540	0,06%
Вкупно акции и удели на странски инвестициски фондови					486.557.425
					7,21%
3,70%					

ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ				640.991.706	9,50%
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				6.731.946.600	99,81%
Побарувња				500.706	0,01%
Парични средства				12.285.230	0,18%
ВКУПНО СРЕДСТВА				6.744.732.536	100,00%

Придонеси и нето средства по задолжителен пензиски фонд во 2010 г.

(во милиони денари)

Месец	НЛБз		КБПз		Вкупно	
	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства
01.2010	97,31	4.140,60	114,71	4.907,01	212,02	9.047,61
02.2010	123,19	4.269,89	144,75	5.061,87	267,94	9.331,76
03.2010	115,92	4.439,71	133,88	5.246,37	249,80	9.686,08
04.2010	123,62	4.572,20	141,84	5.369,65	265,46	9.941,84
05.2010	107,41	4.600,21	125,81	5.443,02	233,21	10.043,22
06.2010	127,00	4.724,01	146,91	5.564,51	273,91	10.288,52
07.2010	126,21	4.917,89	144,67	5.778,65	270,88	10.696,54
08.2010	119,82	5.078,66	136,78	5.952,66	256,61	11.031,32
09.2010	124,63	5.202,92	143,97	6.141,64	268,60	11.344,57
10.2010	121,32	5.390,12	139,02	6.378,08	260,33	11.768,20
11.2010	128,53	505,38	148,85	6.526,02	277,38	7.031,41
12.2010	143,55	5.700,89	163,55	6.740,75	307,10	12.441,63
Вкупно	1.458,51		1.684,74		3.143,25	

Движење на сметководствената единица по задолжителни пензиски фондови во 2010 г.

датум	НЛБз	КБПз
31.12.2009	116,874672	120,667142
15.01.2010	117,619006	121,383803
31.01.2010	118,209114	122,250184
15.02.2010	117,842400	122,021697
28.02.2010	118,557114	122,703679
15.03.2010	119,782028	123,711311
31.03.2010	120,249739	124,078369
15.04.2010	121,071685	124,746191
30.04.2010	120,699721	123,832861
15.05.2010	118,869678	122,679505
31.05.2010	118,768296	122,786497
15.06.2010	118,480471	122,067548
30.06.2010	118,854904	122,411707
15.07.2010	119,549387	123,104526
31.07.2010	120,691591	124,101850
15.08.2010	121,319191	124,550763
31.08.2010	121,849941	125,055218
15.09.2010	122,250009	125,497383
30.09.2010	122,058674	126,127838
15.10.2010	123,479332	128,059064
31.10.2010	123,764121	128,270275
15.11.2010	124,249021	129,131835
30.11.2010	123,656994	128,408858
15.12.2010	124,718955	129,402075
31.12.2010	125,009646	129,590887

Доброволни пензиски фондови

Членови според тип на сметка и доброволен пензиски фонд

Доброволен пензиски фонд	Со договор и индивидуална сметка	Во пензиска шема и со професионална сметка	Вкупно
31.12.2009			
НЛБд	1.036	551	1.587
КБПд	1	23	24
Вкупно	1.037	574	1.611
31.03. 2010			
НЛБд	1.149	820	1.969
КБПд	267	132	399
Вкупно	1.416	952	2.368
30.06.2010			
НЛБд	1.314	865	2.179
КБПд	377	1.639	2.016
Вкупно	1.691	2.504	4.195
30.09.2010			
НЛБд	1.499	930	2.429
КБПд	429	1.900	2.329
Вкупно	1.928	2.830	4.758
31.12.2010			
НЛБд	1.988	882	2.870
КБПд	495	3.543	4.038
Вкупно	2.483	4.425	6.908

Членови и времено распределени осигуреници според возраст, пол, тип на сметка и доброволен пензиски фонд (31.12.2010 г.)

Возраст	НЛБд				КБПд				Вкупно	
	Мажи		Жени		Мажи		Жени			
	индивиду.	проф.	индивиду.	проф.	индивиду.	проф.	индивиду.	проф.		
до 20 год.	11	1	6	0	1	6	2	2	29	
од 21 до 25 год.	116	4	152	15	13	66	20	51	437	
од 26 до 30 год.	231	74	278	132	53	196	57	141	1.162	
од 31 до 35 год.	188	158	202	133	51	270	51	186	1.239	
од 36 до 40 год.	120	64	131	57	27	257	37	214	907	
од 41 до 45 год.	70	27	97	44	19	293	29	245	824	
Од 46 до 50 год.	62	21	101	43	19	332	32	220	830	
51 и повеќе	111	52	112	57	26	610	58	454	1.480	
Вкупно	909	401	1.079	481	209	2.030	286	1.513	6.908	

Статистички податоци

Членови според општина, пол и доброволен пензиски фонд (31.12.2010 г.)

	НЛБд			КБПд			Вкупно			Вкупно		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
БЕРОВО	2	4	6	0	3	3	2	7	9	0,06%	0,21%	0,13%
БИТОЛА	36	42	78	26	13	39	62	55	117	1,75%	1,64%	1,69%
БОГДАНЦИ	1	2	3	3	10	13	4	12	16	0,11%	0,36%	0,23%
БОГОВИЊЕ	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
БОСИЛОВО	4	2	6	0	0	0	4	2	6	0,11%	0,06%	0,09%
БРВЕНИЦА	3	3	6	0	0	0	3	3	6	0,08%	0,09%	0,09%
ВАЛАНДОВО	6	17	23	1	1	2	7	18	25	0,20%	0,54%	0,36%
ВЕВЧАНИ	1	3	4	0	0	0	1	3	4	0,03%	0,09%	0,06%
ВЕЛЕС	34	42	76	11	4	15	45	46	91	1,27%	1,37%	1,32%
ВИНИЦА	3	3	6	9	8	17	12	11	23	0,34%	0,33%	0,33%
ВРАПЧИШТЕ	5	0	5	0	0	0	5	0	5	0,14%	0,00%	0,07%
ГЕВГЕЛИЈА	12	19	31	70	24	94	82	43	125	2,31%	1,28%	1,81%
ГОСТИVAR	23	9	32	33	19	52	56	28	84	1,58%	0,83%	1,22%
ГРАДСКО	0	2	2	0	0	0	0	2	2	0,00%	0,06%	0,03%
ДЕБАР	2	1	3	0	0	0	2	1	3	0,06%	0,03%	0,04%
ДЕЛЧЕВО	2	3	5	20	24	44	22	27	49	0,62%	0,80%	0,71%
ДЕМИР ХИСАР	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ДОРАН	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0,00%	0,03%	0,01%
ДРУГОВО	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ЖЕЛИНО	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ЗАЈАС	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ЗРНОВЦИ	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ИЛИНДЕН	2	0	2	0	1	1	2	1	3	0,06%	0,03%	0,04%
КАВАДАРЦИ	5	12	17	49	26	75	54	38	92	1,52%	1,13%	1,33%
КИЧЕВО	14	19	33	9	8	17	23	27	50	0,65%	0,80%	0,72%
КОЧАНИ	18	25	43	36	27	63	54	52	106	1,52%	1,55%	1,53%
КРАТОВО	1	3	4	1	2	3	2	5	7	0,06%	0,15%	0,10%
КРИВА ПАЛАНКА	51	189	240	10	2	12	61	191	252	1,72%	5,69%	3,65%
КРУШЕВО	0	2	2	0	0	0	0	2	2	0,00%	0,06%	0,03%
КУМАНОВО	65	41	106	48	39	87	113	80	193	3,18%	2,38%	2,79%
ЛИПКОВО	2	0	2	0	0	0	2	0	2	0,06%	0,00%	0,03%
МАВРОВО И РОСТУША	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА	0	1	1	2	2	4	2	3	5	0,06%	0,09%	0,07%
МАКЕДОНСКИ БРОД	0	2	2	0	2	2	0	4	4	0,00%	0,12%	0,06%
НЕГОТИНО	21	21	42	27	24	51	48	45	93	1,35%	1,34%	1,35%
ОХРИД	94	76	170	185	139	324	279	215	494	7,86%	6,40%	7,15%
ПЕТРОВЕЦ	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0,00%	0,03%	0,01%
ПЕХЧЕВО	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ПРИЛЕП	32	27	59	247	218	465	279	245	524	7,86%	7,29%	7,59%
ПРОБИШТИП	6	4	10	0	0	0	6	4	10	0,17%	0,12%	0,14%
РАДОВИШ	11	10	21	7	1	8	18	11	29	0,51%	0,33%	0,42%
РЕСЕН	7	10	17	2	1	3	9	11	20	0,25%	0,33%	0,29%
РОСОМАН	0	0	0	1	1	2	1	1	2	0,03%	0,03%	0,03%
СВЕТИ НИКОЛЕ	0	8	8	2	9	11	2	17	19	0,06%	0,51%	0,28%
СКОПЈЕ	686	799	1.485	1.064	892	1.956	1.750	1.691	3.441	49,31%	50,34%	49,81%
СТРУГА	20	18	38	10	13	23	30	31	61	0,85%	0,92%	0,88%
СТРУМИЦА	73	71	144	26	22	48	99	93	192	2,79%	2,77%	2,78%
ТЕАРЦЕ	1	0	1	1	0	1	2	0	2	0,06%	0,00%	0,03%
ТЕТОВО	27	44	71	161	61	222	188	105	293	5,30%	3,13%	4,24%
ЦЕНТАР ЖУПА	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,03%	0,00%	0,01%
ЧАШКА	0	2	2	0	0	0	0	2	2	0,00%	0,06%	0,03%
ЧЕШИНОВО -	2	1	3	0	0	0	2	1	3	0,06%	0,03%	0,04%

ОБЛЕШЕВО											
ШТИП	27	18	45	175	201	376	202	219	421	5,69%	6,52%
Непознато	5	3	8	0	2	2	5	5	10	0,14%	0,15%
Вкупно	1.310	1.560	2.870	2.239	1.799	4.038	3.549	3.359	6.908	100%	100%

Забелешка: Во колоната Вкупно (%) дадено е процентуално учество по колони (од вкупно мажи, од вкупно жени и од вкупно членови)

Структура на инвестициите на имотот на доброволните пензиски фондови

во илјади денари

Инвестиции	31.12.2009			30.06.2010			31.12.2010		
	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно
Акции од домашни издавачи	340,79	0,00	340,79	1.580,20	679,73	2.259,92	3.080,22	2.690,77	5.770,98
Обврзници од домашни издавачи	1.136,38	0,00	1.136,38	3.633,07	949,05	4.582,12	10.597,97	4.748,63	15.346,61
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Депозити	3.038,93	180,30	3.219,24	9.506,28	2.233,16	11.739,44	15.108,11	4.553,63	19.661,75
Акции од странски издавачи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	278,75	0,00	278,75
Удели од странски инвестициони фондови	0,00	0,00	0,00	1.132,39	0,00	1.132,39	1.734,72	0,00	1.734,72
Парични средства	1.095,91	2,03	1.097,93	1.193,53	425,38	1.618,91	950,32	478,46	1.428,77
Побарувања	0,00	0,00	0,00	16,24	0,00	16,24	26,73	0,00	26,73

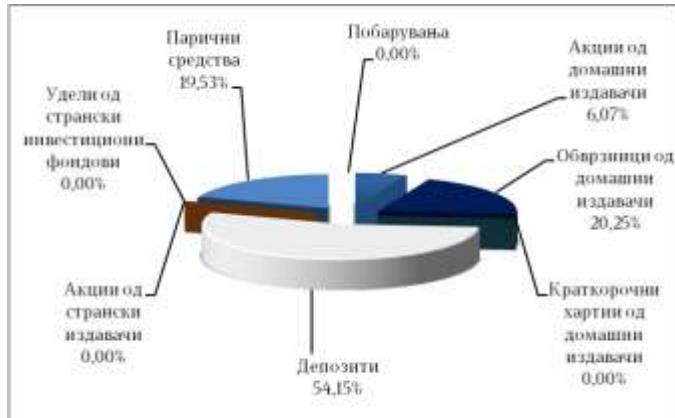
во проценти

Инвестиции	31.12.2009			30.06.2010			31.12.2010		
	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно
Акции од домашни издавачи	6,07%	0,00%	5,88%	9,26%	15,85%	10,59%	9,69%	21,58%	13,04%
Обврзници од домашни издавачи	20,25%	0,00%	19,61%	21,29%	22,14%	21,46%	33,35%	38,08%	34,68%
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Депозити	54,15%	98,89%	55,56%	55,72%	52,09%	54,99%	47,54%	36,51%	44,44%
Акции од странски издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,88%	0,00%	0,63%
Удели од странски инвестициони фондови	0,00%	0,00%	0,00%	6,64%	0,00%	5,30%	5,46%	0,00%	3,92%
Парични средства	19,53%	1,11%	18,95%	7,00%	9,92%	7,58%	2,99%	3,84%	3,23%
Побарувања	0,00%	0,00%	0,00%	0,10%	0,00%	0,08%	0,08%	0,00%	0,06%

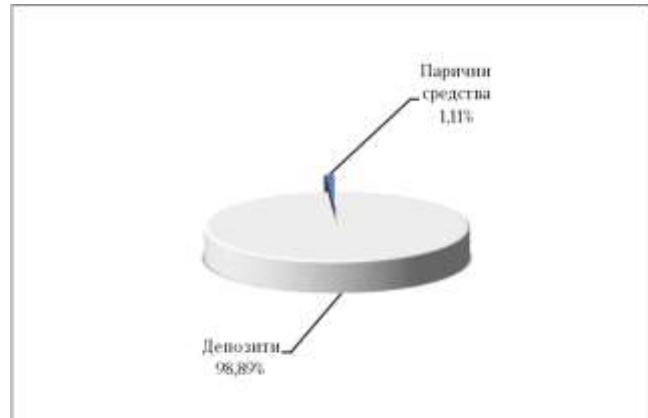
Структура на инвестициите на НЛБд

Структура на инвестициите на КБПд

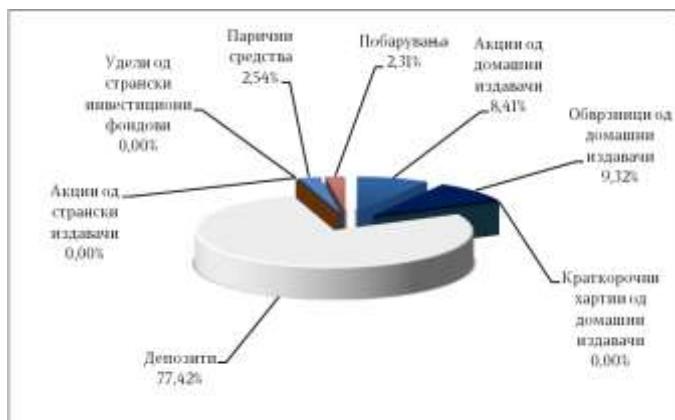
31.12.2009

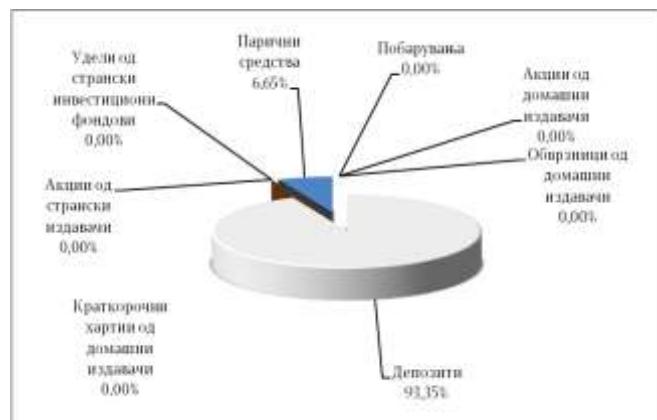
31.12.2009

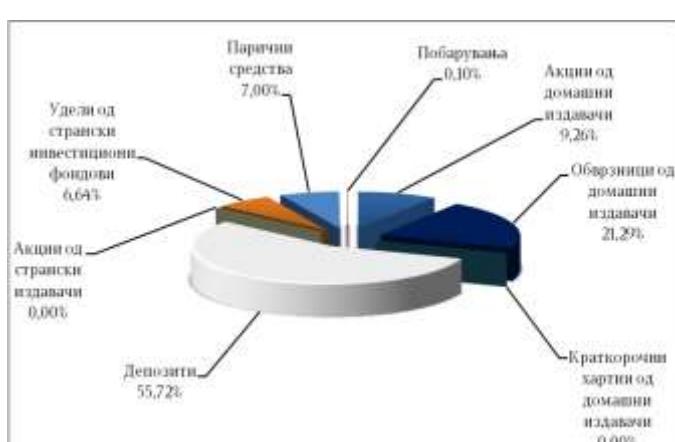
31.03.2010

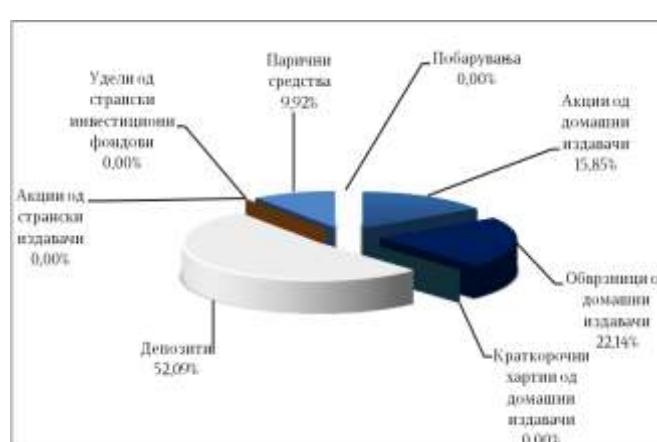
31.03.2010

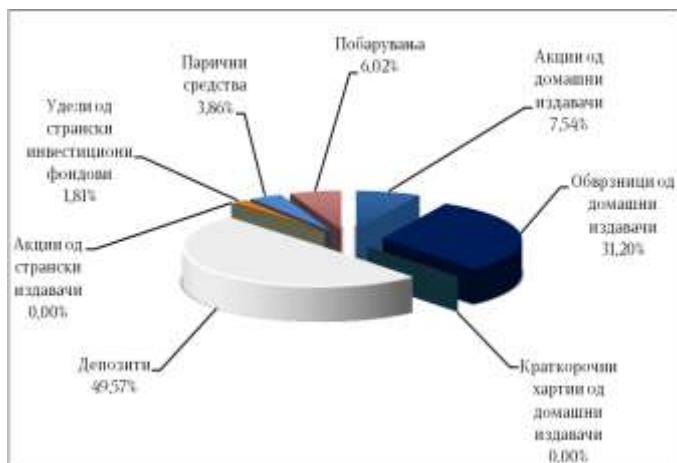
30.06.2010

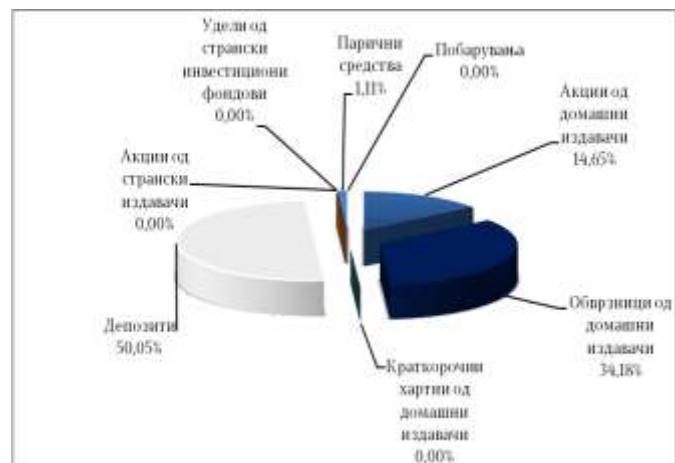
30.06.2010

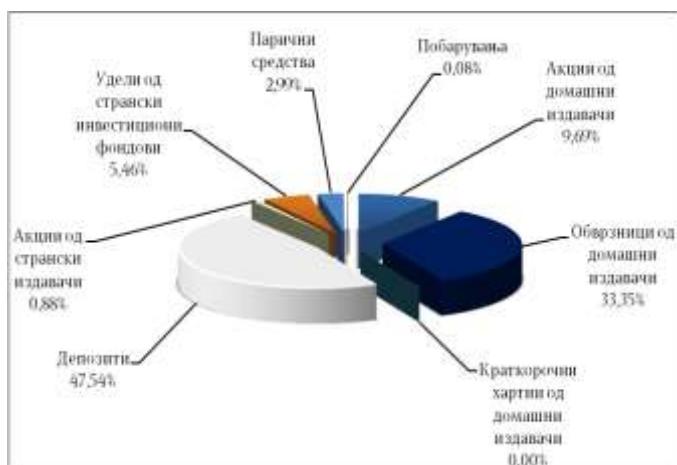
30.09.2010

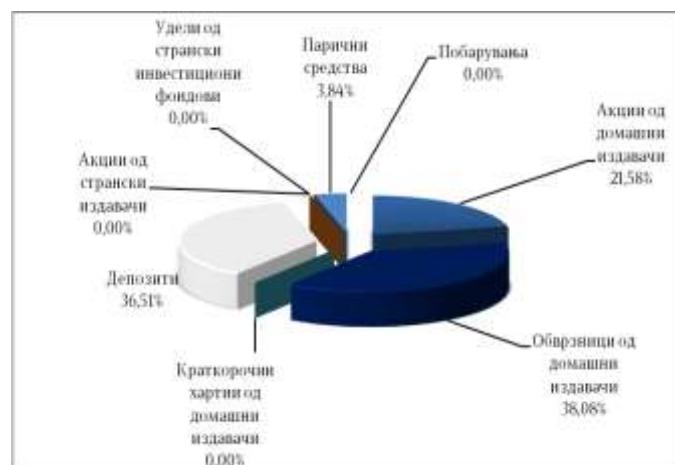
30.09.2010

31.12.2010

31.12.2010

Статистички податоци

Портфолио на доброволните пензиски фондови (31.12.2010 г.)

НЛБд- портфолио (31.12.2010)					
ИСИН	НАЗИВ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Обврзница за старо девизно штедење; РМ01; 10 год.; 2,00%; 01/10/11	ЕУР	42.251	2.535.798	7,98%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН01; 10 год.; 2,00%; 01/06/12	ЕУР	1.000	58.416	0,18%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН02; 10 год.; 2,00%; 01/06/13	ЕУР	1.687	97.458	0,31%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	3.734	208.001	0,65%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	55.756	3.170.921	9,98%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	16.941	903.869	2,84%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	2.860	143.363	0,45%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	69.573	3.480.148	10,95%
Вкупно домашни државни обврзници				10.597.975	33,35%
ДЕПОЗИТИ					
Алфа банка АД Скопје	8,50%; 26/03/10-26/03/12	МКД	1.000.000	1.007.219	6,34%
	8,70%; 07/04/10-07/04/13	МКД	500.000	503.695	
	9,00%; 21/04/10-21/04/14	МКД	500.000	503.822	
ИК банка АД Скопје	7,30%; 01/09/10-01/09/12	МКД	1.500.000	1.500.000	7,55%
	7,30%; 25/11/10-25/11/13	МКД	900.000	900.180	
Комерцијална банка АД Скопје	8,00%; 03/02/10-03/02/12	МКД	595.000	638.166	2,01%
ПроКредит банка АД Скопје	11,00%; 01/10/09-01/10/11	МКД	117.000	133.114	8,18%
	11,00%; 13/10/09-13/10/11	МКД	27.800	31.528	
	11,00%; 22/10/09-21/10/11	МКД	48.000	54.307	
	11,00%; 02/11/09-02/11/11	МКД	85.900	96.902	
	11,00%; 26/11/09-25/11/11	МКД	350.000	392.297	
	11,00%; 18/12/09-19/12/11	МКД	1.000.000	1.114.219	
	11,00%; 28/12/09-28/12/11	МКД	700.000	777.844	
Стопанска банка АД Скопје	7,40%; 30/09/10-30/09/13	МКД	2.000.000	2.037.710	8,31%
	7,20%; 30/11/10-30/11/12	МКД	600.000	603.787	
ТТК банка АД Скопје	9,50%; 04/01/10-04/01/12	МКД	1.000.000	1.094.184	7,86%
	9,00%; 27/01/10-27/01/12	МКД	1.000.000	1.083.329	
	9,00%; 12/03/10-12/03/12	МКД	300.000	321.640	
Шпаркасе банка АД Скопје	7,50%; 08/11/10-09/11/12	МКД	2.300.000	2.314.171	7,28%
Вкупно депозити во домашни банки				15.108.114	47,54%
АКЦИИ					
Алкалоид АД Скопје	обични акции	МКД	279	1.091.707	3,44%
Винарска визба Тиквеш АД Скопје	обични акции	МКД	53	92.750	0,29%
Витаминка АД Прилеп	обични акции	МКД	160	752.000	2,37%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	1.442	764.260	2,41%
Македонија Турист АД Скопје	обични акции	МКД	150	379.500	1,19%
Вкупно домашни акции				3.080.217	9,69%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ				28.786.306	90,59%

ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
АКЦИИ					
FRANCE TELEKOM	обични акции	ЕУР	150	143.876	0,45%
WAL-MART STORES INC.	обични акции	УСД	54	134.877	0,42%
Вкупно странски акции				278.752	0,88%
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ					
ISHARES IBOXX N/Y CORP BOND	удели во инвестиционен фонд	УСД	100	418.169	1,32%
ISHARES S&P Global Technology Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	262	745.226	2,35%
SPDR S&P International SmallCap	удели во инвестиционен фонд	УСД	400	571.330	1,80%
Вкупно акции и уделни на странски инвестициски фондови				1.734.725	5,46%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ					
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				30.799.783	96,93%
Побарувања				26.726	0,08%
Парични средства				950.317	2,99%
ВКУПНО СРЕДСТВА				31.776.826	100,00%

Статистички податоци

КБПд- портфолио (31.12.2010)					
ИСИН	НАЗИВ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	13.000	752.971	6,04%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	15.363	871.885	6,99%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	1.231	67.515	0,54%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	7.558	409.875	3,29%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	11.958	655.108	5,25%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	36.147	1.991.278	15,97%
Вкупно домашни државни обврзници				4.748.632	38,08%
ДЕПОЗИТИ					
Алфа банка АД Скопје	9,50%; 19/02/10-19/02/11	МКД	181.811	196.717	10,45%
	8,00%; 30/06/10-30/06/11	МКД	500.000	503.288	
	7,50%; 15/09/10-15/09/11	МКД	600.000	603.699	
Еуростандард банка АД Скопје	8,50%; 17/03/10-17/03/11	МКД	310.000	310.972	4,42%
	9,50%; 26/03/10-26/03/11	МКД	240.000	240.299	
ПроКредит банка АД Скопје	9,70%; 22/01/10-22/01/13	МКД	304.221	304.948	2,45%
Стопанска банка АД Битола	7,50%; 30/09/10-30/09/11	МКД	600.000	600.123	4,81%
Уни банка АД Скопје	6,50%; 28/12/10-28/12/11	МКД	600.000	600.427	4,81%
Шпакасе банка АД Скопје	7,75%; 30/06/10-30/06/11	МКД	500.000	503.077	9,57%
	4,60%; 31/12/10-03/01/11	МКД	690.000	690.085	
Вкупно депозити во домашни банки				4.553.634	36,51%
АКЦИИ					
Алкалоид АД Скопје	обични акции	МКД	141	551.723	4,42%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	1.088	576.640	4,62%
Макпетрол АД Скопје	обични акции	МКД	4	95.333	0,76%
Македонија турист АД Скопје	обични акции	МКД	219	554.070	4,44%
Охридска банка АД Охрид	обични акции	МКД	230	425.500	3,41%
Реплек АД Скопје	обични акции	МКД	13	487.500	3,91%
Вкупно домашни акции				2.690.766	21,58%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				11.993.033	96,16%
Побарувања				0	0,00%
Парични средства				478.458	3,84%
ВКУПНО СРЕДСТВА				12.471.491	100,00%

Придонеси и нето средства по доброволен пензиски фонд во 2010 г.

(во илјади денари)

Месец	НЛБд		КБПд		Вкупно	
	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства
01.2010	1.517,93	7.066,62	340,53	506,56	1.858,46	7.573,18
02.2010	1.907,65	8.952,71	200,02	699,69	2.107,66	9.652,41
03.2010	1.797,73	10.694,53	626,98	1.303,55	2.424,70	11.998,08
04.2010	1.890,19	12.553,86	857,67	2.122,58	2.747,86	14.676,44
05.2010	2.057,69	14.472,85	486,96	2.600,03	2.544,65	17.072,88
06.2010	2.069,44	16.458,25	1.527,89	4.087,47	3.597,33	20.545,72
07.2010	2.258,40	18.663,04	1.050,17	5.086,39	3.308,57	23.749,42
08.2010	2.074,89	20.652,07	828,89	5.890,97	2.903,78	26.543,04
09.2010	2.050,48	22.395,79	1.045,66	6.842,94	3.096,14	29.238,73
10.2010	2.633,71	25.048,30	1.078,53	7.789,36	3.712,24	32.837,66
11.2010	2.527,92	27.710,42	1.458,15	9.457,44	3.986,07	37.167,86
12.2010	3.559,55	31.428,78	2.952,45	12.441,81	6.512,00	43.870,59

Движење на сметководствената единица по доброволни пензиски фондови во 2010 г.

датум	НЛБд	КБПд
31.12.2009	103,061825	100,204385
15.01.2010	103,362954	100,545283
31.01.2010	103,969975	100,831982
15.02.2010	104,510755	101,135582
28.02.2010	104,833232	101,397211
15.03.2010	104,892076	101,692190
31.03.2010	105,081082	102,000903
15.04.2010	105,595182	102,283931
30.04.2010	105,708299	102,508582
15.05.2010	105,491658	102,728145
31.05.2010	105,301568	102,877685
15.06.2010	105,001759	102,125168
30.06.2010	105,341097	103,075243
15.07.2010	105,619575	102,788301
31.07.2010	105,633074	102,760535
15.08.2010	105,449023	102,742245
31.08.2010	105,674812	102,819773
15.09.2010	105,439186	102,671309
30.09.2010	104,615932	101,955737
15.10.2010	105,077392	102,443179
31.10.2010	105,340907	102,420199
15.11.2010	106,079539	103,495624
30.11.2010	106,384768	105,496254
15.12.2010	106,901579	105,578469
31.12.2010	107,592926	106,891617

Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

Васил Главинов бб (ДЦ Интекс 2) 1000 Скопје, Република Македонија

Тел: (02) 3224 229; 3166 452

www.mapas.gov.mk